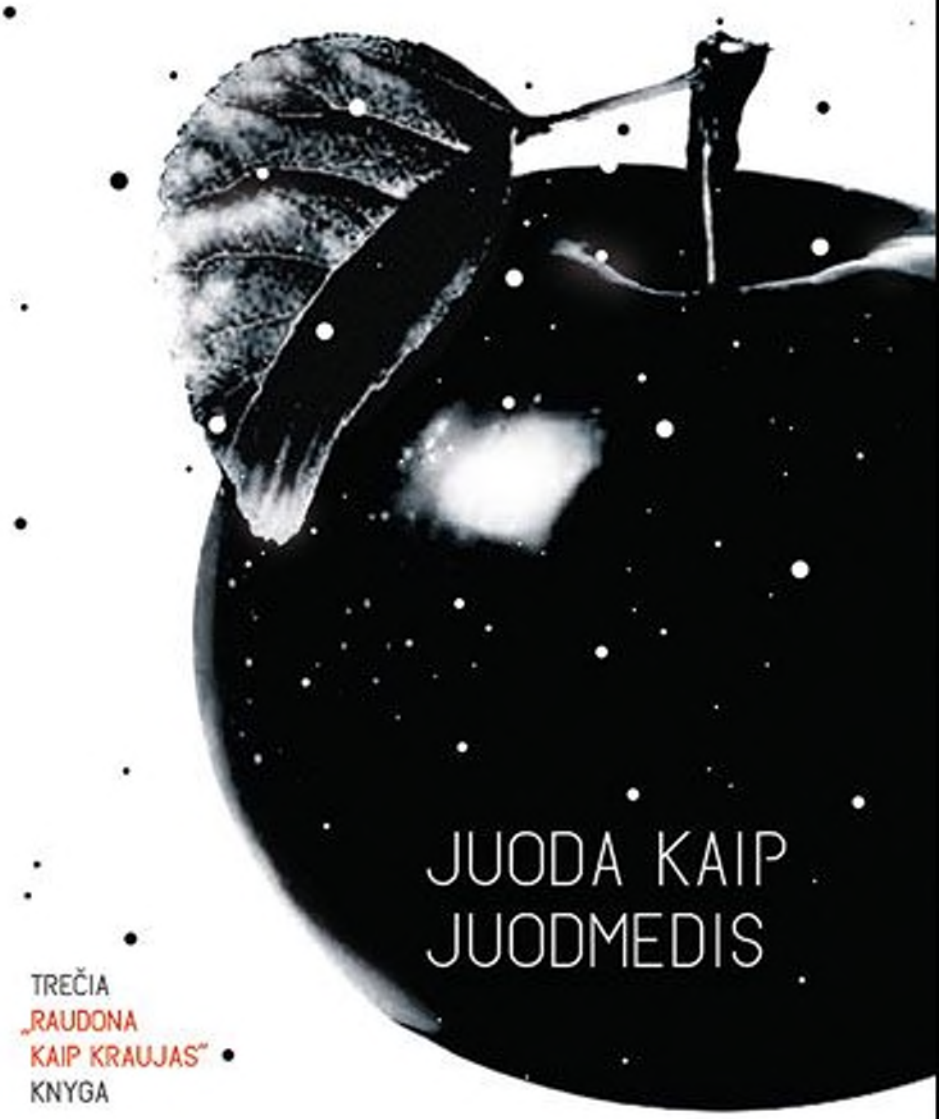

JUODA KAIP JUODMEDIS

TREČIA „RAUDONA KAIP KRAUJAS" KNYGA

SALLA SIMUKKA

Alma littera

JUODA KAIP JUODMEDIS

SALLA SIMUKKA

JUODA KAIP JUODMEDIS

TREČIA „RAUDONA KAIP KRAUJAS" KNYGA

Romanas

Iš suomių kalbos vertė *Aida Krilavičienė*

Alma littera
VILNIUS / 2015

UDK 821.511.111-93
Si89

Versta iš:
Salla Simukka
MUSTA KUIN EEBENPUU
Tammi Publishers, Helsinki, 2014

Šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Romane panaudotos citatos:
p. 29, 30 – iš Edith Södergran eilėraščio *Karalaitė/ Prinsessan*
p. 63, 64 – iš Šekspyro tragedijos *Makbetas* (vertė A. Churginas)
p. 111 – iš dainos *Šventoji Liucija* / Pyha Lucia (suomiškas tekstas Rekki Ainamo)
p. 112, 113 – iš dainos *Sankta Lucia / Sankta Lucia* (žodžiai Sigrid Elmblad)
p. 176 – iš Franzo Xavero Gruberio giesmės *Tyli naktis* (pagal O. G. Schönemano vertimą į suomių kalbą)

ISBN 978-609-01-1935-8

Copyright © Salla Simukka, 2014
Original edition published by Tammi Publishers
Lithuanian edition published by agreement with Tammi Publishers and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland
Viršelio dailininkė Laura Lyytinen
Viršelyje panaudota nuotrauka, „Shutterstock“
© Autorės nuotrauka, Ida Saari, 2013
© Vertimas į lietuvių kalbą, Aida Krilavičienė, 2015
© Leidykla „Alma littera“, 2015

Visiems, kurie myli.
Visiems, kurie vieniši.

Žiūrėjau į tave.

Žiūrėjau į tave, kai nežinojai, kad žiūriu. Stebėjau visus tavo judesius ir veido išraiškas. Manei, kad niekas tavęs nemato ir nepastebi, bet aš fiksavau viską, ką veikei.

Aš geriausiai iš visų pažįstu tave. Geriau, nei tu pati save pažįsti.

Žinau apie tave viską.

GRUODŽIO 8-OJI, PENKTADIENIS

1

Snieguolę pabudino žvilgsnis.

Žvilgsnis kaitino. Buvo karštas. Degino odą, mintis. Akys Snieguolei buvo puikiausiai pažįstamos. Žydros, švytinčios kaip ledas, kaip vanduo, kaip dangus, kaip šviesa. Tą akimirką akys šypsojo, nors žvelgė rimtu žvilgsniu. Ranka kilstelėjo, paglostė plaukus, paskui švelniai glamonėdama slinko nuo skruosto prie kaklo. Geismas pervėrė iš pradžių pilvą, paskui – šiek tiek žemiau. Suėmė taip stipriai, kad Snieguolė nebūtų pasakius, ar tas jausmas svaiginamai malonus, ar kankinamai skausmingas. Ji buvo pasirengusi po sekundės. Liepsna galėjo daryti su ja, ką panorėjusi. Snieguolė buvo atvira viskam, visut viskam. Snieguolė visiškai pasitikėjo ja ir žinojo, kad viskas, ką ši padarys, teiks

tikrą palaimą. Jos viena antrą apgobdavo gerais jausmais, nes abi troško, kad kita gautų tik tai, kas geriausia. Mažesniu nesitenkindamos.

Švelniai ranka apkabinusi kaklą, Liepsna tebežiūrėjo į ją. Snieguolė jau jautė drėgną tvinkčiojimą. Ėmė karščiau alsuoti. Liepsnos pirštai čiuopė Snieguolės kaklo tvinksnius. Liepsna pasilenkė, palietė lūpom Snieguolės lūpas, erzindama perbraukė liežuviu apatinę, dar iš tikro nebučiavo. Snieguolė tramdė save, kad abiem rankom neįsikibtų Liepsnos, godžiai neįsisiurbtų į lūpas. Galų gale Liepsna, švelniai prigludusi prie Snieguolės, ėmė bučiuoti taip neatsispiriamai, kaip gebėjo tik ji. Snieguolė būtų suvaitojusi, jeigu būtų pajėgusi bent aiktelėti. Neatmerkdama akių ji nutarė pasiduoti, – besąlygiškai.

Staiga bučinys pasikeitė. Pasidarė švelnesnis, vaiskesnis, drovesnis. Tai jau buvo ne Liepsnos bučinys. Snieguolė atsimerkė, ir tas, kuris ją bučiavo, mažumėlę atsitraukė. Snieguolė pažvelgė jam tiesiai į akis.

Rudas, draugiškas ir linksmas.

Tai buvo Sampso akys.

– Labas rytas, Erškėtrože, – tarė jis, pasilenkdamas vėl pabučiuoti.

– Pasenęs juokelis, – sumurmėjo Snieguolė ir parąžė lyg nutirpusias rankas.

– Gal šimto metų senumo.

Sampso šypsena kirbino Snieguolei kaklą. Kuteno. Buvo maloni.

– Iš tikrųjų gerokai senesnė. Šarlis Pero savo versiją parašė septynioliktame amžiuje, o broliai Grimai – devynioliktame. Bet ta legenda sklandė gerokai seniau. Ar žinai, kad viename senesniųjų pasakos variantų karalaitis Erškėtrožę pažadino ne švelniu bučiniu, bet, stačiai sakant, išprievartavo? Bet Erškėtrožė tada dar nepabudo, o tik kai gimdė dvynius, kurie...

Sampsas, pakišęs ranką po apklotu, glostė Snieguolei šlaunis, delnu pamaži slinkdamas arčiau tarpkojo. Snieguolei pasidarė sunku kalbėti. Sapne pabudęs geismas neatlėgo.

– Pasilaikyk paskaitas mokyklai, – sukuždėjo Sampsas ir pabučiavo reikliau.

Ir Snieguolė galvojo tiktai apie Sampso lūpas ir Sampso rankas. Nebuvo pagrindo galvoti apie kitką. Ar apie kitą.

Sėdėdama virtuvėje prie stalo Snieguolė žiūrėjo į Sampso nugarą, kai šis ruošė jai espreso kavą ir sykiu ant kitos kaitvietės šildėsi pieną kakavai. Sampsas turėjo gražią, dailiai raumeningą ir patiklią nugarą. Languotos flanelinės pižamos kelnės buvo tiek nusmukusios ant klubų, kad atidengė dvi duobeles tarp užpakalio ir strėnų. Snieguolė sutramdė norą prieiti ir spustelėti nykščiu tas duobeles.

Tamsiai rudi Sampso plaukai buvo juokingai susivėlę, jis niūniavo kažkokią liaudišką dainelę, kurią kaip tik

repetavo jo grupė „Vainio“. Grupė grojo modernų folklorą, o Sampsas joje griežė smuiku ir dainavo. Snieguolė porą kartų buvo girdėjusi grupę grojant per gimnazijos šventes. Muzika pasirodė ne visai jos stiliaus, bet labai gyva, linksma ir energinga. Ir kaip tokio stiliaus – tikrai gera.

Į virtuvės langą teškeno gruodžio pradžios šlapdriba. Snieguolė susikėlė kojas ant kėdės, apsivijo jas rankomis, priglaudė smakrą prie kelių. Kada ji priprato prie mielo pusnuogio vaikino, rytais triūsinėjančio apgailėtinai mažo jos butuko virtuvėlėje?

Atrodo, viskas prasidėjo pačioje rudens semestro pradžioje, rugpjūčio viduryje. Gal ne visai pačioje pradžioje, nes pirmosiomis dienomis visi, – visi iki vieno, – norėjo pasišnekėti su Snieguole, sužinoti, kaip ji Prahoje gelbėjo iš gaisro sektantus, mėginusius įvykdyti grupinę savižudybę. Kaip ji jautėsi, kai tapo didvyre? Kaip jautėsi, kai išgarsėjo? Kaip jautėsi, matydama savo nuotrauką visuose laikraščiuose? Apie tą įvykį, aišku, buvo kalbama ir Suomijoje, ne vienas leidinys, Snieguolei sugrįžus iš kelionės, norėjo parengti interviu. Bet Snieguolė nesutiko.

Į smalsių bendramokslių klausimus atsakinėjo lakoniškai, kol jiems nusibodo, nes daugiau nieko iš jos neišpešė.

Tada atsirado Sampsas. Jis nuo pat pradžių lankė tą pačią gimnaziją. Vaikščiojo tais pačiais koridoriais,

sėdėjo tose pačiose klasėse. Snieguolė žinojo jo vardą, bet Sampsas jai visada buvo tik vienas tarp daugelio kitų.

Jis prisėsdavo prie Snieguolės valgykloje. Pakalbindavo prieš pamokas, pakeliui iš mokyklos lydėdavo ją iki Centrinio turgaus. Elgėsi taip, lyg visa tai būtų įprasčiausias dalykas pasaulyje. Į Snieguolės gyvenimą Sampsas atėjo nesisiūlydamas ir nesibrukdamas. Jei pastebėdavo, kad proga pasikalbėti praėjo, prievarta laiko netempdavo. Jo neįžeisdavo sykiais arogantiški ir negatyvūs Snieguolės atsakymai. Sampsas paprasčiausiai tik šnekėdavosi su ja, žvelgdamas draugišku ir atviru žvilgsniu, būdavo šalia ir susiprasdavo pasitraukti nelaukdamas, kol subjurs atmosfera.

Viskas, ką darė Sampsas, sakė: „Nieko iš tavęs nesitikiu. Nieko iš tavęs nenoriu. Nieko iš tavęs nereikalauju. Būk tokia, kokia esi. Man paprasčiausiai smagu leisti laiką su tavim. Mano savigarba nei menksta, nei auga dėl to, kad man nesišypsai, bet aš nė kiek neįsižeisiu, jei nusišypsosi."

Pamaži Snieguolė susivokė laukianti susitikimo su Sampsu. Apimdavo šiluma, kai vaikinas atsisėsdavo šalia ir nuoširdžiai, linksmai pažvelgdavo tiesiai į akis. Pilve pradėdavo purpčioti maži, lengvi drugeliai, kai Sampsas paliesdavo jai ranką.

Jie ėmė susitikinėti ne tiktai mokykloje. Drauge leisdavosi į ilgus pasivaikščiojimus, eidavo į kavines, klu-

bus. Snieguolė jausdavosi kaip švelnaus vėjelio sūpuojama plunksna, nešama į tas akimirkas ir aplinkybes, kurios atrodė visiškai nesumeluotos ir tikros. Jos ranka Sampso delne. Kiek nedrąsus, bet šiltas pirmasis bučinys tamsų lapkričio vakarą. Vaikino ranka, glostanti jai galvą ir nugarą, kai nakvojo pas ją pirmą kartą. Sampsas buvo kantrus. Jis nemėgino versti Snieguolės daryti tai, kam ji dar nebuvo pasirengusi.

Ir vieną vakarą Snieguolė buvo pasirengusi. Ji visai nenustebo, kad fizinis artumas su Sampsu toks malonus, saugus ir tikras, kaip ir visa kita, kai jiedu būdavo drauge.

Gruodžio pradžioje jie, ko gera, oficialiai tapo pora. Snieguolei atrodė, kad viskas klostosi taip, kaip reikia. Ji pagaliau įsimylėjo kitą žmogų. Išsivadavo iš Liepsnos ir išsiskyrimo skausmo, nors šitai truko ilgai – ištisus metus. Liepsna dingo iš Snieguolės gyvenimo, pasak jos pačios, sunkiausiu fizinio lyties keitimo proceso metu. Liepsna manė, kad negalės sugyventi su niekuo, net su mylima Snieguole. Šiai neliko nieko kita, kaip tik sutikti su Liepsnos sprendimu, nors jo iki galo taip ir nesuprato.

Bet dabar savo virtuvėlėje ji matė Sampsą. Vaikinas niūniuodamas ruošė kakavą ir Snieguolei norėjosi išbučiuoti visus jo stuburo slankstelius.

Gyvenimas buvo čia. Gyvenimas buvo puikus.

Netrikdė net sniegdraba, kuri plakė langą taip smarkiai, kad, rodės, kažkas braižo stiklą, mėgindamas įsiveržti vidun.

2

Kartą buvo raktelis.

Raktelis buvo metalinis, tokio didumo, kad tilpo į delną. Jo galiuką puošė dailiai nukalta širdelė. Raktelis buvo padirbdintas 1898 metais. Tais pačiais, kaip ir nedidelė skrynutė, kurios užraktą jis rakino. Per daugybę dešimtmečių pirštai nučiupinėjo raktelį iki blizgesio. Pirmutinis raktelį rankose laikė kalvis, kuris jį dirbo. Paskui jis atsidūrė pirmojo skrynutės savininko delne. Tas žmogus turėjo septynis vaikus, jie visi vienas po kito paturėjo raktelį rankose. Tuomet jau buvo tiek sykių čiupinėtas, kad ant jo nebuvo matyti pavienių pirštų atspaudų.

Paskutinį kartą raktelis buvo paliestas daugiau kaip prieš penkiolika metų. Tada jį lytėjo du žmonės – pakaitomis, daug sykių. Paėmus į ranką, raktelis jiems at-

rodė gerokai sunkesnis, nei buvo iš tiesų. O kai įkišdavo į užraktą ir pasukdavo, rodės, kas aštriu dantytu peiliu širdyje skylę urbina. Kai pastarąjį kartą raktelis gulėjo delne, pabiro sūrūs lašai.

Paskui raktelis buvo paslėptas. Ir gulėjo vienas paliktas daugelį metų slaptavietėje.

Bet raktelis nebuvo užmirštas. Pasaulyje buvo du žmonės, kurie jį kasdien prisimindavo. Jis lyg kūju buvo įkaltas jų atmintin ir degino ją kaip karšta geležis. Jeigu nuo tų žmonių minčių raktelis būtų pradėjęs švytėti, skaistus žybčiojimas būtų išdavęs slaptavietę per kilometrą.

Kartą buvo raktelis, kurį paslėpė.

Pasakose, kaip ir tikrame gyvenime, paslėpti daiktai vieną sykį panūsta, kad juos galų gale surastų.

Raktelis laukė, kol jį vėl palies, kol vėl galės atrakinti skrynutę. Laukė kantriai, tylomis, nejudinamas iš vietos.

Greit ateis laikas, kai jis bus surastas.

3

Tai buvo Snieguolės miškas. Šakos lingavo juodais šešėliais, juodi šešėliai lingavo šakom, medžių šaknys rangėsi papėdėse tartum gyvatės, iki nunirdavo po žeme, kur rezgė platų tankų tinklą, vydamosi viena apie kitą, kur požeminės medžių gyslos jungėsi tarpusavyje, siurbė drauge vienus gyvasties syvus. Tarp medžių ir dangaus linkui šakos braižė tokį tirštą linijų žemėlapį, kad šviesa pro linijas nerado sau tako. Šakos styrojo lyg rankos, lyg teptuko potėpiai, lyg plaukai. Plonytės, gležnos, storos, tvirtos, dailios.

Miškas žaidė šešėliais, šoko prieblandos šviesos ir miglos šokį, tyliai šnibždėjo ir dūsavo, trūksmingai kvėpčiojo, šiurpindamas odą. Visos miško šmėklos, sapnų padarai, klastingi plėšrūnai, tamsos pamėklės džiaugėsi, išvydę Snieguolę. Ji vėl atsirado tarp saviškių.

Juoduma įsikūrė aplink Snieguolę ir jos širdyje, pažįstama ir sykiu svetima. Ji bėgiojo po mišką laisviau. Alsavo giliau. Jos kaspinai atsirišo, kasos išsipynė, miško vėjas graibstė plaukus, darė su jais, ką norėjo. Šakos ir lapai kabinosi į garbanas. Šilkinė jos suknelė įplyšo. Snieguolė apsidraskė rankas. Užuodė žemės ir pūvančių lapų kvapą. Įsižiūrėjusi atidžiau, matė menkiausius šešėlių judesius. Jos rankos buvo suteptos krauju, kuris pamaži tamsėjo, taip pat pajuodo. Tuščia stengtis jį nuplauti. Rankos paliks kruvinos visą laiką, nes Snieguolė – žudikė, plėšrūnė.

Tai buvo Snieguolės miškas. Jo tamsoje radosi erdvės įkarščiui ir baimei, nevilčiai ir džiaugsmui. Plaučiai priplūdo stipraus jo kvapo. Miško glėbyje Snieguolė jautėsi vientisesnė. Jautėsi labiau savimi, laisvesnė. Snieguolė atsigulė po medžiu, prispaudė delnus prie drėgnos žemės, troško pavirsti viena šaknim, susilieti su kitomis šaknimis, įsiskverbti į žemę ir atrasti širdies šaltinį.

Miškas dūsavo, tvinkčiojo aplinkui, rodės, muša vienu pulsu. Jos pulsu.

– Ta-aip, šaunu! Tas širdies plakimas tikrai įspūdingas ir puikiai užbaigia šitą sceną.

Išgirdusi Tinkos balsą Snieguolė atitoko ir atsisėdo. Jai atrodė, kad ką tik pabudo iš gilaus miego. Ši spektaklio scena ją kas kartą taip paveikdavo. Ji nepaprastai įsijausdavo ir trumpam užmiršdavo, kad nedidelės gim-

nazijos salės scenoje repetuoja vaidmenį spektaklyje, kuris vadinosi „Juodasis obuolys“.

Snieguolė dar abejojo, ar protingai padarė, sutikdama jame vaidinti. Sampsas ją ir į tai įtraukė.

– Ė-ė, tai nauja „Snieguolės“ interpretacija. Negali atsisakyti. Snieguolės vaidmuo lyg tau parašytas, – pasakė jis, nusišypsodamas linksma, drąsinančia šypsena, dėl kurios Snieguolė buvo pasirengusi viskam. Bent jau drauge vaidinti spektaklyje, nors tai, kad teks vaidinti heroję tuo pačiu vardu, erzino, atrodė pasipūtėliška, smerktina. Bet Tinka, „Juodojo obuolio“ scenarijaus autorė ir spektaklio režisierė, jau per pirmąsias repeticijas įtikino Snieguolę, kad tekstas puikus ir vaidinimas bus gražus. Menų gimnaziją Tinka pradėjo lankyti rudenį, bet turėjo drąsos ir pasitikėjimo vadovauti net dvejais metais vyresniems moksleiviams.

Iš pažiūros Tinka buvo tipiška Menų gimnazijos moksleivė, kasdien kaitaliojanti ekscentrišką drabužių ir šukuosenų stilių. Vieną dieną ji į mokyklą ateidavo su tiulio sijonu ir aukštu raudonų garbanų kuodu, antrą – su suvarstomais auliniais, nutrintais džinsais ir laisvu džemperiu su gobtuvu, plaukus suvėlusi kaip varnų lizdą, o trečią – su trijų dalių kostiumu, gaurus susikišusi į katiliuką. Bet tomis permainomis ir nepastovumu Tinka nesiekė išskirtinumo ir nieko nevaizdavo. Ji buvo atvira, praktiška, kupina ryžto, žadinančio Snieguolės pagarbą.

* * *

„Juodasis obuolys“ prasidėjo scena, kurioje Karalaitis žiūri į stikliniame karste gulinčią gražią, miego sustingdytą merginą ir karštai ją įsimyli. Karstas gabenamas į Karalaičio pilį, pakeliui vienas nešėjų suklumpa, karstas susvyruoja, užnuodyto obuolio kąsnelis iššoka Snieguolei iš gerklės ir ji pabunda. Taigi ligi tos scenos vaidinimas daugmaž laikosi klasikinės pasakos siužeto. Vis dėlto Tinkos spektaklyje pabudusi iš komos Snieguolė neapsidžiaugia dėl to, kad tapo Karalaičio žmona. Ji jau buvo pripratusi prie miško, jo šešėlių ir žvėrių. Ji nenori grįžti į aukso pilį kaip valdovė ir kaip karalienė, kuriai varžoma judėjimo laisvė. Karalaitis dievina tiktai jos grožį, jam neįdomu, ką Snieguolė iš tikrųjų mąsto.

Tinkos spektaklis buvo labai feministiškas, bet ne pamokslaujantis ar deklaratyvus, o keliantis stiprius jausmus, gluminantis. Nė vienas „Juodojo obuolio“ personažas nebuvo doras didvyris. Net Medžiotojas, kuris mėgino išgelbėti Snieguolę, nes jis irgi veikė savų norų ir svajonių genamas.

Snieguolė pamaži sugrąžino pojūčius į įprastą, realų, aplinkinį pasaulį. Paskutiniame veiksme jos atsitokėjimas truko ilgai. Tai buvo įspūdinga ir hipnotiška scena: Snieguolė guli ant žemės, gęsta šviesos. Scena ir salė akimirką paskęsta juodoje tamsoje, kurioje vis garsiau

girdėti širdies plakimas. Snieguolė ką tik sužinojo apie Medžiotojo mirtį ir ką tik aštriadantėm sidabrinėm šukom nužudė Karalaitį. Po to ji turi sprukti iš pilies į mylimą mišką, į tamsos, šešėlių ir žvėrių draugiją.

Po pirmosios šios scenos repeticijos su rekvizitu, garsais ir šviesomis visi ilgai tylėjo. Nepatikliai žvilgčiojo vienas į kitą tartum klausdami: „Ar jūs irgi tai pajutote? Ar mes valandėlę buvome kažkur kitur?"

– Kita repeticija pirmadienį vakare, tuo pačiu laiku, toje pačioje vietoje! – priminė Tinka.

– Ar dar negerai? Gal pasilikim vieną vakarą laisvą? – pasiūlė Karalaitį vaidinantis Aleksis.

Tinka priekaištingai pasižiūrėjo į jį.

– Iki premjeros liko dvi savaitės, o darbo dar tikrai daug. Ir replikas kai kam reikėtų parepetuoti, kad išmoktų pasakyti laiku.

Aleksis gūžtelėjo pečiais ir išėjo iš salės.

Sampsas priėjo prie Snieguolės, paglostė nugarą.

– Tu tikrai gerai vaidinai. Vėl.

– Dėkui, – atsakė Snieguolė, varstydamasi kerzus.

Rankos jai dar truputį drebėjo.

– Pasimatysim poryt. Dabar turiu bėgte bėgti, nes jau vėluoju, mama įsius.

Sampsas pabučiavo Snieguolę į kaktą, užsimetė ant peties kuprinę ir išskubėjo. Per porą paskutinių pjesės scenų jis spėjo nusivilkti Medžiotojo drabužius ir apsi-

rengti savus. Jo šeima laikėsi tradicijos penktadienį susirinkti bendros vakarienės, kurios ateidavo ir Sampso seneliai, ir Tamperėje gyvenanti teta. Tą tradiciją jie palaikė jau ne vienus metus, tad Sampsui nė į galvą nešovė praleisti bent vieną penktadieninę vakarienę. Jis kelis kartus kvietė ir Snieguolę, bet ši atsisakė. Pagalvojus, kad visi ją vertins žvilgsniais, darėsi negera. Snieguolė pažadėjo ateiti kavos sekmadienį, kai namuose bus tik Sampso tėvai ir mažoji sesutė. Ir tai jai rodės ganėtinai aukštas slenkstis.

Tuščioje, tamsioje mokykloje buvo miegūstai tylu, kai Snieguolė su Tinka laiptais leidosi į drabužinės vestibiulį. Tušti koridoriai atrodė keistai, atmušė žingsnių aidą. Dieną juose kimštinai grūsdavosi moksleiviai, decibelų lygis viršydavo darbo saugos taisyklių reikalavimus.

Tinka garsiai analizavo pjesės scenų trūkumus, bet Snieguolė nepajėgė susikaupti ir jos klausytis. Gal ji padarė klaidą, sutikdama vaidinti pjesėje? Ji manė: negerai, kad per stipriai įsijaučia į vaidmenį, negerai, kad realus pasaulis scenoje pradingsta. Po mišką bėgiojančios Snieguolės ji nevaidino. Ji buvo po mišką bėgiojanti Snieguolė, ji jautė ir užuodė kraują, kuriuo susitepusi rankas. Pulsas mušė jos pulso ritmu. Šiaip jau Snieguolė neprarasdavo savikontrolės, todėl tai jai kėlė baimę.

Tinka veikiausiai pastebėjo Snieguolės nekalbumą, todėl jiedvi paltus apsivilko tylomis. Snieguolė apsimu-

turiavo kaklą įspūdingu raudonu vilnos šaliku, kurį jai numezgė ir paštu atsiuntė buvusi gimnazijos draugė Elisa. Jos iki šiol palaikė ryšį. Praeitą žiemą Snieguolei nė į galvą nebūtų šovę, kad jiedvi su Elisa taps tikrom draugėm.

Lauke sneigėjo didelėm, puriom snaigėm, kurios tirpo vos nusileidusios ant juodos žemės. Jokių vilčių, kad gruodis dar bus baltas.

– Kai kurie scenoje atrodo dar truputį sutrikę, bet tu nė kiek. Tu – tikra žudikė, – pasakė Tinka išeinant pro mokyklos kiemo vartus.

Tada pamojo ranka ir leidosi į priešingą pusę nei Snieguolė, kuri nespėjo jai nieko protinga atsakyti. Kerzai žliugsėjo per purvą, kai pasuko Hemės gatvės linkui. Matė, kad tolėliau pėsčiųjų taku žingsniuoja gimnazijos psichologijos ir matematikos mokytojai, taip pat tik tokioj vėlumoj pabaigę darbą. Šituo metų laiku mokytojų darbo diena irgi užsitęsdavo, tikrinant rašomuosius darbus ir esė. Kai kurie mokytojai jų namo nesinešdavo, mieliau dirbdavo mokykloje iki vakaro. Keistoka buvo matyti juos ne mokykloje, šnekantis tarpusavyje ir juokiantis. Bet Snieguolė buvo patenkinta, eidama nuo mokytojų tokiu atstumu, kad negirdėti jų šnekų. Jai atrodė, kad kuo mažiau žinos apie mokytojų privatų gyvenimą, tuo bus geriau.

Žiburių apsupty raudonų plytų Aleksandro bažnyčia atrodė rūsti ir įprastai rami. Tvyrojo tokia tamsa, kad

nuo pėsčiųjų tako nebuvo matyti kelių senų antkapių bažnyčios parke. Didžiulės snaigės ant juodų medžių šakų priminė baltas plunksnas. Iškritusias iš angelų sparnų. Snieguolė susikišo rankas giliai į palto kišenes ir paspartino žingsnį.

Kairėje kišenėje sušnarėjo kažkas neįprasta, tai, ko pirmiau nebuvo. Snieguolė ištraukė jį iš kišenės. Tai buvo keturis kartus perlenktas baltas A4 formato popieriaus lapas. Snieguolė nuosekliai atlankstė jį. Kelios spausdintuvu atspausdintos eilutės. Ji sustojo po gatvės žibintu ir perskaitė.

Mano Snieguole!

Karalaitis tavęs nepažįsta. Nei spektaklyje, nei tikrame gyvenime. Jis mato tik tavo išorę. Aš įžvelgiu giliau, aš įžvelgiu tavo sielą. Tavo rankos kruvinos, Snieguole. Tu tai žinai. Aš tai žinau.
Seku kiekvieną tavo judesį.
Greitai vėl gausi laišką nuo manęs. Bet žinok: jei kam nors apie juos papasakosi – bent vienam žmogui, kraujo bus daugiau. Iš spektaklio premjeros gyvas neišeis nė vienas.

Su meile
Tavo gerbėjas, tavo Šešėlis

* * *

Snieguolė smarkiai įkvėpė ir pakėlė akis nuo laiško. Kažkas šmėstelėjo regėjimo lauko pakraštyje. Kažkas juoda.

Bet pasižiūrėjusi ton pusėn, ji pamatė tiktai ilgus, niūrius medžių šešėlius.

4

Alla kvällar lät prinsessan smeka sig,
Men den som smeker stillar blott sin egen hunger
och hennes längtan var en skygg mimosa,
en storögd saga inför verkligheten.
Nya smekningar fyllde hennes hjärta med bitter sötma
och hennes kropp med is, men hennes hjärta ville ännu mer.
Prinsessan kände kroppar, men hon sökte hjärtan;
*hon hade aldrig sett ett annat hjärta än sitt eget.**

---

* Vakarais karalaitė leidosi glamonėjama.
Bet tas, kuris ją glamonėjo, tik savo alkį malšino,
o jos ilgesys buvo kaip švelni mimoza,
kaip didžiaakė pasaka prieš realybę.
Ir vėl glamonės užliejo jai širdį karčiu saldumu
o kūną šalčiu, bet jos širdis troško daugiau.
Karalaitė pažino kūną, bet troško širdies;
ji dar nebuvo mačiusi kitos, o tiktai savo širdį.

* * *

Snieguolė skaitė eilėraštį „Karalaitė“. Eilėraščio žodžiai ją ramino. Pomirtinę Editos Siodergran rinktinę „Landet som icke är“* Snieguolė buvo skaičiusi tiek kartų, kad visus eilėraščius mokėjo beveik mintinai. Bent jau po pirmųjų žodžių iš atminties išsiliedavo kitos eilutės. Žinomi eilėraščiai jai buvo lyg mantros. Eilės ją ramino, nes žodžiai sruveno vienas paskui kitą įprasta tvarka, be jokių netikėtumų, posūkių.

Perskaičiusi laišką Snieguolė negalėjo iš karto eiti namo. Nejaugi kas nors iš tikrųjų seka kiekvieną jos žingsnį? Pamėgino protingais pasvarstymais atsikratyti baimės. Tas laiškas – tikriausiai tiktai žiauri pašaipa. Juodas humoras. Šaltakraujiškas pokštas. Kas nors dabar juokiasi iš jos išgąsčio ir greitai atskleis jai tiesą. Štai ir įkliuvai į kilpą.

Bet jeigu tai tiesa? Jeigu ją iš tikrųjų persekioja koks pamišėlis, kuris gali net ir nužudyti? Snieguolė negalėjo kaip niekur nieko sumenkinti laiško žodžių. Gyvenime ji buvo tiek išgyvenusi, kad neabejojo žmonių gebėjimu daryti pikta. Ji ilgus metus kentė nuožmias patyčias mokykloje, pati pamatė tarptautinio narkotikų tinklo verteivų žiaurumus. Vasarą Prahoje stebėjo žavų žmogų, kuris baime valdė religinę bendruomenę ir rengė jos grupinę savižudybę.

* „Kraštas, kurio nebėra“.

Gyvenime man tik pamišėlio persekiotojo betrūko, graudžiai šyptelėjo Snieguolė.

Ją siautė malonus tykių garsų gaudesys. Ramių žingsnių, knygų puslapių šnaresio, tykaus pašnekesio, kurio žodžių nebuvo girdėti. Snieguolė žinojo, kad įsitaisiusi po kuriuo nors skliautu viename gale, žodis žodin girdėtų, kas kalbama kitame skliaute, šiaip jau lyg ir esančiame anapus girdimumo ribos. Šitaip Reimas ir Railis Pietilės buvo suprojektavę Tamperės Centrinę biblioteką „Kurtinys". Bet dabar Snieguolei nesinorėjo klausyti svetimų pašnekesių. Norėjo pabūti pažįstamų, saugių bibliotekos garsų gaudesyje, tarp žmonių, bet vis dėlto vienumoje, nusiraminti ir sukaupt drąsos pareiti namo. Todėl nuo Aleksandro bažnyčios ir pasuko į „Kurtinį", ligi kurio buvo vos pora minučių kelio pėsčiomis.

Skliautuotas pastatas Snieguolei visada atrodė mielas tiek iš išorės, tiek iš vidaus. Tarp lentynų buvo užtektinai vietos pavaikštinėti, bet panorėjęs galėjai už jų pasislėpti. Bibliotekoje stovėjo apvalūs skaitymo stalai, bet galėjai rasti ir slaptą kampelį, kuriame niekas netrukdys.

Snieguolė norėjo parašyti žinutę Sampsui ir paprašyti, kad po šeimos vakarienės ateitų nakvoti pas ją. Kad ir labai vėlai. Bet iki šiol nė sykio nebuvo šito prašiusi, tad Sampsas nustebtų. Be to, Snieguolė turėtų meluoti, o Sampsui meluoti ji nenorėjo.

Ne, šį vakarą ir šią naktį ji turi ištverti viena. Paskui kuo greičiausiai išsiaiškinti, kas įkišo laišką į striukės kišenę. Šitai irgi ji turi padaryti viena.

Snieguolė manė, kad ji jau niekad nebus tokia vieniša kaip anksčiau. Vis dėlto klydo. Staiga pajuto, kaip pažįstama tuštuma ir nykuma plinta širdyje. Pagaliau ji visada viena. Snieguolė stebeilijo į eilutes knygoje, bet skaityti nepajėgė.

Tą akimirką ją apsiautė aštrus, stiprus spygliuočių kvapas ir sprandą palietė šilta ranka.

– Edita Siodergran. Ar tai ne mudviejų eilėraščių knyga?

Snieguolė suprato net nepažvelgusi per petį. Suprato net neišgirdusi balso ir tų žodžių. Suprato iš kvapo ir prisilietimo.

Liepsna.

Stovėjo jai už nugaros. Šypsojo. Reali. Gal dar kiek panašesnė į vaikiną nei prieš pusantrų metų, dar trumpesniais ir šviesesniais plaukais, persiėmusi nematytu ramumu ir pasitikėjimu savimi, bet šiaip jau atrodė lygiai tokia pat. Ledo mėlynumo akys švytėjo taip pat ir Snieguolė akimirksniu į jas nugrimzdo – pramušė vaiskią kaip mintis ledo plutelę ir nėrė eketėn.

Snieguolę užplūdo jausmų audra. Jai norėjosi prisiglausti prie Liepsnos – kuo arčiausiai, papasakoti viską apie laišką, baimę ir apie tai, kas nutiko per gerus metus, išlieti visą savo ilgesį ir liūdesį, išpasakoti visus sapnus

ir juodas mintis, paprašyti saugoti ją, gelbėti nuo vienatvės ir blogio, parsivesti namo, nuvilkti drabužius, nusivilkti pačiai, numesti juos kaip pakliuvo prieškambaryje ant grindų ir bučiuoti, bučiuoti, bučiuoti, prisispausti kiekvienu alkanu odos centimetru prie Liepsnos, degti vis stipriau, smarkiau, užmiršus save, užmiršus pasaulį, užmiršus, kad jiedvi – skirtingos esybės, nes apsikabinusios jos virsdavo vienu kūnu, susiliedavo be apribų, neatskiriamai. Snieguolei norėjosi liepsnoti liepsnoti liepsnoti, pavirsti valandėlę gryna ugnimi.

Snieguolė nurijo seiles. Ji drebėjo. Neįstengė ištarti nė žodžio.

– Smagu susitikti ilgai nesimačius. Gal eime išgerti kavos? Ar tu skubi? – paklausė Liepsna, šnekėdama kaip niekur nieko.

– Ne, – vos išdaužė žodį Snieguolė.

– Puiku. Gal eikim į kavinę viršuje?

– Ne, aš norėjau pasakyti, kad neisiu į kavinę.

Liepsna kiek nustebusi pažvelgė į Snieguolę, paskui šelmiškai nusišypsojo.

– Galim veikti ką nors kita.

Snieguolė drebančiom rankom padėjo eilėraščių knygą į lentyną, užsismaukė ant galvos kepurėlę.

– Negalim. Aš skubu. Negaliu su tavim bendrauti. Dabar.

Snieguolė jautė, kad žodžiai sklinda trūkčiodami, uždusę.

– Gerai. Tai kokią kitą dieną. Tavo telefono numeris tikriausiai dar nepasikeitęs? Paskambinsiu arba parašysiu žinutę.

Liepsnos balsas atrodė šiltas, ramus.

Ne, turėjo atsakyti Snieguolė. Norėjo pasakyti. Ir vis dėlto nenorėjo.

– Aš jau turiu eiti. Iki.

Snieguolės kojos būtų lėkte lėkusios iš bibliotekos – kuo greičiau, kuo toliau nuo Liepsnos. Vis dėlto ji prisivertė išeiti žingsniu. Guviai ir ryžtingai. Negrįžtelėjusi atgal.

Tik ištrūkusi į gryną orą Snieguolė susivokė privalėjusi pasakyti, kad turi vaikiną.

Ji nepasakė, nes, panirusi į Liepsnos akių degantį ledo žydrumą, buvo visai tą užmiršusi.

Aš myliu tave.

Trys žodžiai, kuriuos lengva ištarti, bet sunku suprasti. Aš juos suprantu. Traukiu savin kiekvieną ir tie žodžiai tampa dalimi manęs. Pasakysiu juos tau ir jie taps dalimi tavęs. Mano meilė pereis į tave. Nuo tų žodžių tu švytėsi dar gražiau, stipriau ir spindulingiau.

Padarysiu tave skaistesnę už nakties dangaus skaisčiausią žvaigždę.

Tu visa būsi mano. Kaip ir turėjo būti. Nes toks tavo likimas. Ir mano likimas.

GRUODŽIO 9-OJI, ŠEŠTADIENIS

5

Sesuo, sesuo, sesuo, sesuo.

Tas žodis dabar stuksėdavo Snieguolei galvoje kas kartą, lankantis pas tėvus Ryhimekyje. Vis dėlto, kaip ir šį kartą, negalėjo jo ištarti. Mama buvo pasiruošusi pietums lazaniją su ožkos sūriu, vieną mėgstamiausių Snieguolės valgių, bet šiandien jis buvo be skonio. Atrodė, kad malonumų centras apmarintas arba nuslopintas. Valgė tik dėl to, kad reikėjo papildyti organizmą degalų. Net kava buvo neskani.

Snieguolė spėjo, kad dėl laiško. Tebetikėjo, kad tai buvo tik juokas, bet laiškas nedavė ramybės, peršėjo kažkur anapus minčių. Spalvos nupilko, pasaulis apsiblausė, viskas neteko skonio. Jeigu Snieguolė sužinotų, kas siuntė laišką, tikrai atkeršytų kokiu kultūringu, nors šaltakraujišku būdu.

Vis dėlto tėvų namuose Snieguolę graužė tik tai, kad dar neišsiaiškino, ar ji iš tikro kažkada turėjo seserį. Vasarą Prahoje pabudę prisiminimai, kuriuos savo melais atgaivino Lenka, atrodė labai tikri. Snieguolė nė kiek neabejojo, kad kitados turėjo seserį. Bet sugrįžusi į Suomiją taip tvirtai jau netikėjo. Ketino šito paklausti tiesiai, vos peržengusi namų slenkstį, bet nepaklausė.

Snieguolė papasakojo tėvams apie Lenką, bet apie tai, kad ši tvirtino esanti jos sesuo, neužsiminė. Rudenį Snieguolė kelis kartus susirašė su Lenka elektroniniu paštu. Ši buvo pradėjusi savarankiškai mokytis matematikos, chemijos ir biologijos. Rašė norinti stoti mokytis medicinos. Kaip paslaptį dar pridūrė neišsikrausčiusi iš Jiržio namų, nes jiedu abu supratę, kad drauge gyventi jiems patinka. Jiržis buvo gavęs darbą vietiniame laikraštyje. Snieguolė tarp eilučių perskaitė, kad, kartu su Snieguole išgelbėjęs Lenką iš degančio namo, Jiržis panūdo ir toliau ja rūpintis. Snieguolę šitai džiugino.

Elektroninius laiškus Lenka kartais pasirašydavo „sielos sesuo“. Žodis „sesuo“ buvo užgulęs visas Snieguolės mintis. Bet balsu ištarti jį vengė.

Kodėl? Juk būtų paprasčiausia imti ir užvesti kalbą apie ją? Snieguolė nepermanė, kas trukdo. Gal tėvų susirūpinimas ir rimtumas, gal šiluma ir meilė, kurią jie parodė, Snieguolei sugrįžus iš Prahos. Itin švelnią meilę. Snieguolei atrodė, kad neteisinga pradėti juos tardy-

ti. Tėčio kelionė į Prahą prieš daugelį metų buvo atsitiktinė ir tikriausiai visai nesusijusi su sesers reikalu, todėl Snieguolė ir apie ją neklausinėjo.

Tiesą sakant, ji ir mėgavosi ta meilės šiluma, ir baiminosi, kad išsklaidys ją kalbomis apie tai, kas vis dėlto galėjo rastis tiktai jos pačios vaizduotėje. Juk žmogus gali prisigalvoti prisiminimų, jeigu labai jų trokšta arba tiki, kad kas nors įvyko ar nutiko.

Nutylėjimų dienos virto savaitėmis, savaitės – mėnesiais. Staiga Snieguolė suprato neatrasianti jokios nedirbtinės progos šito paklausti. Tėvų meilumo proveržis buvo atlėgęs, visi trys vėl buvo persiėmę senų, įprastinių vaidmenų, kalbėjo apie bendrus dalykus, palaikė ryšį kaip tik tiek, kiek buvo būtina, kad tas ryšys atrodytų normalus, mėgino išvengti nemalonių tylos minučių, kurių, pavyzdžiui, per vienus šeštadienio pietus galėjo rastis daugybė.

– Gal norėtum dar? – paklausė mama, norėdama užpildyti vieną tylos minutę.

– Ne, ačiū, – atsakė Snieguolė. – Ar galėčiau pasižiūrėti senas nuotraukas?

– Ir vėl? – nusistebėjo tėtis. – Turime tik tas, kurias tu jau matei.

– Pagalvojau, kad galėčiau per dailės pamoką pagal jas ką nors sukurti, – paaiškino Snieguolė.

– Išvirsiu kavos, – tarė mama ir pašokusi ėmė kiek per greitai rinkti lėkštes nuo stalo.

Snieguolė sėdėjo su nuotraukų albumu svetainėje ant sofos ir lėtai vartė puslapius. Aišku, visas nuotraukas jau žinojo mintinai. Žiūrinėjo jas daugybę kartų, ypač šį rudenį. Ieškojo tose nuotraukose kokio atsakymo, kokio nors rakto.

Albume buvo tėvų vestuvių nuotrauka. Kelios fotografijos iš vasarnamio Alandų salose. Pora neryškių nuotraukų iš jų namų, kai gyveno Turku mieste, iš kurio persikėlė į Ryhimekį, kai Snieguolei buvo ketveri. Namą Turku mieste Snieguolė prisiminė miglotai. Tai buvo idiliškas medinis dviejų aukštų pastatas Port Arturo rajone. Visai kitoks nei šitas sublokuoto namo galas Ryhimekyje. Atrodė keista, kad jie persikėlė į gerokai pigesnį būstą. Pardavę medinuką Turku mieste, Ryhimekyje galėjo nusipirkti naują, didžiulį nuosavą namą. Veikiausiai prasti buvo ir piniginiai reikalai, apie kuriuos Snieguolei niekas nepasakojo.

– Kodėl mes išsikraustėme iš Turku? – paklausė ji.

Į laikraštį įnikęs tėtis atitoko, suraukė kaktą.

– Dėl darbo.

Snieguolei toks paaiškinimas pasirodė savotiškas. Tėtis visada važinėjo dirbti į kitą miestą, dažniausiai į Helsinkį. O mama bibliotekininkės darbą būtų lengviau radusi Turku nei Ryhimekyje. Bet Snieguolė daugiau neklausinėjo.

Vėl pati sau nusistebėjo, kad nuotraukų tiek mažai. Atrodė, kad iš kiekvienų metų likę vos po porą nuo-

traukų, ir tos buvo nelabai ryškios. Snieguolei nereikėjo šimtų nei tūkstančių kūdikystės nuotraukų, kaip kad šiandien tėvai pridaro jau pirmaisiais vaiko gyvenimo metais, vis dėlto toks mažas jų skaičius stebino. Ji buvo varčiusi bendraamžių vaikystės nuotraukų albumus, gerokai storesnius, kurių jie turėdavo ne po vieną. Gal Snieguolės tėvai nelabai mėgo fotografuoti. Arba nemėgo fotografuoti jos.

Prie vienos nuotraukos Snieguolė stabtelėjo ilgėliau. Nuotraukoje ji buvo septynerių. Stovėjo mokyklos kieme. Buvo žiema. Ji prisiminė, kaip mama palydėjo į mokyklą ir netikėtai panoro nufotografuoti.

– Nusišypsok mažumėlę! – paragino ji.

Snieguolė žiūrėjo tiesiai į objektyvą rimtu veidu, be jokios šypsenos. Paprasčiausiai nebuvo ko šypsotis mokyklos kieme. Tą žiemą prasidėjo patyčios ir Snieguolė nekentė kiekvienos dienos, kurią turėjo eiti į mokyklą. Žiūrėdama į nuotrauką dabar, ji įžūliai žvelgiančiose akyse pamatė stingdančią baimę.

Snieguolė nenorėjo, kad jos akys dar kada nors žvelgtų šitokiu žvilgsniu. Bet suprato, kad matys jį veidrodyje dar labai dažnai.

Snieguolė užvertė albumą. Šiandien jis nieko nauja nepasakys. Neatskleis paslapčių, slypinčių praeityje.

Po kavos mama paklausė Snieguolės:

– Ar pasiliksi šiandien pasikaitinti saunoje?

Uždavė klausimą veikiau retoriškai, nei iš tiesų pasiūlė. Tai buvo klausimas, kurį privalėjo užduoti.

– Ne. Turiu ruošti namų darbus, – atsakė Snieguolė.

Atsakė kaip tik tai, ko iš jos laukė.

Pakeliui į geležinkelio stotį Snieguolė praėjo savo senąją mokyklą. Žvelgdama į tą pastatą ir kiemą, burnoje visada pajusdavo geležies skonį. Čia mokydamasi ji skaudžiausiai kentė smurtą ir pažeminimą. Smūgius ir riksmus. Izoliaciją. Visokias melagystes, per kurias Snieguolė ateidavo į mokyklą negeru metu, atsinešdavo netinkamą fizinio lavinimo aprangą, paruošdavo ne tas namų darbų užduotis. Ji stengėsi būti atidi ir tikėti tik tuo, ką išgirsdavo iš mokytojų savom ausim, ir vis tiek daugybę sykių buvo apgauta. Visai nesunku klastoti žinutes ir pasitelkti intrigoms bičiulių.

Su šleikštuliu prisiminė ir tai, kaip galų gale sukilo prieš savo kankintojas – Aną Sofiją ir Vanesą ir fiziškai jas puolė.

Įniršo. Prarado savitvardą. Norėjo užmušti.

Paskui Snieguolė nežinojo, ko labiau bijoti – kankintojų ar savęs. Bijoti to, ką pati gali padaryti, ir troškimo atimti kitam gyvybę vien tam, kad pačiai pasibaigtų pragaras. Snieguolė tais jausmais nesididžiavo, bet ir nemėgino neigti, kad jų neišgyvenusi. Todėl panoro išmokti savitvardos ir santūrumo. Neketino

nieko užsileisti sau ant sprando, bet taip pat neketino leistis užvaldoma pykčio.

Bent jau mėgino laikyti tai svarbiausiu savo principu. Jo laikytis ne visada buvo lengva.

Su Ryhimekiu Snieguolei siejosi labai mažai šviesių prisiminimų. Vienas toks apie – Ryhimekio teatrą, kuriame Snieguolė, būdama devynerių, žiūrėjo spektaklį. Ji jau neprisiminė, koks tai buvo spektaklis, ir tai neturėjo reikšmės. Snieguolei patiko žiūrovų salės kvapas, pamaži tylantis žiūrovų murmesys ir ta trumpa valandėlė, kai šviesos buvo užgesusios, bet vaidinimas dar neprasidėjęs. Įtampa ir laukimas, kai dar niekas neaišku ir viskas įmanoma.

Snieguolė sėdėjo pirmoje eilėje ir turėjo atlošti galvą, kad gerai matytų. Aktoriai vaidino visai šalia. Snieguolė matė menkiausius jų veidų vypsnius.

Ji prisiminė vieną tamsiaplaukę artistę, kuri šoko, strikinėjo ir bėgiojo itin lengvai ir nevaržomai. Jos plevenantis melsvo žalumo sijonas priminė banguojančią jūrą. Ji šoktelėjo prie pat scenos krašto ir iš po sijono šmėstelėjo kojos kelis, sutvarstytas tampriu tvarsčiu. Pamačiusi tvarstį, Snieguolė ėmė atidžiau sekti aktorės veidą ir pro žavingą šypseną, purslojantį juoką, žodžių čiurlenimą pastebėjo skausmo švystelėjimą. Pašokus ar žengtelėjus žingsnį, aktorės veidu nuslinkdavo šešėlis – toks neryškus, kad vei-

kiausiai daugiau niekas jo nepastebėjo. Tarytum rūkas sekundę jai užtraukdavo akis.

Snieguolė žiūrėjo į aktorę kaip užkerėta. Užmiršo turinti sekti vaidinimo veiksmą. Siužetas jos jau nedomino. Snieguolė stebėjo pilkų aktorės akių kintančius atspalvius ir galvojo, kad pati galėtų taip vaidinti. Kad galėtų persiimti vaidmeniu, kurio kiti kiaurai nepermato. Kad skausmą gebėtų nuslėpti.

Linksmas šokis ir juokas, purslojęs scenoje lyg obelų žiedai, įkūnijo slaptą stiprybę ir jėgą. Snieguolė pagalvojo, kad pati kada nors vaidins kaip ta aktorė. Kad galės išsirinkusi vaidmenį vaidinti scenoje arba sėdės žiūrovų salėje. Kad galės būti tuo, kuo panorės.

Žiūrint pro traukinio langą atrodė, kad gruodžio popietė temsta dar greičiau nei paprastai. Buvo tamsu. Taip tamsu, kaip visą spalį, lapkritį ir šio mėnesio – gruodžio – pradžioje. Šlapdriba šiandien nedrėbė, bet lynojo. Žemė buvo juoda. Plikos medžių šakos stirksojo juodos. Lange atsispindėjo veidrodinis Snieguolės atvaizdas. Jos akys atrodė juodos.

Už Toijalos Snieguolė taip užsimanė į tualetą, kad nusprendė nueiti traukinyje, nekentėti iki namų, nors jau buvo netoli. Sugrįžusi į vietą, rado ant suolo perpus perlenktą A4 formato popieriaus lapą. Snieguolė apsidairė. Vagone daugiau nieko nebuvo. Kaip tik tada traukinys sustojo Lempialoje.

Snieguolė išskleidė popieriaus lapą ir pajuto, kad dreba rankos.

Mano Snieguole,
žinau, kaip blogai jautiesi eidama pro tą pastatą. Žinau, ką jame išgyvenai. Ir dėl tavęs aš baisiai nirštu. Jeigu panorėtum, priverščiau jas kentėti. Jeigu panorėtum, ištapyčiau sienas jų krauju. Pabaigčiau tai, ką tu pradėjai, – teisėtą kerštą. Tik paprašyk ir aš tai padarysiu.

Žinau jų vardus. Ana Sofija ir Vanesa. Nemanyk, kad juokauju.

Jei jau paminėjau jų vardus, pridursiu, kad žinau ir daugiau vardų. Tu – Snieguolė, bet ar prisimeni, kad buvo dar viena, kurios vardas primena Erškėtrožę?
Prisimink. Tikrai atrasi jį atmintyje. Tu neišleidai jo iš galvos, nors visa kita užmiršai.

Seku tave be atvangos.
Tavo Šešėlis

Skrandžio turinys pakilo jai ligi gerklės. To, kuris laišką paliko, traukinyje jau tikrai nebuvo. Tikriausiai jis išli-

po Lempialoje. Persekiotojas puikiausiai žinojo, kuriuo metu palikti laišką.

Snieguolę pykino nuo minties, kad tas, kuris parašė laišką, atsekė ją iki Ryhimekio, stebėjo, kada susiruoš grįžti, palaukė, kada nueis į tualetą. Tik dėl to, kad galėtų palikti anoniminį laišką.

Tai tikrai ne juokai.

Niekas nežinojo to, apie ką jis rašė laiške. Kai kurių dalykų Snieguolė niekam nesakė. Pavyzdžiui, mergaičių, kurios tyčiojosi iš jos, vardų.

Snieguolės rankos nenulaikė telefono, nes labai drebėjo.

Laimei, Sampsas atsiliepė tuoj pat.

– Ar šiandien dar pasimatysim? – paklausė Snieguolė, mėgindama ištarti tai smagiai ir nerūpestingai.

– Ne.

Snieguolė nurijo seiles.

– Kodėl?

– Vakare grupės repeticija, o dabar atlieku svarbią užduotį, kitaip tariant, ieškau tau kalėdinės dovanos, – nusijuokė jis. – Pakentėk iki rytojaus, mieloji.

– Gerai.

Snieguolė norėjo užtęsti pokalbį, užlaikyti Sampso šiltą, patikimą balsą. Nesiryžo nė žodeliu išduoti, kas nutiko. Tad šnekėjo apie šį ir tą, pasakojo apie tėvų atostogų planus, remonto idėjas. Palaikė tokį *small talk**,

* Lengvą pokalbį, tuščią šnekalą (*angl.*).

į kokį niekad nesileisdavo. Bet Sampsas skubėjo, todėl netrukus Snieguolė su nutilusiu telefonu rankoje stebeilijo į lange atsispindintį savo atvaizdą.

Akyse buvo matyti tokia pat įžūli baimė, kaip nuotraukoje, kurioje ji septynerių.

6

Kiekvienas niuksas, smūgis ir spyris turėjo kliūti priešininkui ir stipriai palaužti jo kovingumą. Iš pusinių mostų jokios naudos. Tai tiktai švaistoma energija, priešo tokiais neįveiksi.

Snieguolė sugniaužė delną į kumštį. Kairė, kairė, dešinė. Kairė, kairė, dešinė. Ir neužmiršk gynybos. Judėk be paliovos.

Neužmiršk, kaip iš nosies pliūpteli kraujas, trinktelėjus kumščiu. Kaip lūžta skruostikaulis, skaudžiai įspyrus. Kaip priešininkui nelaiko kojos. Kaip jis pargriūva. Ir lieka tavo valioje.

Snieguolė daugiau nebepajėgė. Kojos nustojo judėti. Griaudėjo muzika, vadovas šūkčiojo komandas, treniruotė tęsėsi, bet Snieguolė nebeįstengė smūgiuoti į įsivaizduojamą priešą. Aišku, tai buvo tik grupinė treni-

ruotė, gimnastika su įvairių kovų meno prieskoniu, bet kaip tik dabar vaizdiniai griūte užgriuvo ją.

Snieguolei prieš akis sniege gulėjo Ana Sofija ir Vanesa, beveik mirtinai jos pačios sumuštos. Ne, iš tikrųjų taip nenutiko, Snieguolė tai tik įsivaizdavo. Šešėlis buvo teisus? Gal ji vis tiek troško atkeršyti savo kankintojoms?

Snieguolė manė, kad treniruotė atitrauks mintis nuo laiškų, bet užsimiršti nepavyko. Gimnastikos salėje griaudėjo muzika. Dvokė prakaitu. Kai kurios merginos ėmė svaidyti į Snieguolę irzlius žvilgsnius, nes ji stovėjo salės vidury įsirėmusi rankomis į kelius, ir tiek. Eik iš čia, sakė jų akys.

Kai kojos vėl kiek sustiprėjo, Snieguolė ėmė brautis durų link. Ji net nesivargino atsiprašinėdama, nors vis atsimušdavo į kokią rankom ir kojom entuziastingai mostaguojančią merginą. Užėjusi į persirengimo kambarį, Snieguolė pirmiausia pasuko į tualetą. Vos spėjo užsirakinti duris ir pakelti unitazo dangtį, iš burnos plūstelėjo skrandžio turinys. Laikydamasi už unitazo kraštų, Snieguolė vėmė lazanijos gabalėliais su ožkos sūriu. Visas kūnas drebėjo. Ji neprisiminė, kada paskutinį kartą sublogavo. Burnoje buvo gaižu, kaip kažkada labai seniai.

Dušinėje Snieguolė galėjo pabūti viena. Atokiau dar buvo girdėti treniruotės bildesys. Nevertėjo pasiduoti minčiai čia ateiti. Reikėjo kaip nors kitaip nuklaidinti

mintis. Nusiplovusi šampūną ir muilą Snieguolė dar ilgai stovėjo po šilto vandens srove. Vandens tekėjimas priminė glamonę. Glėbį, į kurį galėjo valandėlę įsiglausti.

Snieguolė mėgino žvilgsniu lokalizuoti universalinės parduotuvės garsiakalbius. Pagalvojo, kad, nukreipus labai karšto įniršio kupiną žvilgsnį, garsiakalbiai susvils ir baisiausia kalėdinė daina nutils. Grupės „Wham!" daina buvo parašyta 1984-aisiais. Ar ne laikas paleisti ją nusibaigti į bjauriųjų hitų kapines?

Prieš šv. Kalėdas universalinių parduotuvių darbuotojams tikriausiai atrodo kitaip. Gal kur nors buvo atliktas tyrimas, kad būtent „Last Christmas" skatina žmones daugiau vartoti. Sudužusios širdies kartėlis ir skausmas, noras atkeršyti ir mintis, kad per šias šv. Kalėdas dovaną herojus įteiks kitam nepaprastam žmogui, kuris gebės ją įvertinti. Pirksiu patį gražiausią dalyką. Pirksiu patį brangiausią. Įrodysiu savo meilę tokia šūsnim eurų, kad niekas negalėtų abejoti mano jausmų tikrumu. Vis dėlto mane smelks malonus liūdesys, nes širdis dar plaka dėl to, kuris ją sudaužė.

Snieguolė negalėjo pakęsto to hito. Negalėjo pakęsti prekybos centrų kalėdinės nuotaikos. Ir visa nugulusio tikro ir įsivaizduojamo žibėjimo, kurį reikėjo laikyti sniegu, nors iš tikrųjų jis buvo panašus į cukraus

šerkšną. Prekybcentrių šv. Kalėdos atitiko amerikiečių romantiškų komedijų šv. Kalėdas, kurios į kelias žiemos dienas sutelkia saldžią kaip devyni medūs laimę, meilę ir bendrumą, iš tikrųjų įvertinamą tada, kai sudėliotos visos dekoracijos ir rekvizitas. Židinio ugnis, amalo šakelė, aukso blizgesys ir dirbtinis sniegas, didžiulis kalnas rūpestingai išrinktų dovanų, tobula šventinė vakarienė, švelnios kojinės, rankomis gaminti šokoladiniai saldainiai, cinamono ir imbiero aromatas, ir viskas taip puiku, kad širdis sprogte sprogsta.

Tokią kalėdinę svajonę pardavinėjo prekybos centrai ir Tamperės *Stockmann* buvo ne išimtis.

Snieguolė negalėjo pakęsti ir kalėdinių dovanų pirkinėjimo, tai jai atrodė kaip vargas – apsimestinis ir tuščias. Ji mieliau būtų teikusi dovanas tada, kai pati norėdavo. Nežiūrėdama į datą. Kalėdinių dovanų pirkimas yra ritualas, kurį reikia atlikti, nes tai sudėtinė šventės dalis. Snieguolė suprato, kad negali nenupirkti Sampsui dovanos. Bet ją kamavo nerimas, vien pagalvojus apie akimirką, kai Sampsas įteiks jai kokią gražią dovanėlę, kurią kruopščiai išrinks, gerai apmąstęs, o ji – kokį nereikalingą, nieko nesakantį, paskubomis nupirktą daiktelį. Nes Sampsas mokėjo dovaną išrinkti ir pataikyti, – Snieguolė jau buvo šitai pastebėjusi. Lyg kokios ypatingos nuojautos pakurstytas vaikinas buvo padovanojęs jai tobulą pakabutį – nedidelį juodą

akmenėlį su paprasta sidabrine grandinėle, gražiausią pasaulyje užrašų knygutę ir bepirštes pirštines, kurias Snieguolė mūvėdavo namuose, kai pro langų plyšius pūsdavo šaltas vėjas.

Sampsas dovanas teikdavo lengvai, šito nesureikšmindamas. Teikdavo būtent taip, kaip teikiamos brangiausios dovanos, nesitikėdamas nieko gauti mainais. Mokėjo tai daryti taip, kad tas, kuris gavo dovaną, nesijaustų skolingas ar kaltas. Snieguolė šitai labai vertino, bet suprato, kad per šv. Kalėdas nieko nedovanoti negalės.

Ir pamanė, kad kaip tik dabar reikėtų kiek pavaikštinėti skaisčių šviesų ir varginamai žvalių dainų apsuptyje. Išmesti iš galvos persekiotojo laiškus. Snieguolė nežinojo, ką su jais darys, o nežinojimo pakęsti negalėjo, todėl pasistengė juos užmiršti. Bent valandėlę. Gal pasąmonė iškels kokį nors sprendimą.

– Visiški niekalai, ar ne? – pasigirdo balsas Snieguolei prie peties.

Ji atsisuko ir išvydo Tinką su Aleksiu. Keista, kad jie vaikšto kartu šeštadienį, laisvu laiku. Snieguolė manė, kad jie nesutaria.

– Koks kvailys norėtų, pavyzdžiui, šito? – nusistebėjo Aleksis.

Jis dūrė pirštu į raidžių statulėlę, tikriausiai stalui papuošti. Jo įmantrus *I love you* užrašas mirgėjo raudona šviesa.

– Įsivaizduok sau, naktį tave pabudina durų skambutis, nueini atidaryti ir randi štai tokį laukiant laiptinėje, – nusijuokė Tinka. – Grynas siaubas.

Snieguolė krūptelėjo.

– Tikriausiai čia kalėdinės dovanos nerasiu, – pasakė ji, stengdamasi nutaisyti kuo linksmesnį balsą.

– Sampsui perki? – greitai paklausė Tinka.

Snieguolė linktelėjo.

– Laimės kūdikis. Aš tikra, kad išrinksi tobulą dovaną.

Tinkos šypsenoje Snieguolė tartum įžvelgė keistą liūdesio šešėlį. Bet neturėjo laiko ir noro analizuoti smulkiau.

– Gerų pirkinių! – palinkėjo ji ir nuėjo, kol porelė nesugalvojo pasiūlyti apsipirkti drauge.

Išėjusi iš *Stokmanno* kalėdinių prekių skyriaus, Snieguolė eskalatoriumi nusileido į žemutinį aukštą. Gal ras ką nors knygų skyriuje. Buvo pikta, kad nepastebi tokio daikto, kuris Sampsui turėtų labai patikti. O ar ji žino, ką jos vaikinas mėgsta. Snieguolė negalvojo, kad nežino. Tik manė, kad ją glumina šitas *vartokvartokvartok* spaudimas. Viskas dabar atrodo kvaila ir neskoninga.

Snieguolė delnu atsainiai glostė knygų viršelius. Nė viena nešnibždėjo Sampso vardo.

– Mums reikėtų liautis šitaip susitikinėti.

Snieguolei oda pašiurpo. Šalia stovėjo Liepsna.

– Antrąkart per tokį trumpą laiką. Tai turbūt likimas. Gal dabar suviliočiau tave išgerti kavos?

Snieguolė žiūrėjo į linksmas Liepsnos akis ir pajuto, kad linktelėjo galvą, nespėjusi savęs paklausti, ar sutikti su pasiūlymu.

7

Po dviejų valandų ir keturių didelių puodelių kavos Snieguolė paklausė savęs, kur buvo prapuolę ištisi metai. Atrodė, kad jiedvi su Liepsna tęsia pokalbį nuo tos vietos, kurioje kažkada jį nutraukė. Gal ne visai nuo tos – ne nuo skausmingų, draskančių išsiskyrimo akimirkų. Bet nuo kiek ankstesnių dienų, kai žodžiai tarp jų liejosi natūraliai, nevaržomai. Ir dabar jiedvi sėdėjo prie virtuvės stalo, visai kaip tuomet. Gėrė kavą. Kalbėjosi.

– Diena iš dienos jaučiuosi vis laimingesnė ir vientisesnė, – tarė Liepsna ir iš tiesaus, ramaus žvilgsnio Snieguolė suprato, kad ji sako tiesą.

Liepsna labai mažai pasakojo apie lyties korekcijos proceso detales ir Snieguolė neklausinėjo, gerbdama Liepsnos sprendimą atskleisti tik tai, ką gero patyrė. Vis

dėlto tai buvo susiję su Liepsnos kūnu, su jos fizine išvaizda.

– Bet tos vienumos ir izoliacijos man reikėjo. Aš ištvėriau, nes vienatvė mane sustiprino. Žinau, kad skaudžiai tave įžeidžiau ir noriu atsiprašyti už tai, kad užgavau.

Atrodė, kad Liepsna pasakė tai nuoširdžiai ir sąžiningai. Bet Snieguolė nieko negalėjo atsakyti, nes neatrado žodžių savyje.

Užtat papasakojo praeitos žiemos ir vasaros įvykius, nusikaltimus, į kuriuos netyčiomis įkliuvo, patirtas grėsmes ir pabėgimus, mirties artumą.

– Skaičiau laikraštyje apie tą įvykį Prahoje. Sunkiai suvokiama, – purtydama galvą tarė Liepsna.

– Matyt, turiu polinkį įkliūti į pavojus, – pamėgino pašmaikštauti Snieguolė, bet nusišypsoti neįstengė.

Ją persmelkė nerimas, norėdama jį nuslėpti, greitai siurbtelėjo iš puodelio didelį gurkšnį kavos, kuri jau buvo atvėsusi iki rankų šilumos. Šitaip atsitikdavo visada. Kava nejučia atvėsdavo, nes jos turėjo tiek daug viena kitai papasakoti.

Vis dėlto Snieguolė nepasakė prisiminusi, kad kažkada turėjo seserį. Ir apie persekiotojo laiškus, aišku, nors norėjo pasilengvinti užgriuvusią naštą.

Negalėjo rizikuoti Šešėlio ketinimu įgyvendinti kruvinus vaizdinius, kuriuos jis piešė savo laiškuose.

Snieguolė matė, kad tai, ką atskleidė, paveikė Liepsną. Matė akyse pasirodžiusį norą ją apsaugoti. Pastebėjo, kaip Liepsna per stalą siektelėjo jos rankos.

– Na, ir vaikiną turiu, – greitai pridūrė Snieguolė.

Liepsna atitraukė ranką ir neva atsainiai bilstelėjo puodelį.

– Tai puiku, – kreivai vyptelėjo.

Snieguolė suskubo apsakyti Sampso gražius ir dar gražesnius bruožus. Liepsna ramiai išklausė. Veidas tarsi sakė, kad nelaiko Sampso labai reikšmingu Snieguolės gyvenimo veiksniu. Išankstinis jos nusistatymas šiek tiek įžeidė Snieguolę. Nejau Liepsna iš tikro manė galinti sugrįžti į jos gyvenimą, dingusi iš jo daugiau kaip metams, ir Snieguolė ją priims išskėstomis rankomis, viską užmiršusi?

Jeigu Liepsna taip manė, tai jos įžūlumas sunkiai suvokiamas. Juolab kad ji klydo.

Liepsna pakilo prisipilti į stiklinę vandens. Sugrįžusi prie stalo neatsisėdo, o uždėjo delnus Snieguolei ant pečių ir ėmė masažuoti juos įgudusiais ir laisvais judesiais.

– Tu visa įsitempusi, – tarė Liepsna.

Snieguolė tik kažką neaiškiai sumurmėjo. Suvokė turinti paprašyti, kad Liepsna liautųsi. Šiaip jau sprando ir pečių masažas tarp draugų buvo laikomas nekaltu prisilietimu, bet jos nebuvo draugės. Vis dėlto nebuvo. Nebuvo. Dar nebuvo. Gal niekada nebus.

Snieguolė neprašė Liepsnos liautis, nes masažas buvo labai malonus ir jos pečiai iš tikro buvo kaip niekad įsitempę. Nuo pažįstamų ir įgudusių rankų prisilietimo jie atsipalaidavo, Snieguolė pajuto, kad kraujas pradėjo tekėti greičiau, laisviau, kažkoks spaudimas dingo. Liepsnos rankos buvo šiltos, ji masažavo švelniai ir sykiu ryžtingai. Jos rankos nespaudė ir negniuždė, nevertė raumenų pasiduoti jėga. Ji iš pradžių masažavo lengviau, bet pamaži vis stipriau ir smarkiau. Sustodavo užčiuopus labiausiai įsitempusius raumenis ir imdavo kantriai šildyti.

Jiedvi nepratarė nė žodžio.

Grojo *Florence and the Machine*. Snieguolė pasigailėjo pasirinkusi dainą „Only It For A Night". Ir vis dėlto nesigailėjo. Ji žinojo, ką daro, kai įjungė *Florence*. Žinojo, kokią nuotaiką ta muzika sukurs.

Liepsnos prisilietimas nugramzdino Snieguolę į malonią, bemaž nesąmoningą būseną. Ji valandėlę viską užmiršo. Užmiršo baimę. Nerimą. Jai nieko nereikėjo galvoti. Nuo pečių kūną perėmė miegūstas silpnumas ir šiluma.

Snieguolė nenumanė, po kurio laiko ji atitoko, pajutusi, kad masažo judesiai pasikeitė. Dabar jie labiau priminė glamones. Liepsna švelniai glostė jai sprandą ir nuo kiekvieno delno prisilietimo Snieguolės stuburu žemyn ir vis žemiau ėjo virpuliukai. Mieguistumas

pamažu sklaidėsi. Snieguolė užsidegė karšta ugnim. Liepsnos rankos glamonėjo kaklą iš šonų, ausis, sugrįžo prie sprando. Oda jautė šiltą alsavimą.

Jos abi viena priešais kitą, jos apsikabinusios, alsuoja vis karščiau, liečia viena kitą lūpomis.

Jos abi dušinėje nuogos, oda slidi, visur drėgna ir šlāpia, už nugaros kieta plytelių siena, mažoje patalpoje balsai atsimuša aidu.

Jos guli ant Snieguolės čiužinio, paklodės garankščiuojasi, girdėti šnopavimas, dantys kanda petį, paskui šauksmai, kurių neįmanoma sulaikyti.

Jos abi savame miške, kvepia eglės, jos pasislėpusios, jų nematyti, jas pridengia šešėliai, jos susikabinusios, prapuolusios viena kitoje, kažkur toli toli, aukštai, pro šakas bliksi žvaigždės.

Snieguolė atitoko iš tų vaizdinių. Skubiai atsistojo ir atsitraukė nuo Liepsnos.

– Tau jau reikia eiti.

Snieguolė ryžtingai žvelgė Liepsnai per petį. Negalėjo rizikuoti pažvelgdama į akis. Tada tikriausiai būtų negalėjusi jos išvaryti.

Liepsna jos nieko neklausė. Ramiai nuėjo į koridorių, apsivilko paltą visiškoje tyloje. Vis dėlto prie durų sustojo, nusišypsojo ir pasakė:

– Greitai vėl susitiksim, karalaite. Tu tai žinai. Mes negalim ilgam išsiskirti.

Paskui išėjo, nepalaukusi Snieguolės atsakymo.

Snieguolė stebeilijo į duris. Ji žinojo, kad Liepsna sako tiesą.

Daug sykių įsitikinau, kad žmonės nesuvokiamai žiaurūs. Ypač mokykloje. Vaikai ir jaunuoliai atranda skausmingą vienas kito vietą ir negailestingai talžo ją. Jie – žvėrys. Mokykla – tai medžioklės vieta, mūšio laukas. Tik stipriausi išlieka nugalėtojai.

Todėl aš svajoju padaryti tai, ką grasinu.

Visi žiūri pjesę.

Sėdi salėje tylūs.

Paskui – scena kupina šauksmų, kraujo, negyvų kūnų. Kyla panika. Durys užrakintos. Tada – žiūrovai. Po vieną. Nė vienas neištrūksta. Išdažyčiau visą salę raudonai.

„Gyvenimas – tai bėgantis šešėlis,
Tai komediantas, kurs jam skirtą laiką
Papostringauja scenoj, pasimaivo,

Nueina ir nutyla amžinai, –
Tai idioto pasaka triukšminga,
neturinti prasmės.“

Jie turės suprasti, kad net patys stipriausi, patys žiauriausi, patys gudriausi nėra nenugalimi. Jie turės tai suprasti per tai, kas skaudžiausia.

Per gyvenimo ir mirties įstatymą.

GRUODŽIO 10-OJI, SEKMADIENIS

8

Snieguolė pavydėjo. Pirmą kartą gyvenime ją apėmė toks stiprus pavydas. Ją ir anksčiau ne sykį buvo pagavęs noras būti kitokiai. Tokiai, kuriai nereikia namuose dangstyti mėlynių ir čiulpti kruvinos apatinės lūpos, meluoti, kad suklupo ir pargriuvo. Bet tai veikiau buvo neviltingas noras nusikratyti savo gyvenimo, o ne tikras pavydas.

Sampso tėvas kaip tik padėjo ant stalo lėkštę su didžiuliu kalnu blynų.

– Nepasakyčiau, kad jie aukščiausios rūšies, – tarė.

– Ko gera, negalėjom net tikėtis, nes kepdamas viena akim visąlaik stebėjai žaidimą aipode, – atsakė Sampso mama ir paglostė vyrui ranką.

Mažoji Sampso sesutė Sara suposi ant kėdės.

– Aš suvalgysiu mažų mažiausiai šešis blynus! – garsiai paskelbė ji.

– Šynus blešis, – atšovė Sampsas. – Laimei, nepasakei, kad penkis.

– Kodėl? – nusistebėjo Sara.

– Sužinosi, kai užaugsi.

– Atsiknisk, – patenkinta atšovė Sara.

Sampso mama pasižiūrėjo į vyrą.

– Tu išmokei?

Apsimesdamas nekaltas, Sampso tėtis gūžtelėjo pečiais.

– Vaikai dedasi į galvą viską, ką išgirsta, – atsakė jis.

Snieguolė klausėsi ginčo suglumusi. Keistai jautėsi šeimoje, kurioje visi švelniai ir su meile nuolat šaipėsi vienas iš kito ir ištisai juokavo. Sampso šeimoje, rodės, buvo kalbama be paliovos. Jie mėtėsi žodžiais kaip kamuoliukais, kai kurie nukrisdavo ant grindų, bet niekas šito nepaisė. Jų bendravimas iš pažiūros atrodė chaotiškas, bet buvo aišku, kad taip nėra. Visi susigaudė, kas ir kaip. Net Sara, kuri buvo tik ketverių.

Šiaip jau Sampso namams tikrai būtų tikęs „švelnaus chaoso" apibūdinimas. Tvarkingais jų pavadinti negalėjai net labiausiai norėdamas. Viskas buvo išmėtyta kur pakliuvo: žaislai – ant grindų, drabužiai – ant kėdžių atlošų, vienur kūpsojo laikraščių krūvos, kitur – knygų stirtos, praplėštos dėžutės ir pakuotės balažin nuo ko. Snieguolės tėvų namuose šitokio vaizdo niekada nebūtum pamatęs.

Snieguolę suėmė toks pavydas, kad širdį suspaudė. Iš visko buvo matyti, kad Sampso šeima gyvena gyvenimą čia ir dabar. Jie rūpinosi ir džiaugėsi vienas kitu, ir jiems buvo smagu. Jų bendravimas draugėj atrodė nesuvaržytas ir nepriverstinis, be jokio dirbtinumo, apsimetinėjimo ar vaidybos, nors čia pat sėdėjo svetimas žmogus – Snieguolė. Jie pasitiko Snieguolę kaip seniai prapuolusią giminaitę ir ji akimirksniu įsitraukė į jų būtį. Snieguolė niekad nesijautė taip laukiama, kaip žengdama per Sampso tėvų namų slenkstį. Jos tėčio, Suomijos švedo, giminaičiai visad atrodė nutolę, nors per susibūrimus visi drauge linksmai dainuodavo, šurmuliuodavo pašnekesiai. Snieguolė tarp jų visuomet jautėsi kaip balta varna, kurią visi norėjo matyti kitokią, linksmesnę ir draugiškesnę. Sampso šeima atrodė tokia kaip Sampsas – nepuoselėjanti jokių reikalavimų nei lūkesčių.

Snieguolė akies krašteliu stebėjo Sampsą, kuris buvo atsipalaidavęs ir plačiai šypsojosi, dėdamas sesutei į lėkštę blynus. Snieguolė suprato, kad niekad šitaip nesijaus savo šeimoje.

Sampso gyvenime viskas atrodė taip gera. Jo laimė – neabejotina ir vis dėlto visai teisėta. Jis ir su kitais galėjo elgtis draugiškai ir maloniai. Jo pasaulyje nebuvo nutylėtų paslapčių, grasinamų laiškų nei mirties baimės. Tame pasaulyje jo mergina neleistų buvusiai mylimajai masažuoti sprando žinodama, kad jos prisilietimas žadina draudžiamą geismą.

Snieguolė žvelgė į Sampso šeimą ir staiga pajuto stingdančią vienatvę. Jos baimė, jos širdies tamsybės, jos kruvina neapykanta, jos miško juodžiausi šešėliai, tamsūs vandenys ir gilios požeminės srovės. Šito niekada nebus šios šeimos gyvenime. Šitų laimingų, švytinčių, pokštaujančių, linksmų, triukšmingų, net erzinančių šnekumu ir vis dėlto visais atžvilgiais nuostabių žmonių gyvenime.

– Mano rankos dabar lipnios! – pareiškė Sara, rodydama raudonus delnukus.

Galop ji pajėgė suvalgyti tik tris blynus.

– Na, tu susivertei ant blynų gal pusę kilogramo uogienės. Ir valgei pirštais.

Sampsas pasilenkė per stalą servetėle nušluostyti sesutei rankų.

Lipni braškių uogienė. Raudona. Ir lipni. Šilta. Kraujas.

Vaizdai šmėkščiojo Snieguolei galvoje taip greitai, kad nespėjo perprasti. Ji išvydo ant grindų varvančią uogienę. Išvydo kraujo balą, kuri tolydžio plėtėsi. Snieguolė krestelėjo galvą. Iš kur tie vaizdai radosi?

– Ar jau galima eiti žaisti? – nekantriai paklausė Sara.

– Galima, – atsakė mama.

– Snieguolė žais su manim karalaitę, – pareiškė Sara, dar lipnoku delniuku įsikibdama Snieguolės rankos.

Mergaitei prisilietus Snieguolė krūptelėjo. Kruvina ranka. Ji nejuda, nors Snieguolė mėgina ją stumtelėti. Ir pamaži šąla.

– Gal Snieguolė dar nori valgyti. Gražiai paprašyk, – paliepė mergaitei Sampso tėtis.

– Aišku, kad aš galiu eiti žaisti, – iškart pažadėjo Snieguolė.

Ji norėjo atitraukti mintis nuo keistų asociacijų, žaibišku greičiu pasirodančių ir vėl pradingstančių.

Sara uždėjo jai ant galvos parauktą tiulio kripę, pati apsivilko ant drabužių rausvą suknelę ir ėmė mostaguoti savo stebuklingąja lazdele.

– Tai ir stebuklingoji lazdelė, ir kalavijas, – išdidžiai paaiškino, parodydama Snieguolei blizgančią lazdą.

– Patogu. Jeigu sutiksi pabaisų, galėsi ta lazda paversti jas gerulėm arba pasinaudoti kovoje su jom, – atsakė Snieguolė.

Tiulio kripė kuteno kaktą, bet Snieguolė jos nenusiėmė. Kol žais, tikrai ištvers tokį lengvą nepatogumą.

– Pabaisos – mano draugai. Bet jeigu pasirodys piktasis karalaitis, trenksiu jam lazda per galvą. O tada paversiu miela varle.

Snieguolė nusišypsojo. Pasakų scenos šioje šeimoje tikrai dažnai apvirsta aukštyn kojom. Sara, pasipuošusi rausvąja suknele, leidosi šokt kaip pašėlusi. Mažoji Eršketrožė.

Snieguolei atmintyje vėl šmėstelėjo paskutinis laiškas ir ji pamėgino nustumti jį užmarštin. Nepavyko. Laiško žodžiai jėga veržėsi atgal, tolydžio atsirisdavo kaip bangos į krantą. Vis aukštesnės, putotos.

Erškėčio rožė. Rožė.

Snieguolė turėjo atsisėsti ant grindų, nes nelaikė kojos. Tai nebuvo sapno reginys ar miglotas vaizduotės padarinys. Tai buvo tikras, aiškus prisiminimas.

Jos sesuo buvo vardu Rožė.

GRUODŽIO 11-OJI, PIRMADIENIS

9

Snieguolė stipriai spaudėsi prie šaltos akmeninės bokšto kambarėlio sienos. Stovėjo tylutėliai ir nejudėjo. Iš pradžių pavirto šešėliu, paskui – dalimi akmeninės sienos, su kuria susiliejo. Ji pasidarė kieta. Jos kojos ir rankos sustingo. Širdis pavirto akmeniu. Jos kvėpavimo nebuvo girdėti. Jos nebuvo.

Snieguolė žinojo, kad, atsivėrus kambarėlio durims, ji turės tik kelias sekundes. Smogti reikės iškart. Spausdama rankoje sidabrines šukas, ji vedžiojo pirštu per aštrius jų dantis. Jeigu spustelėtų dantį piršto galiuku, susmigtų į odą ir ištrykštų raudonas, didelis kraujo lašas. Pirštai čiuopė vingrius, gražius ornamentų iškilumus, liečiant ranka, jie teikė paguodos, ramino. Dvi susivijusios rožės.

Erškėtrožė. Kuri įsidūrė į pirštą verpstuku ir užmigo šimtui metų. Rožė, kuri užmigo amžinu miegu. Snieguolės sesuo. Ne, dabar apie tai nevalia galvoti. Reikia susikaupti ir stebėti, kada atsidarys durys. Įkinkyti visas jusles ir mintis.

Snieguolė išgirdo artėjant žingsnius. Iš ritmo suprato, kad ateina tas, kurio ji laukė. Nekentė jo taip baisiai, kad degantis įniršis raudonais, dantytais kraštais bemaž apakino. Jis įkalino ir dusino Snieguolę, užmušė tą vienintelį, kurį ji manė mylinti. Snieguolė jo nekentė taip šiurpiai, kad galėjo užmušti.

Žingsniai prisiartino prie durų. Raktas spynoje sukosi kankinamai lėtai. Snieguolė suspaudė rankoje šukas. Durys atsidarė ir Karalaitis žengė vidun. Snieguolė slėpėsi už atsivėrusių durų. Karalaitis nustebęs žvalgėsi po tuščią bokšto kambarėlį. Snieguolė spyrė duris ir puolė Karalaitį. Vienu stipriu smūgiu suvarė aštriadantes šukas jam į gerklę. Karalaitis griuvo, susiėmęs už kaklo.

Kraujas. Raudonas ir šiltas. Gyvybės syvai, pliūpčiojantys Karalaičiui iš gerklės su kiekvienu širdies tvinksniu, kiekvienas lašas, nešantis Karalaitį vis arčiau mirties.

– Padėk man, – maldavo jis mirdamas.

– Niekuomet.

Snieguolė stovėjo šalia Karalaičio ir stebėjo, kaip jo veide blanksta gyvybė. Ji neskubėjo. Mėgavosi ta valandėle. Mirk, mano kankintojau. Tu norėjai užmigdy-

ti mane amžinu miegu, vėl paguldęs į stiklinį karstą. Tu norėjai tik žiūrėti į mane tartum į gražią ir nebylią puošmeną. Nelaikei manęs gyvu žmogum su savo mintimis, jausmais ir norais. Sunku buvo mane valdyti. Savarankišką būtybę, kuri nepildė tavo pageidavimų.

– Gerai, gerai. Tikrai gerai. Ir toliau šitaip, Snieguole.

Tinka susižavėjusi užlipo ant scenos ir palietė delnu Snieguolei ranką. Ši krūptelėjo. Pajuto, kad alsuoja jaudriau. Jai drebėjo rankos, net nustebo pamačiusi, kad jos nekruvinos. Jautė, kad jos suteptos šiltu, lipniu krauju. Lipniu kaip braškių uogienė. Snieguolė vėl buvo atsidūrusi kažkur kitur, taip įsijautusi į vaidmenį, kad atrodė, jog viskas iš tiesų nutiko jai pačiai.

– Ar įtikinama tai, kad ji stypso čia ir spokso, kaip aš mirštu? Gal ji turėtų lėkt iš čia, kiek kojos neša? – trindamas kaklą paklausė Aleksis.

– Tai pati svarbiausia scena. Snieguolės kerštas. Aišku, kad ji turi minutėlę stabtelėti. Žiūrovai turi stabtelėti. Juolab kad tai ne realistinė drama.

Tinkos balsas vėl pasidarė irzlus, kaip ir anksčiau, kai kalbėdavosi su Aleksiu.

– Gerai, gerai. Juk tu režisierė. Tai tavo vizija, – atsakė Aleksis.

Tada jis pasilenkė prie Snieguolės.

– Gal galėčiau paprašyti, kad kitą kartą truputį švelniau tas šukas smeigtum. Štai čia liko bjaurūs brėžiai.

Aleksis parodė ant kaklo raudonas žymes.

– Gerai. Atsiprašau.

Snieguolė negalėjo pasakyti, kad nustebo, kai įdūrus Aleksiui į kaklą neištryško tikras kraujas. Ji neprisiminė, ar ranka su šukom sustojo laiku.

– Šiandien baikim, – pasakė Tinka ir suplojo delnais.

Visi ėmė rinkti savo reikmenis į krūvą. Sampsas priėjo prie Snieguolės, apsikabino.

– Šiandien ateisiu nakvoti pas tave, pažaisime Snieguolę ir Medžiotoją, – sušnibždėjo jis Snieguolei į ausį.

– Juk Medžiotojas žuvo, – šyptelėjo Snieguolė. – Ar tai ne nekrofilija?

– Jeigu kaip reikiant pagundytum, galėčiau prisikelti iš mirusiųjų.

Tinka pasižiūrėjo į tą kuždėjimąsi ir jos akys šiek tiek prisimerkė.

– Gal skirstomės, antraip šitiems turėsim užsakyti viešbučio kambarį.

Aleksis nusijuokė. Snieguolė neperprato Tinkos balso tono. Tikriausiai buvo girdėti pavydas, bet gal dar kas nors? Kažkoks juodesnis jausmas? Aštresnis ir dygesnis?

Drabužinės vestibiulyje jų laukė keistas reginys.

Grindys buvo nubarstytos raudonų rožių žiedlapiais.

– Kas šitaip pajuokavo? – paklausė visų Tinka.

Jie tik susižvalgė, gūžčiodami pečiais.

– Mes čia ne vieni, – tarė Sampsas.

– Ei! Ar čia yra kas nors? – garsiai sušuko Tinka.

Nors nors nors, – tik aidas šokčiojo nuo tuščių koridorių sienų. Niekas neatsiliepė.

– Keista, – tarė Aleksis.

Žiūrėdama į žiedlapius Snieguolė pajuto svaigų ir šleikštų jų kvapą. Suprato, kad žiedlapiai skirti jai. Persekiotojas priminė jai Erškėtrožę. Jis tikrai dar nežinojo, kad Snieguolė jau prisiminė vardą. Tai jai suteikė šiokio tokio pasitenkinimo. Snieguolė suprato bent tuo pranokstanti persekiotoją.

Buvo kartą raktelis, kuris rakino nedidelę skrynutę. Su ja dažnai žaidė dvi mažos mergaitės. Tai buvo jų lobių skrynia, kurioje jos slėpė papuošalus, akmenėlius, paukščių plunksneles, dailius kankorėžius, gražius rudeninius medžių lapus, butelių kamščius, stiklinius rutuliukus ir tarpusavio paslaptis. Jos laikė save karalaitėmis ir ketino užaugusios už skrynutės turtus keliauti aplink pasaulį.

Bet atėjo laikas, kai skrynutė buvo iškraustyta. Dingo visos gražiosios mergaičių brangenybės. Į skrynutę buvo prikrauta kitokių brangenybių ir kitokių paslapčių. Bet niekas negalėjo jų panaudoti kelionei aplink pasaulį. Be to, viena mergaitė jau niekur keliauti nebegalės.

Buvo kartą raktelis, kuris ilgai laukė.

Buvo kartą raktelis, kuris panūdo atrakinti skrynutę dar kartą ir atskleisti paslaptis.

Buvo kartą raktelis, kurį paėmė iš vienos slaptavietės ir padėjo į kitą, į šalto akmens duburėlį.

GRUODŽIO 12-OJI, ANTRADIENIS, PO VIDURNAKČIO

10

Snieguolė pabudo išmušta karščio ir pagauta nerimo. Pasižiūrėjo į mobilųjį, kiek valandų. Buvo 3 val. 20 min. Metas, kai turėjo patenkinta miegoti kuo giliausiu miegu. Ją buvo apkabinusi Sampso ranka, vaikino kūnas skleidė šilumą. Šiaip jau Snieguolė tą šilumą mėgo, bet kaip tik dabar jos buvo per daug. Ji pamaži išslinko iš po rankos ir išlipo iš lovos. Sampsas murmtelėjo pro miegus, bet paskui apsivertė ant šono ir vėl toliau šnopavo, kaip šnopavęs. Laimingas, ramiai miegantis žmogutis. Žiūrėdama į Sampso pakaušį ir susitaršiusius plaukus, Snieguolė leidosi pamaži užliejama švelnumo.

Mielas, mielas Sampsas. Miega kaip nekaltas vaikelis. Įstabiai nekaltas ir tada, kai nemiega. Drąsus, nes niekada nepatyrė tikros baimės. Jaučiantis savo vertę, nes niekas niekada nebuvo ja suabejojęs, niekas nemėgino jos koja įtrypti į žemės plyšį.

Įėjusi į virtuvę, Snieguolė uždarė paskui save duris. Užsidegė šviesą, pasvarstė, gal vertėtų išsivirti kavos. Tada jau tikrai neužmigs, bet kaip tik dabar jai reikėjo stipraus kavos kvapo ir įprasto skonio. Pirmo gurkšnio aštraus gilstelėjimo, po kurio akimirksniu perima malonumas, sykiu atpalaiduojantis ir žvalinantis. Paaštrinantis pojūčius.

Ji jau siekė espreso kavinuko, kai pastebėjo blykstelint mobiliojo ekranėlį. Žinutė. Kas šituo nakties metu siuntinėja žinutes?

> **Mano Snieguole. Tu nemiegi. Matau, kad tavo lange dega šviesa. Nė nemanyk budinti miegančio savo vaikino. Tai tik mudviejų tarpusavio reikalas, kaip ir visi svarbūs dalykai.**

Snieguolei išdžiūvo burna. Užėmė gerklę. Pasidarė sunku kvėpuoti. Žinutė buvo išsiųsta naudojantis slaptų žinučių paslauga, todėl buvo matyti tik paslaugos teikėjo, o ne siuntėjo numeris. Jos persekiotojas viską apgalvojo, kad ir netyčia nepaliktų pėdsakų.

Bėgti iš čia. Pasislėpti. Išjungti šviesas.

Tokia buvo Snieguolės pirmutinė reakcija, bet ji suprato, kad taip elgtis bergždžia ir beprasmiška. Ją jau pamatė. Ji nepasislėps. Tad ji kuo ramesniu žingsniu priėjo prie lango ir pažvelgė į tamsą. Sutramdė rankų drebulį

ir prispaudė jas prie stiklo, delnais pasidarydama nedidelį žiūroną į lauką. Parke nieko nebuvo matyti. Medžių šešėliai nejudėjo. Vis dėlto juodavo daugybė tamsių, niūrių dėmių, kuriose galėjo tūnoti persekiotojas. Jis galėjo slėptis ir priešais stovinčiame name. Jis galėjo būti bet kur. Jis matė Snieguolę. Snieguolė jo nematė.

Antra žinutė.

Išeik į lauką. Noriu tau kai ką parodyti.

Nė nemanau. Snieguolei norėjosi trenkti mobilųjį į sieną. Nejau tas, kuris siuntė žinutę, manė, kad ji visai neturi savisaugos instinkto? Kad ji viena išeis į naktį, kažkokiam pamišėliui pakvietus žinute? Snieguolė žinojo, kad kartais elgiasi pernelyg drąsiai, vis dėlto nebuvo tokia kvaila.

Ji atsisėdo prie stalo ir čiupo telefoną. Išjungs. Persekiotojas galės siuntinėti žinutes kad ir visą naktį, ji daugiau nė vienos neskaitys.

Kaip tik tada atėjo trečia žinutė.

Matau, kad neketini išeiti. Gaila. Tokiu atveju šiąnakt teks nuveikti ką nors kita. Prieš akis turiu pasidėjęs Anos Sofijos adresą. Eisiu jos aplankyti. Gal perduoti nuo tavęs linkėjimų? Jeigu norėtum, nedelsk. Iš ryto ji tų linkėjimų jau negirdės. Jau nieko negirdės.

* * *

Snieguolė pašoko taip greit, kad kėdė subildėjo. Tas, kuris siuntinėjo žinutes, blefavo. Grasina tuščiai. Jis neužmuš Anos Sofijos. Jis negali šito padaryti. Jis tik žiūri, kaip galėtų apgauti Snieguolę.

Bet jeigu jis iš tikrųjų...

> **Vis dėlto apsigalvojai? Turi dvi galimybes, mano Snieguole. Arba išeini dabar į lauką, arba Ana Sofija mirs dar nesulaukusi aušros. Gal tu ir nori, kad ji mirtų? Jeigu taip, mielai tą padarysiu. Viską dėl tavęs padaryčiau, brangioji.**

Snieguolė suprato, kad negali rizikuoti. Ji nežino, kas ją persekioja, bet suvokia, kad persekiotojas apie ją žino nepaprastai daug. Ir tikrai gali viską.

Ji apsirengė. Užsimetė striukę. Apsiavė kerzus. Dar atsargiai kyštelėjo nosį į kambarį, patikrino, ar Sampsas ramiai miega. Kambaryje buvo girdėti tolygus, ramus šnopavimas. Snieguolė greitosiomis pakraigaliojo ant lapelio – negalėjusi užmigti, todėl išėjusi pabėgioti. Ji tikėjosi, kad Sampsas nepabus, kol sugrįš. Jeigu sugrįš.

Ne, Snieguolė ir dabar nesileido užvaldoma mirties baimės, nors ta ritosi jos link, kaip viską skandinanti banga.

Lauke purškė ledinė dulksna. Snieguolė taip stipriai suspaudė lauko durų rankeną, kad suskaudo ranką. Apsižvalgė aplinkui, bet nieko nebuvo matyti. Kas čia per žaidimas? Ji išėjo į lauką. Darė tai, kas liepta.

> **Gera mergaitė. Bet naktis šalta. Norėčiau, kad sušiltum. Žinau, kad greitai bėgioji. Duodu lygiai penkiolika minučių nulėkti iki Nesilinos dvaro. Jeigu pavėluosi, pakeisiu planus ir eisiu pas Aną Sofiją. Pradedu skaičiuoti laiką.**

Snieguolė pasileido bėgti dar tebeskaitydama paskutinius žinutės žodžius. Pažliugęs, slidus parko takas, rodės, sklendžia į šonus nuo kerzų. Kodėl ji ir šįkart nesusiprato apsiauti sportinių batelių? Jau turėjo numanyti, kad kada nors turės neštis iš visų jėgų. Toks jos gyvenimas nuo praeito vasario.

Snieguolė mintyse mikliai apmetė, kuriuo keliu greičiau nubėgs. Nuo Naistenlahti gatvės į Laplandijos kelią ir juo ligi Tampelos. Batai žliugino ir taškė rusvo pilkumo tižę. Šalta dulksna skverbėsi pro striukę ir kepurę, temdė regėjimo lauką. Blyškiai švytėjo gatvių žibintai. Pašaliuose, kur jų šviesa nepasiekdavo, juodavo tamsa.

Bėgdama ir žvilgčiodama į laikrodį Snieguolė svarstė, ar protingai pasielgė. Kodėl ji šitai daro? Kodėl jai, tiesą sakant, rūpi, ar persekiotojas tikrai įvykdys savo

grasinimą? Snieguolė nebuvo mačiusi Anos Sofijos daugiau kaip dvejus metus ir apskritai su ja nebendravo. Snieguolei visai neturėtų rūpėti, kas atsitiks jos buvusiai kankintojai.

Pasukusi į Juhlatalo gatvę, Snieguolė suprato, kad negalėjo pasielgti kitaip, nes viena jos dalis tikrai troško Anos Sofijos mirties. Snieguolė daug sykių svajojo apie šitai, sapnuose regėjo. Net tada, kai atsikratė kankintojų ir persikėlė į Tamperę. Maža jos dalelė troško atkeršyti ir patirti, kad už pikta buvo atlyginta. Ana Sofija ir Vanesa kaltos dėl to, kad ji šitiek metų troško verčiau mirti, nei kęsti jų kankinimus.

Teisėtas kerštas.

Jeigu Snieguolė būtų likusi namie ir vėl atsigulusi miegoti, o Ana Sofija būtų nužudyta, Snieguolė būtų už tai atsakinga. Snieguolė būtų kalta, nes dalelė jos troško šito.

Jai buvo likusios dar penkios minutės. Batų padai sparčiau talžė žemę. Ji bėgo Palatsinraiti tiltu, kuris nuo Tampelos veda į „Finlayson" fabriko pusę. Ant tilto buvo slidu. Šalta drėgmė erzino plaučius. Bet ji suspės. Turi suspėti.

Nesinpuisto parkas nebuvo mėgstamiausia Snieguolės vieta. Gražus medžių ir krūmų sodas buvo įkurtas XX a. pradžioje beveik ant pliko Nesio uolos akmens. Vasarą parkas svaigino žalumu ir vešlumu, nuo jo vėrėsi gražus Nesijervio ežero vaizdas. Parke

augo visokiausių alpinariumo augalų, net didžiausia Suomijos tuopa, stovėjo akmenėlių tvorelės. Kitomis aplinkybėmis Snieguolė būtų pavadinusi jį puikiausiu Tamperės parku.

Bet ant Nesio uolos Liepsna pasakė, kad palieka ją. Todėl žvelgiant į parką, Snieguolę visada smelkė liūdesys ir nerimas. Dabar jis skendėjo juodumoje ir mirtinoje tyloje. Košmarų parkas.

Vidury parko, aukščiausioje vietoje, didingai vienišas bolavo šviesus ir apgailėtinai nutriušęs Nesilinos dvaras. Snieguolei griaužė plaučius, iš paskutiniųjų kopiant aukštyn.

Milavida. Tokiu skambiu vardu iš pradžių vadino Nesilinos dvarą. Milavidos istorija tragiška. Jį pastatė „Finlayson" fabriko šeimininko Vilhelmo fon Notbeko sūnus Peteris fon Notbekas. Tada tai buvo medinė vila, pastatyta šalia Nesio uolos. Bet Notbeko šeima niekada negyveno naujoje 1898 metais baigtoje statyti Milavidoje, nes Peterio žmona Olga mirė gimdydama dvynius, o praėjus pusmečiui Paryžiaus ligoninėje po apendicito operacijos mirė ir Peteris. 1905 metais dvaras buvo parduotas Tamperės miestui. Juodoje gruodžio naktyje Nesilinos dvaro pastatas atrodė lyg vaiduoklis, visiška regimybė. Šmėklų dvaras. Gal Notbekai vis dėlto atsikraustė ten po mirties.

Snieguolė pasižiūrėjo, kiek valandų. Ji suspėjo. Norėjosi maurote sumauroti persekiotojui, kad išeitų, kad

galų gale pasirodytų. Kaip tik tą akimirką skimbtelėjo dar viena žinutė.

Minute anksčiau. Neįsivaizdavau, kad tu tokia greita. Nusipelnei atlygio. Žiūrint nuo ežero iš kairės pastato pusės, pamato mūre rasi nedidelį duburėlį. Ten tau kai kas palikta.

* * *

Iš pradžių bėgynės, paskui – slėpynės. Persekiotojui visa tai teikė liguistą pasitenkinimą. Snieguolė priėjo prie pastato iš kairės pusės ir ėmė pirštais grabinėti šaltą pamato mūrą. Nieko. Jokio duburėlio. Jai šitai jau nusibodo. Paskui, kai jau buvo praradusi viltį ir sušalę pirštai bemaž nieko nejautė, prie pat žemės rado duburėlį. Įkišo pirštus ir užčiuopė kažkokį metalinį daiktą. Išėmė jį.

Jos delne gulėjo nedidelis žalvarinis raktelis.

Sveikinu. Tai tavo didžiosios gyvenimo paslapties raktelis. Neabejoju, kad gerai pasiraususi atmintyje prisiminsi, ką jis rakina. Bet dabar laikas bėgti namo pažiūrėti, ar karalaitis ramiai miega. Juk nenorėtum, kad jam kas bloga nutiktų? Nors jis nėra tas, kuris tave iš tikro myli.

* * *

Snieguolė manė, kad nepajėgs atgal parbėgti dar greičiau. Vis dėlto baimė ją skraidino dar smarkiau. Jeigu tas pamišėlis padarys ką nors Sampsui...

Namuose viskas buvo savo vietose. Sampsas šnopavo ant čiužinio. Snieguolė nusirengė, sumaigė į gniužulėlį savo paliktą raštelį, išmetė į šiukšlių dėžę ir atsargiai prityki no prie Sampso. Vaikinas miegodamas atsisuko į ją ir apsikabino. Sampso plaukai prie kaktos buvo drėgni. Gal sapnavo kokį nors blogą sapną ir suprakaitavo?

Snieguolė staiga pasijuto taip nusikamavusi, kad akys nevalingai užsimerkė. Ji užmigo ir nesapnavo nei košmaro, nei paslaptingojo raktelio, kuris laukė jos striukės kišenėje. Raktelio su meistriškai nukalta širdele.

Žmonės tokie patiklūs. Jei kalbi ganėtinai įtikinamai ir įtaigiai, praryja kiekvieną žodį, laikydami tai malonia tiesa. Todėl galiausiai aš nesunkiai pasiėmiau raktelį. Žmonės manimi pasitiki ir prasitaria. Ir jis prasitarė, nes man pavyko sukurti užtenkamai laisvą ir konfidencialią atmosferą. Nereikėtų užmiršti, kad ir alkoholis padeda žmonėms atsiverti. Raktelis buvo paslėptas ten, kur jis manė.

„Ar normalu, kad jie tebesaugo raktelį lentynoje užkišę už „Tytieineno pasakų medžio" knygelės?"– nusikaušęs paklausė jis. Aš pritariau, nors manau, kad šiame pasaulyje yra nenormalesnių dalykų. Kas aš toks, kad vertinčiau kitų sprendimus? Kiekvienas paslaptis saugo savaip.

Norėjau duoti jį tau, kad prisimintum. Galėčiau iš karto papasakoti viską, ką žinau, bet tai kvaila. Labiau

norėčiau, kad viską atrastum pati. Tada tie atradimai bus reikšmingesni. Tada sugrįš tikri prisiminimai.

Gal tu dar negalėsi patikėti tuo, kad aš tau teikiu dovanas. Vieną po kitos. Didžiausias iš visų, kurias gyvenime gavai.

Tu gausi dovanų savo praeitį.

Tu gausi dovanų savo paslaptį.

Tu gausi dovanų supratimą apie tai, kokia esi iš tikrųjų.

Tu gausi dovanų save visut visą. Galiausiai.

O tuomet jau galėsi priimti dar vieną, paskutinę dovaną – mano amžiną meilę, nes suprasi, kad tik aš vienas galiu tave taip stipriai mylėti. Tada ir tu mane pamilsi. Mes panašūs. Mes – viena.

GRUODŽIO 12-OJI, ANTRADIENIS

11

Juodas vanduo vis giliau traukė Snieguolę. Ji jau nebeiškils į paviršių, kad ir mėgins. O ji net nenorėjo mėginti. Po vandeniu tamsavo miškas. Kitoks nei žemėje. Medžių kamienai ir šakos be paliovos grakščiai švylavo. Atrodė liauni. Lankstūs vandens augalai.

Snieguolė grimzdo vis giliau, giliau. Pastebėjo ant dugno kažką blizgant. Tai buvo nedidelė skrynutė. Pasirodė matyta. Snieguolė suprato, kad žalvarinis raktelis, kurį ji surado, rakina skrynutės užraktą. Raktelis nuo šitos skrynutės.

Snieguolė mėgino nusigauti prie skrynutės, bet kojos staiga įklimpo į juodą dugno dumblą. Ji neįstengė pajudėti. Ji negalėjo įkvėpti. Jai trūko deguonies. Snieguolė suprato, kad jos plaučiai greitai prisipildys vandens ir ji numirs.

* * *

– Baimė.

Pabrėžtinai ištartas žodis staiga pažadino Snieguolę. Ji buvo užsnūdusi tik minutėlę. Kurį laiką nesusivokė, kad sėdi psichologijos pamokoje ir kad iš miego pabudino mokytojo Henriko Virtos balsas. Praeitos nakties bėgimas į Nesilinos dvarą rodės kaip seniai sapnuotas košmaras, bet šitai paneigė du konkretūs dalykai. Beprotiškas nuovargis ir mažas žalvarinis raktelis, kuris dabar glūdėjo džinsų kišenėje ir kurį jį tolydžio apčiupinėdavo pirštais.

Skrynutė. Snieguolė ją prisiminė. Bet kur ją matė?..

– Baimė – vienas stipriausiai žmones valdančių jausmų, – tęsė Henrikas. – Pagalvojau, kad mes be reikalo kalbame apie drąsą. Drąsos nėra. Yra tik baimė.

– Kaip galėtumėte tai paaiškinti? – nepakėlusi rankos paklausė Tinka.

– Dažnai sakoma, kad drąsa – tai baimės nugalėjimas. Aš manau, kad baimė paskatina veikti ir daryti tai, ko šiaip jau nepajėgtume. Todėl baimę mes įsivaizduojame kaip drąsą.

Henrikas kalbėjo žemu, maloniu balsu. Jis vienas mylimiausių Snieguolės mokytojų kaip tik todėl, kad jo išdėstytos mintys skatino mąstyti, bet per daug neprovokavo.

– Bet juk baimė kursto bėgti, o drąsa pasilikti ir kovoti? – paklausė Aleksis.

– Galima, aišku, manyti ir taip. Antra vertus, galima taip pat manyti, kad baimė mums nurodo, kaip reikėtų elgtis vienomis ar kitomis aplinkybėmis. Mirties baimė – viena stipriausių baimių. Vienąkart ji kursto bėgti, o kitą – paakina kovoti, – atsakė Henrikas.

Snieguolę dar lenkė nuovargis, jai norėjosi tiktai sudėti ant suolo rankas, nuleisti galvą ant tos rankų pagalvės ir miegoti miegoti miegoti. Šalia sėdėjo Sampsas, jis paglostė Snieguolei ranką ir sušnibždėjo:

– Po šios pamokos eik namo išsimiegoti. Atrodai kaip numirėlė.

– Ačiū, – šyptelėjo Snieguolė.

Sampsas iš ryto nusistebėjo, kad ji atrodo labai pavargusi. Snieguolė teatsakė, kad naktį prastai miegojo. Ką daugiau galėjo pasakyti? Persekiotojas aiškiausiai nurodė apie jį ir jo žinutes niekam nė žodeliu neprasitarti. Sampsas patarė jai likti namuose, bet Snieguolei atrodė, kad viena ji neištvers. Vis dėlto dabar manė, kad pailsėti būtų neblogai. Kad pailsėti būtina.

Pamokai pasibaigus, Henrikas paprašė Snieguolės dar minutę pasilikti klasėje. Sampsas jau skubėjo į kitą pamoką, tad tiktai kilstelėjo delną prie ausies parodydamas, kad pasišnekėsią telefonu. Snieguolė linktelėjo galvą.

– Tik norėjau pasitikslinti, ar rašysi baigiamąjį psichologijos darbą, – tarė Henrikas.

– Neketinau nerašyti, – atsakė Snieguolė.

– Šiaip jau neklausčiau, bet tikrai daug metų neturėjau tokios gabios mokinės. Šitaip sakyti nederėtų, bet noriu, kad tu tai žinotum.

Henrikas švelniai paplekšnojo Snieguolei per petį.

– Gerai. Dėkui, – suglumusi pratarė Snieguolė.

Jai palengvėjo, kai Henrikas nusisukęs palinko prie savo popierių parodydamas, kad pokalbis baigtas. Snieguolė pajuto, kad jai iš tiesų skausmingai trūksta miego.

Skambutis į duris pasigirdo kaip tik tada, kai Snieguolė sapnavo, kad bučiuoja Liepsną. Sapne jautė, kad žalvarinis raktelis iš jos burnos nuslenka Liepsnai į burną.

Snieguolė atsikėlė dar tebesupstoma sapno. Pasižiūrėjo pro durų akutę.

Liepsna. Aišku. Snieguolė net nenustebo.

Ji atidarė duris, nors buvo sau pažadėjusi daugiau Liepsnos neįsileisti. Vis dėlto sapno bučinys tebedegino jai lūpas. Iš pradžių Liepsna tylėjo. Nusimovė oranžines pirštines ir švelniai vėsia ranka paglostė Snieguolei skruostą.

– Negalėjau neateiti, – tada pasakė ji. – Po paskutinio susitikimo mane apėmė jausmas, kad tu kažko bijai. Turėjau užeiti ir pasižiūrėti, ar tu sveika gyva. Juk žinai, kad saugosiu tave nuo visokio šio pasaulio blogio.

Žodžiai lėkė į Snieguolę kaip ugninės strėlės. Kaip tik tada kažkas jos širdyje sugriuvo ir sugniužo.

Kažkas ją permatė kiaurai. Pažino jos jausmus, kuriuos taip rūpestingai slėpė.

Snieguolė ranka apkabino Liepsną per sprandą ir prisitraukė. Žiūrėjo jai į akis tol, kol įstengė. Nėrė į ledinį vandenį. Šoko į dangaus žydrynę. Žengė į melsvai plėvojančios ugnies karščiausią tašką. Tada pabučiavo Liepsną ir jos lūpos, burna ir liežuvis išreiškė visą ilgesį, liūdesį, geismą ir aistrą, kuri draskė ją nuo tol, kai jiedvi išsiskyrė.

Vos lūpom prisilietusi Snieguolė suprato.

Tai jų miškas. Tai jų ežeras. Tai rašalo mėlynumo, šviesulių nusėtas jų giedras dangus.

Visa tai apsiautė jas tą pačią akimirką. Visa tai niekur nebuvo dingę. Pro medžių lapus mažais takeliais siurenanti šviesa. Raminanti prieblanda. Šiugždesys, traškesys, burkavimas, vėjo ūžesys, pliuškenimas, švelniai sūpuojančios bangos, vėsios srovės ir šilto vandens duburiai, nesvarumas, svaigulys, begalybė, laikas ir amžinybė, oras, laisvai srūvantis į plaučius, visatos pulsas, jųdviejų vienas pulsas.

Snieguolė neprisiminė, kada jai buvo taip sunku ir negera, kaip atsitraukus nuo Liepsnos lūpų. Bet ji turėjo atsitraukti.

Kodėl tai, kas teisinga, atrodo baisiai neteisinga?

– Mes negalim susitikinėti. Bent jau kurį laiką. Aš dabar su Sampsu, – tarė Snieguolė.

Ji prisivertė žengti žingsnį atgal. Atstumas iki Liepsnos atrodė skausmingai didelis. Jos turėjo laikytis viena prie pat kitos. Bet negalėjo.

– Ar tu jį myli? – paklausė Liepsna.

Paklausė taip rimtai, kad buvo verta sąžiningo atsakymo.

– Aš jau nesu tikra, ar žinau, kas yra meilė, – atsakė Snieguolė.

– Tai kodėl tu su juo? Kodėl atstumi mane? Ar dėl to, kad jis – tikras vaikinas?

Nuovargis perėmė Snieguolei širdį.

– Aišku, ne. Nekalbėk šitaip.

– Jeigu tau neužtenka manęs, pasakyk tiesiai. Jei aš dar tebesu nei viena, nei kita, jei turiu per daug trūkumų.

Snieguolė išgirdo nuoskaudą ir liūdesį Liepsnos balse, bet paguosti negalėjo. Dabar.

– Ne dėl to, – tepasakė ji.

Ar Snieguolė galėjo paaiškinti Liepsnai, kad kaip tik su ja viskas atrodė be trūkumų? Kad atrodė, jog nieko nestinga. Bet ji dabar su Sampsu – geru, mielu, brangiu ir patikimu. Su Sampsu, kuris jai niekada nesudaužys širdies.

Snieguolė suprato: jei žengs bent žingsnį giliau į mišką, paplauks bent porą yrių toliau į ežerą, jei leis žvaigždėtam dangui apgobti ir įsileis jį savin, – nebeištrūks.

Jau nebenorės ištrūkti. Ir manė, kad netekus šito antrąkart, nebeištvertų. Vieną sykį Liepsna iš jos tai atėmė. Išėjo, sykiu išsinešdama mišką, ežerą ir žvaigždes. Snieguolė netikėjo, kad Liepsna dar kartą taip nepasielgs. Ji nesiryžo leistis vėl sužeidžiama.

– Nesielk su manim šitaip, – tarė Liepsna. – Aš viską dėl tavęs ištvėriau. Kad mes vėl galėtume būti kartu. O tu dabar atsuki man nugarą.

Tai tu man atsukai nugarą, pagalvojo Snieguolė. Bet tai ne kerštas. Ne su tavim aš taip elgiuosi. Bet su savim. Save skaudžiausiai baudžiu, uždrausdama sau laimę, nes man labai baisu. Aš negaliu pati pulti ir kristi žemyn dar kartą. Aš numirčiau. Išeičiau iš proto.

Bet tepasakė tik tiek:

– Tu viską iškentei ir ištvėrei dėl savęs. Taip ir turi būti. Niekas negali padaryti taip, kad jaustumeisi laiminga ir vientisa, tik tu pati.

Snieguolė matė, kaip Liepsnos akyse susitvenkė ašaros. Sumirguliavo, bet Liepsna šiaip ne taip susitvardė, kad nepasrūtų skruostais. Tas liūdesio tramdymas Snieguolę skaudino labiau nei ašaros. Ji pati valdėsi, kad neapkabintų Liepsnos ir neglaustų prie savęs ilgai ilgai.

– Tu šalta kaip ledas, Snieguole. Maniau, kad pažįstu tave.

Snieguolė tylėjo. Jai trūko žodžių. Jeigu Liepsna jos nekęstų ar pyktų, gal būtų lengviau. Jai būtų lengviau atsiplėšti nuo Snieguolės.

Kai Liepsna išėjo ir trinktelėjo laukujės durys, Snieguolei nebelaikė kojos. Klestelėjusi prieškambaryje ant grindų pajuto, kaip juoduma išsėlina iš tamsių kampų ir puola ją. Juoduma skverbėsi pro ausis ir šnerves, įsiraičiusi pro gerklę, brovėsi į plaučius, į pilvą ir užliejo sunkumu. Jai užėmė kvapą. Atrodė, kad baigiasi oras.

Galų gale Snieguolė atsistojo ir nuėjo į virtuvę. Jai reikėjo stiprios kavos. Juodesnės nei jos širdyje įsikūrusi juoduma. Įsibėrusi į kavinuką, išgirdo barkštelint durys pašto langelį.

Jau pažįstama baimė suleido iltis į sprandą.

Turbūt tik nemokami leidiniai, pagalvojo Snieguolė.

Bet prieškambaryje ant grindų gulėjo baltas, per pusę perlenktas A4 formato lapas. Snieguolė žaibiškai atplėšė duris ir išpuolė į laiptinę. Nieko. Net nubėgančio žingsnių laiptuose. Liftas nesujudėjo. Snieguolė minutėlę padelsė, paskui sugrįžo vidun. Ji nesivaikys šešėlio. Gali būti, kad blogiausia nutiktų tuo atveju, jei jį sučiuptų.

Snieguolė nenorėjo išskleisti laiško, bet ir neišskleisti negalėjo. Jis buvo trumpas:

Aš mylėsiu tave labiau nei kiti. Visada.

Kai prisiliečiu prie tavęs, jaučiu, kad gyvenu. Gyvenimas atrodo vertas gyventi.

Svajoju apie tave labai seniai. Perskaičiau visus laikraščių straipsnius apie tave. Tuos, kurie pasirodė praeitą vasarą, apie tai, kaip iš degančio namo gelbėjai žmones nuo tikros mirties. Skaičiau ir galvojau, kad tu didvyrė, bet žurnalistai tavęs nepažįsta. Jie pasakoja apie tave kaip apie sumanią ir drąsią merginą. Bet nematė tūžmo tavo akyse.

Žinau, kad tu tokia kaip aš. Viena tavo pusė norėtų stebėti, kaip ugnis ryja pastatą ir žmones. Tavyje gajus naikinimo gaivalas. Tu jį slepi, nes mūsų visuomenei tai nepriimtina. Bet mes, naikinimo ir niokojimo vaikai, atpažįstame vienas kitą.

Svajojau apie tai, ką daryčiau, jeigu visiškai man atsiduotum. Kokiais būdais liesčiau tave. Liesčiau taip,

kaip tu net nesvajojai. Žinau, kad tada tu prarastum savitvardą. Maldautum, kad liaučiausi. Maldautum, kad tęsčiau.

Kai tave paliečiu, manyje pabunda žvėris.

Bet juk mes abu esame žvėrys, mano Snieguole. Mes iš tų, kurie pasakose trokšta žudyti. Mes nemirštame. Mes visada laikomės tamsiausiuose kampuose, po medžiais, po žeme, giliuose vandenyse.

Ateis diena, kada tu visa būsi mano. Ta diena ateis greičiau, nei numanai.

GRUODŽIO 13-OJI, TREČIADIENIS

12

Snieguolė įsirausė giliau po apklotu. Nesinorėjo išlįsti iš savo šilto lizdelio, kuriame buvo trumpam pasislėpusi nuo pikto pasaulio.

Tegul talžo langą šlapdriba. Tegul skverbiasi šaltis pro langų plyšius. Po apklotu Snieguolei neva buvo saugu.

Snieguolei galvoje skambėjo Bjork daina „And hurting stops“, nors namuose buvo tylu. Snieguolė įsivaizdavo ją apkabinusią ranką, šiltą alsavimą į sprandą, kūną, prisispaudusį prie jos iš nugaros. Pajuto šitai. Pajuto petį glostančią ranką. Pajuto odą, prigludusią prie odos. Lūpas, liečiančias jos lūpas, atsiveriančias bučiniui.

* * *

Snieguolė jautė Liepsną. Taip stipriai, lyg iš tikrųjų būtų šalia. Galiausiai ji suprato, kad Liepsna ir buvo šalia. Liepsna žengė greta, nors jos buvo išsiskyrusios. Nors jau nesusitikdavo. Tai Liepsnos delnas jai suspausdavo ranką, einant per tamsą vakare. Tai Liepsnos kūno šiluma ją apgobdavo, kai, atsisėdusi į fotelį, vienumoj skaitydavo knygą. Tai Liepsna švelniai ją paglostydavo, kai užmigdavo viena.

Ne Sampso ranka.

Snieguolė jausdavo Sampsą tada, kai šis būdavo greta. Kai būdavo čia pat. Kai Sampso ranka apkabindavo per juosmenį ir lūpos priglusdavo prie kaklo. Tada Snieguolė jausdavo tik jį, galvodavo tik apie jį, tada jiedu būdavo tik vienas dėl kito. Bet Sampso šalia nejausdama Snieguolė atsidurdavo kitur. Ji nejautė jo taip, kaip jautė Liepsną.

Ar tai neteisinga?

Ar galima taip gyventi?

Snieguolė negalėjo pakeisti savo jausmų. Negalėjo jų neigti nei užgniaužti. Negalėjo atitolinti Liepsnos vien valios jėga, jei ištisų metų išsiskyrimas neatitolino. Tas jausmas nebuvo neteisingas.

Ji gali nuspręsti, ką daryti. Ji gali nuspręsti, kokiu keliu eiti. Ji pasirinko Sampsą. Ir viskas.

Snieguolė nusimetė apklotą ir iškart ėmė krėsti drebulys. Basoms kojoms palietus kietas ir vėsias grindis,

kūnas pamaži sugrįžo į kasdienybę ir tikrovę. Reikėjo eiti iš namų, į mokyklą, susitikti su skaisčių elektros lempučių draskančia, griežta šviesa, kad nuvytų sapnus, nubrauktų palytėjimo prisiminimą.

Švyti danguj Paukščių Takas skaistus,
Kalėdų nakties žinios šviesą atspindi.
Dangaus žiburiai, džiaugsminga žinia.
Dega žvakutės, dega žvakutės.

Laiptų pakraščiuose stovėjo žvakutės. Elektros šviesos buvo išjungtos. Skaistus žvakių liepsnelių ribuliavimas, lengvas jų švieselių šokis priminė pasakų pilį ar XIX a. dvarą. Snieguolė buvo užmiršusi, kad rytas mokykloje prasidės Liucijos eisena. Švediška tradicija pamaži plito ir tarp suomių.

Liucijos dieną Snieguolę apimdavo prieštaringi jausmai. Su ta diena siejosi ne tik šiluma ir ramumas, kurį maloniai jausdavo stuburkauliu, bet ir daugybė liūdnų prisiminimų. Dar nelankė mokyklos, kai sykį užsimanė pabūti mergele Liucija namuose. Ryhimekio vaikų darželis tada dar nešventė Liucijos dienos. Mamą ta mintis nudžiugino ir ji pažadėjo iš ryto iškepti „Liucijos bandelių". Bet tėtis ilgai stebeilijo į Snieguolę ir jo veidą užtraukė visus jausmus nustelbianti pilkuma.

– Mes negarbinsim tos, kuri išsilupo akis, norėdama atsikratyti persekiotojo, susižavėjusio jų gražumu. Negarbinsim tos, kuriai suvarė durklą į kaklą, nes nedegė ugnyje.

Snieguolė iki šiol prisiminė tėčio žodžius. Prisiminė, kaip nuslopo jos užsidegimas. Jautėsi taip, kaip nurijusi nesukramtytą varveklį. Mama supyko ant tėčio už tai, kad vaikui prikalbėjo tokių baisybių. Snieguolei atrodė, kad blogiausia – ne tėčio žodžiai. Blogiausia buvo tėčio žvilgsnis, kuriuo vėrė kiaurai, lyg nematydamas nei jos, nei jos užsidegimo, nei džiaugsmo.

Snieguolė daugiau niekada nesiūlė švęsti Liucijos dienos.

Ji stebėjo būrelį merginų ilgom baltom suknelėm, vainikuotų žalio šilko popieriaus lapų pynėm, su arbatinėm žvakelėm rankose lipant laiptais žemyn. Tinka žengė pirmutinė. Ilgi raudoni jos plaukai tądien buvo sugarbanoti į angelišką debesį. Eidama pro šalį ji maloniai nusišypsojo Snieguolei ir mažumėlę primerkė akis.

Kai eisena pradingo drabužinės vestibiulyje ir giesmė nutolo, Snieguolė susivokė, kad jos galvoje giesmė skamba švediškai.

Stjärnor som leda oss, vägen att finna,
bli dina klara bloss, fagra prästinna.

Drömmar med vingesus, under oss sia,
*tänd dina vita ljus, Sankta Lucia.**

Suomiškai Snieguolė visada kalbėjo geriau nei švediškai. Tėčio kalba šnekėdavo retai. Daugiausia su tėčiu ir jo giminaičiais. Bet švedų kalba Snieguolei tapo poezijos kalba, dainos kalba, kuri suvirpino tokius jausmų klodus širdyje, kad net nesugalvojo, kaip juos pavadinti.

Drömmar med vingesus.

Vingesus. Kiek grožio talpina vienas žodis. Sparnai. Sparnų šnaresys. Ar šlamesys – kaip vėjo šlamesys, ar ošesys – kaip krioklio ar ugnies. Snieguolė tą žodį išgirdo dainuojamą – dainuojamą skambiu vaikišku balseliu. Jis atrodė pažįstamas, bet tai buvo ne jos balsas mažumėj.

Staiga išvydo prieš save medinio namo laiptus, švediškai dainuodama *Sankta Lucia* jais leidosi maža mergaitė. Rožė. Tai turbūt jos dingusi sesutė Rožė. Snieguolė prisiminė, kokia graži tada buvo Rožė, beveik nežemiška, prisiminė pagalvojusi, kad norėtų kitais metais

---

* Žvaigždės, kurios mus veda, kad rastume kelią,
tebus tavo žiburiu, įstabi šventoji.
Sapnai šnara sparnais, padaryk mums stebuklą,
uždek savo baltąją šviesą, šventoji Liucija (*šved.*).

dainuoti drauge su Rože. Kodėl ji neprisimena kitų metų? Ar kitų metų nebuvo?

Ji prisiminė, kad Rožė švelniai šypsojo Snieguolei. Taip, kaip šypso tiktai vyresnioji sesutė.

Karalaitis vis stipriau veržė Snieguolei korsetą.

Dar truputį, ir tu tapsi paklusnesnė.

Dar truputį, ir elgsiesi padoriai ir santūriai. Tu jau ne miškų mergelė, tu jau karalienė. Žengdama privalai statyti kojas lėtai ir grakščiai. Privalai tylėti, kai aš kalbu. Tau nevalia šaukti nei juoktis – tai nederamas elgesys. Tu turi dailių suknelių ir brangenybių, gyveni auksuotuose kambariuose. Nesuprantu, ko tu nelaiminga? Ko tau trūksta?

Karalaičio žodžiai aidėjo ausyse. Snieguolei ėmė trūkti oro. Korsetas suspaudė plaučius. Regėjimo lauko ribos pradėjo mirguliuoti, temti.

– Dar kiek paveršiu, gal greitai vėl užmigsi amžinuoju miegu ir aš vėl galėsiu paguldyti tave į stiklinį karstą. Jame atrodei gražesnė. Geresnė ir ramesnė. Aš pamilau stikliniame karste gulinčią merginą, o ne šitą ištižėlę, begėdę, vaidininkę, paprastų paprasčiausią ir nepasakišką, – šnibždėjo Karalaitis Snieguolei į ausį.

Trūksta oro.

Baigiasi deguonis.

Snieguolė mėgino įkvėpti. Neįstengė. Ji tiesiog neįtraukė į plaučius oro. Lyg skęsdama. Lyg alpdama. Tamsa išskleidė prieš akis sparnus.

Snieguolė parkrito. Trinktelėjo galva į grindis. Žvilgsnis nuslinko scena ir ji staiga prisiminė, kur matė skrynutę, kurią rakina raktelis. Skrynutė stovėjo tėvų miegamajame, po lova, uždengta audiniu. Snieguolė matė ten skrynutę prieš daug daug metų, kai nuėjo į miegamąjį pasiimti termometro, tas nukrito ant grindų ir pasirito po lova. Snieguolė pasvarstė, kas per daiktas uždengtas tamsiu vilnoniu apklotu. Kilstelėjusi apklotą Snieguolė pamatė medinę skrynutę.

Tada akimirką jai šmėkštelėjo atminty kažkokios vaikystės brangenybės, bet netrukus namo parėjo mama, o gal tėtis, ir Snieguolė pašokusi išlėkė iš miegamojo, lyg užklupta ką nors draudžiama daranti. Ir niekada nepaklausė tėvų apie skrynutę. Nepaklausė. Suprato, kad tai paslaptis, kuri jai neturi rūpėti.

Bet dabar rūpi. Nes ji turi skrynutės raktą.

Tokia buvo paskutinė Snieguolės mintis prieš prarandant sąmonę.

Vandens lašai ant veido. Lyg vasaros lietaus. Snieguolė atsimerkė ir išvydo susirūpinusio Sampso akis.

– Nieko bloga man nenutiko, – tarė Snieguolė.

Tai buvo melas, bet Sampsas jį būtų supratęs kitaip. Snieguolė gulėjo ant kažko minkšto, veikiausiai kokio nors apkloto, surasto rekvizito sandėlyje, kojos buvo kiek pakeltos. Korsetas nusegtas. Šalia stovėjo ne tik Sampsas, bet ir Aleksis, ir Tinka su buteliu vandens

rankoje. Veikiausiai kaip tik ji apšlakstė vandeniu Snieguolei veidą.

– Juk sakiau: atsargiai su tuo korsetu, – burbtelėjo Tinka Aleksiui.

– Nelabai ir suveržiau, – pasiteisino Aleksis.

– Ne dėl to taip nutiko, – tarė Snieguolė ir sunkiai atsistojo.

Galva sukosi, bet Snieguolė nusprendė svaiguliui nepasiduoti. Turėjo įtikinti visus, kad atsigavo, antraip jie nepaleis.

– Turbūt prastai pavalgiau. Ir per mažai miegojau.

Sampsas su Tinka susižvalgė. Aleksiui tartum palengvėjo. Tinka suraukė antakius ir įdėmiai pasižiūrėjo į Snieguolę. Galų gale lėtai pasakė:

– Gerai. Kartais taip nutinka. Ir tu jau atsigavai.

Snieguolė tikėjosi, kad niekas nepastebės jos kojų drebėjimo. Sampsas glostė jai nugarą tvirta, raminančia ranka. Snieguolė panūdo atsiremti jo ir jam leisti ją paremti, bet kaip tik tada negalėjo šito padaryti.

– Turbūt šiandien tuo ir baikim, – nusprendė Tinka.

– Gal ir gera idėja, – atsakė Snieguolė. – Scena turėjo baigtis tuo, kad aš pati atsirišu raištelius ir pabėgu į mišką, o atsitiko ne visai taip.

Jai pavyko visus prajuokinti. Gerai.

– Poryt generalinė. Ė, žmonės, spektaklis bus tikrai puikus!

Tinka savo energija užliejo ir kitus, ir juos pagavo įkvėpimas. Salė sugaudė balsais. Aleksis švelniai stuktelėjo Snieguolei petį ir sumurmėjo:

– Atsiprašau.

– Nieko tokio, – atsakė Snieguolė.

– Parvesiu tave namo ir kaip reikiant palepinsiu, – sušnibždėjo Sampsas jai į ausį.

Snieguolė atsargiai išsilaisvino iš jo glėbio.

– Puiku, bet aš turiu važiuoti į Ryhimekį.

Snieguolė žvelgė Sampsui tiesiai į akis, nors buvo sunku.

– Kaip tik šį vakarą? – nusistebėjo Sampsas.

– Tokia šeimos tradicija Liucijos dieną.

Jau antra melagystė. Nors galima sakyti, kad ne melagystė. Tėtis buvo sakęs, kad jų šeima nešvęs Liucijos dienos, bet jo pusbrolis pastaraisiais metais vis tiek ruošė susitikimus. Snieguolė žinojo, kad tėvai ruošiasi važiuoti į Turku ir sugrįš tiktai rytojaus rytą. Ji galės viena sau ramiai apžiūrėti skrynutę.

Sampsas atrodė nusivylęs. Snieguolei buvo sunku atlaikyti liūdną ir sykiu susirūpinusį jo žvilgsnį. Bet reikėjo. Suprato, kad turi atrasti atsakymus jau tą vakarą, antraip išsikraustys iš proto.

Ji švelniai pabučiavo Sampsą į lūpas ir pasistengė negalvoti, kad tai melagės bučinys.

13

Atrodė, nedora, draudžiama užeiti į namus tėvams nežinant. Žingsnių aidas keistai atsimušė nuo sienų.

Ne sava ne savame name, kuždėjo aidas. Šmėkla, kuriai nevalia vienai tykinti po kambarius.

Aišku, tėvai nebūtų draudę, jeigu Snieguolė būtų pasakiusi, jog atvažiuos, bet ji nenorėjo, kad tėvai žinotų. Nenorėjo, kad užduotų nereikalingų klausimų, kad vėl tektų meluoti. Snieguolė nenorėjo meluoti patiems artimiausiems. Bet persekiotojas savo grasinimais vertė ją tai daryti.

Snieguolė tikėjosi, kad, galų gale išsiaiškinus paslaptį, Šešėlis ją paliks ramybėje. Gal persekiotojo apsėdimą pirmučiausia nulėmė jo žinios apie tai, ko Snieguolė nežino, ir užvis labiausiai jam rūpi atskleisti tiesą?

Snieguolė nutildė savyje balsą, sukuždėjusį, kad tokio godaus, pamišėliško susidomėjimo vien šitai tikriausiai nepatenkins.

Tėvų miegamajame tvyrojo tas pats kvapas. Levandų, švarių užvalkalų, mažumėlę – kambarinių augalų žeme, tėčio losjonu ir senom nėriniuotom užuolaidom, kurios anksčiau kabėjo pas močiutę. Snieguolė kilstelėjo grindis siekiančios lovatiesės kraštą ir pasižiūrėjo po lova. Apklotas, kurį prisiminė, buvo ten. Ji palindo po lova. Grindys baltavo dulkėm. Tėtis, matyt, jų nebesiurbliuodavo taip maniakiškai, kaip tada, kai čia dar gyveno Snieguolė. Puiku.

Snieguolė pakėlė apklotą. Širdis staiga ėmė baugiai daužytis. Rankos keistai atšalo, sudrėko. Bet apklotu buvo uždengta paprasta kartoninė dėžė. Ne puošni skrynutė. Tik ruda kartoninė dėžė su erotine literatūra.

Snieguolė pastūmė dėžę po lova, uždengė. Dėžėje buvo paslapčių, bet ne tų, kurių ji ieškojo. Tėvų miegamojo reikalai jai visai nerūpėjo ir ji nenorėjo atrasti tokių, apskritai žiūrint, nekaltų dalykų.

Ji kosėdama iššliaužė iš po lovos ir nusibraukė dulkinus džinsų kelius. Ją perėmė neviltis. Tuštuma. Gal prisiminė ne tai? Gal ji vis dėlto tiktai išsigalvojo, tik įsivaizdavo tą skrynutę? Gal ji taip įtemptai galvojo apie turimą raktelį, kad pati įtikėjo prisiminusi skrynutę su užraktu?

Ne. Taip negalėjo būti. Snieguolė nesutiko su ta mintimi.

Kur žmogus jos tėvų namuose nukištų skrynutę, jeigu nenorėtų, kad kas netyčia surastų?

Snieguolė apieškojo spinteles ir drabužines, rūsį ir nedidelę stoginę galiniame kieme. Skrynutės ten nebuvo. Nė ženklo. Vakaras jau gręžėsi į naktį. Viltis pamaži virto niauriu nusivylimu.

Mąstyk, mąstyk, ragino ji save, atsisėdusi ant svetainės sofos. Snieguolė švelniai pasitrynė smilkinius, mėgino nuvyti atkakliai atslenkantį galvos skausmą. Išsiėmė iš kišenės raktelį, palaikė delne.

Rakteli, rakteli, pasakyk. Parodyk užraktą, kurį rakini. Nuvesk mane prie skrynutės.

Raktelis buvo tik negyvas sunkulys delne. Jis negalėjo atsakyti.

„Kartais tai, ko ieškai, glūdi arčiau, nei manai." Snieguolė negalėjo pakęsti tokių neva prasmingų banalybių. Dabar kaip tik tokia kankinamai atkakliai beldė galvoje. Kur arčiau? Po užpakaliu?

Nė neužbaigusi minties, Snieguolė numėtė ant grindų pagalvėles ir atidarė miegamąją sofą.

Ir rado skrynutę.

Miegamoji sofos dalis buvo sulankstoma į vidų ir ištraukiama. Kai baldas virsdavo sėdima sofa, tarp miegamosios dalies ir grindų likdavo nedidelė ertmė. Į tą

ertmę buvo galima padėti, pavyzdžiui, dėžes su patalų užvalkalais. Bet dabar ten stovėjo pažįstama medinė skrynutė. Snieguolė išėmė ją suprakaitavusiais delnais. Nesigėrėjo jos puošmenom. Ne paviršius jai buvo svarbu, o turinys. Pirštai sunkiai nulaikė raktelį. Jis sukosi sunkiai, kaip seniai nenaudotas. Snieguolei teko gerokai pasistengti, kol užraktas galų gale pasidavė.

Ji nežinojo, ko laukti. Nebūtų pasakiusi, ko tikisi ir ką nori rasti skrynutėje. Staiga prieš akis sutavaravo vaikystė, kurios nė neprisiminė buvus.

Nuotraukose šviesiaplaukė mergaitė pilkom akim, panaši į ją, bet vis dėlto ne ji. Mergaitė panaši į tėtį ir mamą, bet vis dėlto nė vienas, nė kitas. Rožėrožėrožėrožė. Jos sesuo Rožė. Pamačiusi nuotraukas, Snieguolė staiga prisiminė, kaip sesuo kvepėjo, kaip miegodama alsavo, kaip jos rankos apkabindavo, o kartais žnaibydavo ją. Prisiminė Rožės smagų kikenimą. Jos tūžmingą verksmą. Dainavimą ir švilpiniavimą, panašų į lakštingalos.

Nuotraukos, kuriose dvi mergaitės drauge. Viena mažesnė, rudaplaukė. Tai Snieguolė. Jos sėdi greta. Jos pliuškenasi pakrantėje. Jos bėga. Šoka po sodo purkštuvu. Snieguolė daugiau nežiūrėjo. Jos visos juslės staiga prisipildė prisiminimų.

Braškės vasarą. Rožė duoda jai didžiausias, raudoniausias. Močiutės palėpė, kurioje visada kvepėjo ru-

deniu – net vasarą. Seni močiutės batai, kurie joms per dideli. Į vieną batą jos abi sukiša po koją. Ir negali nepargriūti. Rožės plaukai greitai susivelia. Snieguolės – ne. Rožė braukia šepečiu jai plaukus šimtą kartų, paskui – dar šimtą. Lietus talžo langą, o jos sėdi pasidariusios namelį iš apelsino spalvos apkloto. Per vaikų laidą rodo kažkokią baisybę, Rožė delnais uždengia jai akis ir šnibžda, kad tai tik pasaka. Rožių krūmas kvepia svaigiai, bet spygliai dygūs. Pačių geriausių žaidimų suaugusieji nesuprato. Kartais jos užlieja vandeniu savo kambario grindis. Nes tai jūra. Rožės skruostai sūrūs, kai verkia. Snieguolė laižo druską jai nuo skruostų. Ji pavirtus kate. Jos laiko viena kitą už rankos, žadėdamos neišsiskirti. Visada gyventi viename name, visada miegoti viename kambaryje. Būti kaip Onelė ir Anelė.* Kaip Baltuolė ir Rožytė. O jei užniks negeri sapnai, jos miegos greta. Vienas šiltas šonelis prie kito šilto šonelio. Alsuos vienu ritmu. Košmarai tarp jų neįsiterps, jei miegos stipriai prisiglaudusios viena prie kitos.

Snieguolė nenumanė, kiek laiko buvo praėję, kai galų gale susivokė, kad jai jau aštuoniolika, kad sėdi tėvų svetainėje ant grindų tarp paskleistų nuotraukų. Aplinkui margavo dešimtys pakrikai išmėtytų fotografijų. Jomis

* Onneli ja Anneli. Suomių rašytojos Marjattos Kurjanniemi knygelių veikėjos (*vert. past.*).

buvo nuklotos visos grindys. Sakytum virš galvos atsivėrė kitas dangus ir iš jo pabiro spalvotom keturkampėm snaigėm. Snieguolei jau buvo ne treji. Už rankos jos jau nebelaikė pora metų vyresnė sesutė Rožė.

Rodės, kad atsirito didžiulė banga ir užgriuvo ją, pagriebė stogą, grindis, sienas. Ta banga nunešė ją tuštumon. Kur nėra jokio saugaus, tvirto pagrindo, o viskas, kuo ji tikėjo, tėra juodų juodžiausias melas. Ji ligi šiol gyveno manydama, kad yra vienintelis vaikas, viena dukra.

Kaip galima atimti seserį? Kaip galima nuslėpti tai, kad egzistavo mergaitė, vardu Rožė? Ir pirmučiausia – kodėl? Kas nutiko Rožei?

Snieguolė atsistojo. Turėjo pasiremti sofos kampo, kad nepargriūtų. Jai svaigo galva. Pykino. Ašaros smaugė gerklę. Nelaikė kojos. Sugrabaliojo mobilųjį ant svetainės stalo. Reikia tučtuojau paskambinti tėvams. Nesvarbu, kiek dabar valandų. Nesvarbu, kad jie jau miega. Melagiai. Apgavikai. Ar galima taip elgtis su tuo, kurį myli? Juk negalima? Kaip jie galėjo nuslėpti tokį svarbų jos gyvenimo dalyką?

Snieguolė turi jų paklausti.

Dabar.

Ji turi sužinoti, kas nutiko Rožei.

Tą akimirką atėjo žinutė. Nė nežiūrėjusi Snieguolė atspėjo, nuo ko.

Matau tave. Stovi ten su telefonu rankoje. Bet neskambink, juk nenori, kad pagrindinį vaidmenį per pjesės premjerą vaidintų kraujas, tykštantis ant sienų. Scena plūstantis kraujas. Žiūrovų salę užliejantis kraujas. Juk nenori, kad šaunus, bet kvailas tavo bernelis kristų ant scenos, išsproginęs sustingusias akis. Ir supranti, kad niekas nepasikeistų atšaukus pjesę. Aš vis tiek jus visus surasčiau ir įgyvendinčiau savo scenarijų. Tu šią valandą graži. Žmogus tiesos akivaizdoje visada gražus.

Snieguolė šoko išjungti šviesos svetainėje, nors suvokė, kad neverta.

Stovėjo nejudėdama tamsiame kambaryje ir atkakliai stebeilijo į kiemą, stengdamasi ką nors įžiūrėti. Į ją žvelgė tik tamsa.

Telefoną laikanti ranka nusviro. Snieguolė suprato, kad paskambinti negalės.

Žinojimas – nuostabus ir žiaurus dalykas, mano brangioji Snieguole. Žinodamas gali daryti bet ką. Sukauptos žinios skatina mūsų veiksmus, tikėjimą ir pasitikėjimą. Žinojimas mums suteikia realią valdžią.

Pažindamas ir žinodamas tam tikrus žmones, nuolat pildai žinias ir susirandi kaip tik tai, ko ieškai. Apie tave tiek daug žinau todėl, kad norėjau žinoti. Troškau šito taip, kaip vandens trokšta tas, kuris niekada nenumalšina troškulio. Aš gebėjau užduoti reikiamus klausimus reikiamiems žmonėms. Radau kelius ir būdus sužinoti tai, kas turėjo būti slapta.

Nėra nieko slapta tiems, kurie trokšta žinoti taip godžiai, kaip aš.

Žmogus visada padarys išimtį, jeigu jį įtikinsi, kad verta pasidalinti tuo, ką žino. Vieni už žinias reikalauja

pinigų, antri – kitokių dalykų. Dažniausiai jokios valiutos nereikalauja, nes dega noru išpasakoti, ką žino, net delikačius, slaptus dalykus. Tas noras glūdi žmogaus kraujyje.

Rinkau žinias apie tave kantriai, po gabalėlį. Neskubėjau. Žinojau, kad turiu laiko, žinojau, kad ateis laikas, kai galėsi suvokti tai, ką tau perduosiu.

Žinojimas suteikia stiprybės.

Tiesa suteikia grožio.

Mano dėka tu tapsi stipriausia ir gražiausia iš visų.

GRUODŽIO 14-OJI, KETVIRTADIENIS

14

Visada būk šviesoje, Snieguole.

Tai buvo paskutiniai žodžiai, kuriuos močiutė – mamos mama – pasakė Snieguolei. Kasos vėžys skubinai išsivedė močiutę prieš penkerius metus. Snieguolė lankė močiutę ligoninėje, būdama šalia pasilenkdavo visai prie pat, kad ji sausa, raukšlėta ranka paglostytų skruostą. Močiutė jauna liko našlė ir viena turėjo išmaitinti keturis vaikus. Snieguolė mylėjo ją – stiprią, bet sykiu trapią moterį, – besąlygiškai ir nevaržoma meile. Močiutė irgi ją mylėjo, – tuo Snieguolė niekada neabejojo. Seneliai iš tėčio pusės nebuvo tokie artimi. Jie gyveno Alanduose ir Snieguolė su jais susitikdavo rečiau.

Kodėl ir močiutė slėpė nuo Snieguolės tai, kad ji turėjo seserį? Snieguolė pasijuto lyg kažkokioje keistoje, dirbtinėje tikrovėje, kurioje visi susimokę prieš ją. Lyg

stebima slapta kamera. Lyg spektaklyje. Realybės šou, kuriam irgi buvo parašytas scenarijus, tik ji viena šito nežinojo.

Visada būk šviesoje.

Snieguolė prisiminė močiutės žodžius, eidama Hemės gatve nuo mokyklos namų link. Mieste surengtų „Iliuminacijų" figūros užliejo gatvę geltonu ir auksiniu tviskesiu. Tarp švytinčių gėlių ir snaigių figūrų, apie medžių kamienus ir šakas apvyniotų švytinčių laidų, parduotuvių kalėdinių žiburių ir vitrinų galėjai užmiršti, kad, staiga visame mieste dingus elektrai, žmonės klaidžiotų aklinoje tamsoje. Kai šviesos ganėtinai, kai jos gausu, tamsa pasimiršta. Snieguolė svarstė, ar močiutė irgi šitaip manė. Jeigu Snieguolės gyvenimas virstų kuo šviesesniu ir džiugesniu, praeities tragedija išnyktų.

Snieguolė net neabejojo, kad praeityje įvyko tragedija. Ji tai suprato dabar, pamačiusi nuotraukas. Tik didele tragedija galima bent kiek paaiškinti tą nesuvokiamą dalyką, kad nuo jos buvo slepiama sesuo.

Per visą naktį Snieguolė nė bluosto nesudėjo. Gavusi persekiotojo žinutę ji užgesino visas šviesas, užtraukė visas užuolaidas, atsinešė iš virtuvės aštriausią peilį ir, susirietusi sofos kamputyje, ėmė stebėti prieškambarį. Klausėsi kaip niekad atidžiai, krūpčiodama nuo kiekvieno vėjo švilptelėjimo, kiekvieno traškesio ir girgždesio,

šlapdribos barkštelėjimo ir plekštelėjimo į langą. Ji taip bijojo, kad manė numirsianti iš baimės. Snieguolė norėjo paskambinti Sampsui, Liepsnai, tėvams ar policijai, bet negalėjo.

Persekiotojas surišo jai rankas ir paralyžiavo ją, atėmė veiksmų laisvę ir galimybę kvėpuoti.

Lėtai slenkančioje naktyje Snieguolė svarstė, kas ją persekioja, bet nė manyt nenumanė. Koks nors pamišėlis. Beprotis. Bet kas apie ją šitiek žino? Kas žino apie skrynutę, nuotraukas ir raktelį? Kas turėjo raktelį? Aišku, Snieguolės tėvai. Nors Snieguolė vis labiau abejojo jų meile, vis dėlto manė, kad jie negalėtų šito padaryti. Jos tikra mama ir tikras tėtis. Ne, tai neįmanoma.

Snieguolė nepajėgė susikaupti svarstydama, kas toks ją persekioja, nes jos mintis nustelbė klausimas, kas atsitiko Rožei ir kodėl. Dabar tai atrodė svarbiau už viską. Ji turėjo rasti atsakymą, tik tada pajėgs galvoti apie kitus dalykus.

Persekiotojas davė jai raktą, bet neatrakino svarbiausio užrakto. Snieguolė suprato, kad priklauso nuo jo valios. Ji buvo tikra, kad persekiotojas žino viską.

Kai rytas pagaliau pilku, pavargusiu žvilgsniu pažvelgė į šiaurinio Žemės pusrutulio gruodį, Snieguolė nušliaužė nuo sofos nutirpusiom rankom ir kojom, bemaž alpdama. Nunešė peilį į virtuvę ir viską sutvarkė taip, tarsi niekas nebūtų užėjęs į namus. Viską darė me-

chaniškai. Tarpais turėjo viską daryti automatiškai, nes kitkam neturėjo jėgų nei galimybių.

Daryk tik tai, ką reikia. Visa kita atmesk.

Taigi Snieguolė parvažiavo rytiniu traukiniu į Tamperę, parėjo namo, persirengė, greitosiomis išgėrė puodelį kavos ir iškeliavo į mokyklą. Įprasti dalykai, įprastas gyvenimas, viskas kaip niekur nieko. Žmonės stūmė eilinę dieną, skubėjo į darbą, į mokyklą. Snieguolė į juos žvelgė lyg pro stiklą, lyg iš stiklinio karsto. Ji buvo čia pat, bet vis dėlto nebuvo.

Gyveno kartą mergaitė, kurios nebuvo.

Rožė, kuri buvo paprasčiausiai sunaikinta. Snieguolė, kuri vaikščiojo, alsavo ir pažiūrėti tikriausiai atrodė gyvas žmogus, nors širdies gilumoje jautėsi esanti vien juoduma. Vien žmogaus kevalas.

Mokykloje Snieguolė pirmiausia sutiko psichologijos mokytoją Henriką Virtą, kuris pažvelgė į ją susirūpinęs.

– Ar nesergi? – paklausė jis.

– Ne. Tik šiokia tokia žiemos depresija, – atsakė Snieguolė.

– Šiuo metų laiku reikia gyventi taip, kad netrūktų miego ir šviesos, – šiltai nusišypsojo Henrikas.

Snieguolė pajėgė tik linktelėti. Tada pamatė Sampsą, kuris dar labiau susirūpino, išvydęs ją tokią pavargusią.

– Vakaras buvo ilgas, – pamelavo Snieguolė.

Jautė, kad, paleidusi dar bent vieną melagystę, apsivems.

– Pašėlę Suomijos švedų vakarėliai.

Ko gera, tada ir kilo kivirčas. Snieguolę suerzino Sampso žodžiai, šypsena ir tonas, visut viskas. Ją užsiutino tai, kad Sampsas pasakė po pamokų lauksiąs jos bibliotekoje ir jiedu drauge pareisią į jos namus.

– Aš taip pavargusi, kad po pamokų noriu tik pamiegoti Suomijos švedų miegu ramiai kaip Suomijos švedė, – atkirto Snieguolė.

– Pažadu viską daryti tyliai ir tau netrukdyti, – ramiai atsakė Sampsas.

– Ne. Šiandien aš noriu pabūti viena.

– Tu dabar gana dažnai nori pabūti viena.

– Man reikia vienumos. Žinojai tą, kai pradėjom draugauti.

– Kartais atrodo, kad aš esu tiktai maža ir nereikšminga tavo gyvenimo dalelė.

Snieguolė pastebėjo liūdesį Sampso akyse ir kitokiomis aplinkybėmis ją tai būtų skaudinę. Bet ne dabar. Ji buvo taip pavargusi, nusiminusi, jautė tokį spaudimą, kad Sampso liūdesį suprato kaip kaltinimą.

Ką Snieguolė galėjo pasakyti? Nenoriu, kad ateitum pas mane, nes kiekvienas žodis, kurį tau sakau, melas. Meluoju tau, norėdama tave apsaugoti, bet šiandien šito padaryti negaliu. Tu manęs neišgelbėsi. Niekas manęs neišgelbės.

Mokykloje išbuvo lyg neperregimo juodo rūko apgobta. Dabar ji ėjo Hemės tiltu, kurio abiejose pusėse,

lyg garbės sargybą eidami, žiburiavo žirgų pavidalai. Snieguolės nuomone, tai buvo gražiausia vieta per visas „Iliuminacijų" savaites. Žirgai stovėjo ant užpakalinių kojų, iškėlę priekines kanopas, buvo bemaž girdėti jų išdidus žvengimas.

Visada būk šviesoje.

Ji neišsivaduos iš juodumos, kol nesužinos.

Snieguolė nutarė, kad atėjo laikas pačiai susisiekti su persekiotoju. Išsiėmė iš kišenės telefoną ir išsiuntė persekiotojo paslaugos teikėjui žinutę.

Noriu su tavim susitikti.

Snieguolė manė, kad kvietimas ganėtinai paveikus. Ji buvo šiek tiek perpratusi persekiotojo emocijas ir manė, kad jis neatsispirs.

Snieguolė suprato, kad tai pavojingas žaidimas, bet turėjo sužinoti, kas visa tai daro.

Prie namų durų Snieguolės laukė staigmena. Sampsas. Vaikinas stovėjo laiptinėje, pasidėjęs šalia iškylos krepšį.

– Jeigu nori, galiu išeiti. Bet pagalvojau, kad tau reikėtų truputį pavalgyti ir kad kas nors padarytų, tarkim, sprando masažą.

Su didele, šviesiai žalia sportine kepurėle ir vilties kupinom akim Sampsas atrodė toks mielas ir malonus,

kad Snieguolei, rodės, plyš širdis. Ką ji padarė, kad nusipelnė tokios savimaršiškos, nesužeidžiamos meilės?

– Nejau iš tiesų ketini nusivesti mane į iškylą per Kalėdas? – Snieguolė paklausė.

– Aišku. Turiu apklotą ir visa kita. Tavo bute vietos tikrai užteks.

Sampsas vyptelėjo. Snieguolė suėmė jo striukės apykaklę ir apdovanojo jį švelniu, ilgu bučiniu, nes kaip tik dabar Sampsas buvo nusipelnęs jo labiausiai pasaulyje.

Namuose Sampsas iš tikrųjų patiesė ant grindų apklotą ir išdėliojo batoną, šviežią sūrį, vynuoges ir šokoladinius keksiukus. Įjungė Sanos Kurki-Suonio modernios liaudies muzikos plokštelę „Juoda". Pasodino Snieguolę ant apkloto, sutepė sumuštinį, pripylė taurę raudonojo vyno, uždėjo delnus ant pečių.

– Mėgaukis, – sušnibždėjo į ausį.

Snieguolė užsimerkė. Sampsas buvo toks geras, malonus, kad Snieguolę suėmė graudulys.

Jie klausėsi Sanos Kurki-Suonio. Dainos melodija ir žodžiai, Sampso švelnus prisilietimas, raudono vyno šilumos sruvenimas gyslomis. Snieguolė pasijuto lyg apsupta švelnaus, pasakiško pasaulio. Gal galėtų jame pasilikti? Gal ji galėtų užmiršt visa kita? Bent valandėlę?

Sampso masažas buvo jaukus, malonus. Bet Snieguolė negalėjo neprisiminti kitų rankų, nuo kurių oda

įsielektrindavo kitaip, nuo kurių švelnių glamonių visu kūnu pereidavo malonūs impulsai. Liepsna. Ji galvojo apie Liepsną, nors kaip tik apie ją nereikėjo galvoti. Sampso atžvilgiu tai neteisinga.

Tą akimirką skimbtelėjo Snieguolės mobilusis. Ji tiestelėjo ranką telefono link.

– Nežiūrėk, – paprašė Sampsas.

– Turiu pažiūrėti, – atsakė Snieguolė ir pasilenkusi paėmė mobilųjį.

Sampso rankos atsitraukė nuo jos pečių. Vatinis pasaulis prapuolė ir Snieguolė išgirdo širdį dundant siaubu ir viltim – išsyk. Bet žinutė buvo ne nuo persekiotojo. Ji buvo nuo Liepsnos.

> **Visą laiką galvoju apie tave. Ryte – pirmiausia, vakare – paskiausia. Ir visą laiką tarp ryto ir vakaro. Aš tebemyliu tave. Mylėsiu visada.**

Snieguolė pajuto, kad skruostus išmušė raudonis. Nejau jas siejo toks stiprus ryšys, kad, Snieguolei pagalvojus apie Liepsną, ši pajusdavo tai. Snieguolė atsistojo. Nuėjo į virtuvę.

– Nuo ko gavai žinutę? – paklausė Sampsas.

– Nuo mamos. Palikau namuose vieną palaidinę.

Melas, melas, melas, melas. Vėl melas. Snieguolė intuityviai atidarė tą virtuvės stalčių, kuriame lai-

kė Liepsnos padovanotą sagę su drakonu ir paėmė ją. Pirštai glostė sunkaus papuošalo žvynelius. Ak, kaip ji norėtų prisisegti sagę prie striukės apykaklės ir didžiuotis nešiodama ją. Kodėl jos gyvenimas negali būti paprastas?

Snieguolė girdėjo, kaip Sampsas atsikėlė nuo apkloto. Ji greitai paslėpė papuošalą kišenėje. Tada ištrynė Liepsnos žinutę. Būtų teisingai padariusi, jei būtų ištrynusi Liepsnos telefono numerį iš mobiliojo atminties. Bet šito padaryti dar nepajėgė.

Grojo muzika. Sanos Kurki-Suonio balsas užgulė visas Snieguolės mintis.

– Gal galim išjungti muziką? – paprašė ji Sampso.

– Aišku. Ką norėtum veikti?

– Miegoti, – atsakė Snieguolė, nežiūrėdama Sampsui į akis, ir nuėjo prie čiužinio.

Ją staiga suėmė toks nuovargis, kad nebepastovėjo ant kojų. Snieguolė krito ant čiužinio su drabužiais, susisupo į apklotą ir iškart užmigo.

Ne iš karto suprato, kas ją pabudino. Pažvelgė į šalia gulintį Sampsą. Jis buvo giliai įmigęs. Snieguolė kilstelėjo ant alkūnių, apsižvalgė. Sampsas buvo surinkęs iškylos valgius ir sulankstęs apklotą. Snieguolė miegojo taip kietai, kad nieko negirdėjo.

Tik pažiūrėjusi į mobiliojo laikrodį suprato, kad ją pabudino žinutė. Buvo 22 val. 15 min. Šita žinutė buvo nuo Šešėlio.

Ateik į „Serkeniemį“. Pramogų parkas – tinkama vieta susitikti. Ten aš tau viską papasakosiu.

Dažnai žiūriu į tave, iš tikrųjų tavęs nematydamas. Turiu kaip tik tam skirtą vietą. Turiu tavo nuotraukų. Fotografavau tave slapta. Nuotraukose tu tokia miela, susimąsčiusi. Manei, kad niekas tavęs nemato. Nuotraukas pasikabinau savo slaptajame kambarėlyje ant sienų. Glostau pirštu tau kaktą. Paliečiu apatinės lūpos putlų linkį ir įsivaizduoju, kaip bučiuosiu tave.

Turiu ir visus laikraščių straipsnius, kuriuose rašoma apie tave. Ir dar daug tokių popierių, apie kurių buvimą tu net nenutuoki. Ant vienos sienos pakabinau tavo gyvenimo laiko juostą. Tau daug teko išgyventi.

Manei, kad pametei tą oranžinę pirštinę? Aš ją turiu. Taip pat sidabrinį plunksnakotį ir baltos palaidinės sagutę. Tai mano mažytės brangenybės, myluoju jas, nes dar negaliu tavęs myluoti.

Kartais ateinu į „Savo Snieguolės kambarį“, kuriame dega žvakės, ir kalbuosi su tavim. Žiūriu, kaip švytint liepsnelėms tavo skruostai nuotraukose nurausta. Tu tokia graži. Gražiausia iš visų matytųjų.

Vis dėlto nuotraukų negana. Maži daiktai tėra tik pakaitalas.

Noriu tavęs visos, su visais tavo pojūčiais. Noriu matyti tave, uosti tave, ragauti tave, liesti tave. Niekad nieko šitaip netroškau. Tu – mano gyvenimo tikslas ir buvimo prasmė, Snieguole.

15

Snieguolė lipo per pramogų parko tvorą, tikėdamasi, kad nesužadins jokio signalizacijos daviklio. Jau šalo, apledėjusi tvora buvo slidi. Bet persiropštus kitapus tvoros signalizacija nesukaukė. Šerkšnas visur blizgėjo kaip stebuklingos dulkės. Tuščias, tylus pramogų parkas atrodė grėsliai ir pamėkliškai. Tamsūs ir niaurūs įrenginiai stirksojo naktyje it pabaisos su daugybe galūnių. Jie nejudėjo, bet, atrodė, kiekvieną akimirką gali atsiplėšti nuo žemės ir pajudėti. Ims pasiutiškai suktis karuselė, sūpynių grandinės nutrūks ir sėdynės išlakstys į visas puses. Skraidantis kilimas pakils, nusileis Nesijervio ežere ir burbuliuodamas nugrims į vandenį.

Po rudens palikti atrakcionai miega žiemos miegu. Nėra ko jų žadinti, jie gali supykti.

Snieguolei vėl pavyko išsprukti iš namų nepažadinus Sampso. Palaimingas gilus miegas. Šį kartą Snieguolė taip skubėjo, kad net raštelio nepaliko. Negalėjo rizikuoti pažadindama Sampsą. Ji turėjo susitikti su Šešėliu. Turėjo viską išsiaiškinti ir sužinoti.

Ji jau buvo įsigavusi į pramogų parką, bet persekiotojo nebuvo matyti. Snieguolei jo slapstymasis buvo pakyrėjęs.

– Aš čia! – garsiai, kiek leido plaučiai, sušuko ji.

Aidas šokčiojo nuo parko įrenginių. Niekas neatsiliepė.

Eik į „Metkulą“.

Žinutė. Vėl. Kodėl persekiotojas tebevaiko ją? Juk ji jau čia. Ji pasiruošusi susitikti.

„Metkulos“ durys buvo atrakintos. Snieguolė pašūkčiojo, įkišusi galvą. Nieko nebuvo girdėti. Įžengė vidun. Sunkiai svyrančios grindys, lynų kelias, pamaži grimztančios grindys, kambarys su veidrodžiais, atspindinčiais ją aukštą arba žemą, storą arba plonytę kaip šakaliukas. „Metkulą“ Snieguolė pažinojo. Gebėjo greitai perbėgti per ją. Taip pat aklinos tamsos koridoriais ir stiklo labirintu. Galiausiai šliaužynes.

Antra žinutė.

Gerai. Perėjai tą keistą etapą, kuris vadinamas vaikyste. Ji pašlijusi ir iškreipta, prisiminimais tvirtai pasitikėti negali, veidrodžiai meluoja. Laikas pereiti į „Tornadą“.

Snieguolė buvo jau suirzusi, kupina nevilties. Ji norėjo viską užbaigti. Bet gal tai paskutinis etapas. Gal ji viską sužinos, atlikusi užduotis.

„Tornadas“ buvo smarkiausias pramogų parko įrenginys, panašus į amerikietiškus kalnelius. Jis didžiuliu greičiu nešė vagonėlius, tarpais apversdamas aukštyn kojom. „Tornadas“ darė kelias aukštyn kojom apverčiančias didžiules kilpas.

Dar vienas nurodymas.

Lipk aukštyn „Tornadu“.

Persekiotojas tikriausiai visai pamišo. Tik beprotis būtų leidęsis kopti į amerikietišką kalnelį. Bet šįkart beprotė buvo Snieguolė, nes ji darė tai, ką jai liepė.

Lipti apšalusio geležinkelio bėgiais buvo sunku. Ant slidaus, kieto metalinio strypo buvo sunku išsilaikyti. Snieguolė paropojo pirmuosius metrus horizontaliu bėgių keliu, bet, jam kylant, kopti bemaž nebegalėjo. Po kelių metrų Snieguolei beveik išseko jėgos. Ji keberiojosi klūpomis, kelio posūkyje pakibdama ant rankų, sunkiai išsilenkdama, abiem kojom apsikabindama bėgius.

Šliaužė tarpais prisitraukdama tiktai rankomis. Bet sukando dantis ir nepasidavė. Klaidą padarė, pažvelgdama žemyn. Ji kybojo aukštai. Per aukštai. Kur persekiotojas nori ją užkelti? Snieguolė akimirką užsimerkė, pakvėpavo giliai. Šaltas vėjas talžė veidą. Tai kvaila. Ji gali nukristi, žūti bet kurią akimirką.

Staiga kažkas apačioje suriko:

– Snieguole!

Tą balsą Snieguolė būtų atpažinusi bet kur. Vis dėlto negalėjo patikėti, kad gerai išgirdo. Ji pažvelgė žemyn. Taip, ji neklysta. Liepsna.

– Lipk žemyn! Atsargiai!

Snieguolei staiga apmirė rankos, kojos, skruostai, širdis. Liepsna. Ta, kurią mylėjo labiausiai pasaulyje. Ta, kuria pasitikėjo labiausiai pasaulyje. Nejau Liepsna?.. Ar gali būti?.. Snieguolė nepajėgė užbaigti minties. Bet kaip daugiau tai paaiškinti?

Tą akimirką ji išgirdo kitą balsą. Beveik tokį pat pažįstamą.

– Ką tu ten veiki? Leiskis žemyn, aš paskambinsiu gelbėtojams!

Sampsas.

Snieguolė jau nieko nesuprato. Kaip Sampsas ir Liepsna atsidūrė čia? Jėgos seko dar labiau. Snieguolė nusprendė leistis žemyn. Atrodė sunkiau, nei kopti aukštyn. Rankos slydo nuo metalinio strypo. Snieguolė

užmetė koją ant bėgio, bet nuslydo. Snieguolė pakibo vien ant rankų.

Ji jautė, kad rankos slysta.

Vis dėlto Sampsas ir Liepsna spėjo ją sugauti. Akimirką Snieguolė pabuvo jų abiejų glėbyje, ją apkabino abiejų globėjiškos rankos. Globėjiškos ar supančiojančios. Snieguolė jau nesusigaudė, kurio tos rankos. Bet išsivadavo iš jų ir atsitraukė per porą žingsnių.

– Kokį velnią jūs čia veikiate? – paklausė ji.

– To paties galim paklausti tavęs, – atšovė Liepsna.

– Aš pirma paklausiau, jūs atsakykit pirmi.

Snieguolė žiūrėjo į Liepsną. Ši pirma nugręžė akis.

– Gerai. Slampinėjau vakare prie tavo namų, nes negalėjau užmigti. Turbūt tikėjausi bent probėgšmais pamatyti tave, kad ir pro langą, – prisipažino Liepsna. – O pamačiusi išeinant iš namų, nusprendžiau pasekti.

Atrodė, kad ji nemeluoja. Bet Snieguolė jau nebežinojo, ar dar gali kuo nors tikėti. Ji pažvelgė į Sampsą.

– O tu?

– Perskaičiau tau atėjusią žinutę. Tu pabudai ne iš karto. O kai pabudai, apsimečiau, kad miegu, ir išsėlinau iš paskos. Jau seniai jaučiau, kad turi kažką kitą.

Iš pradžių Sampsas atrodė sutrikęs, bet paskui įžūliai kilstelėjo smakrą.

– Ir, matyt, neklydau. Atėjai čia susitikti su šita.

Paskutinį žodį Sampsas ištarė pabrėžtinai su panieka, kinktelėdamas galvą Liepsnos pusėn.

– Ne dėl to, – atsakė Snieguolė.

– O dėl ko?

Snieguolė tylėjo. Jai kvaišo galva. Ar Liepsna sako tiesą? Ar Sampsas sako tiesą? Nė vienas jos nepersekiojo? O gal persekiojo abu? Susimokę?

– Kad ir kaip ten buvo, jau aišku, kad tu čia nereikalingas, – metė Liepsna Sampsui.

Sampsas pasisuko į ją ir žengtelėjo artyn, pažeisdamas asmeninės erdvės ribą.

– Priminsiu, kad Snieguolė – mano mergina, – pasakė Sampsas.

Jis pažvelgė į Snieguolę tartum klausdamas, ar tai tiesa. Snieguolė ir vėl nutylėjo. Bet akys pasakė užtektinai. Sampsas stumtelėjo Liepsną.

– Dink iš mūsų gyvenimo! – suurzgė jis. – Tu palikai Snieguolę. Tu jau nebeturi galimybių.

Liepsna kreivai nusišypsojo ir taip pat švelniai, lyg žaisdama stumtelėjo Sampsą.

– Tikra meilė šito nepaiso. Mes su Snieguole esame viena. Tai likimas.

– Gana didingi žodžiai, jei prisiminsime, kad nesi vyras ir negali būti šalia Snieguolės, – tarė Sampsas.

– Ak, tai dabar žiūrėsim, kuris iš mūsų tikras vyras?

Staiga Liepsna su Sampsu kibo vienas į kitą. Urzgė keikdamiesi, tarpais sušukdami kits kitam, kad Snieguolė iš tikrųjų myli kaip tik jį. Mirtinai pavargusi Snieguolė stebėjo tą spektaklį kaip pro stiklą. Ji ne-

palaikė nė vieno, nė vienam nelinkėjo pralaimėti. Tos peštynės jai atrodė visai beprasmiškos, kvailos. Nesubrendėliškos.

– Neturiu jėgų tai stebėti, – atsiduso Snieguolė. – Daužykit čia vienas kitam snukius kad ir iki pasaulio pabaigos. Aš einu. Ir nė vienas nesekit man iš paskos.

Snieguolė nesižvalgydama strimgalviais pasileido atgal. Ji norėjo pajusti pavargusių raumenų pastangas nesulėtinti bėgimo greičio. Norėjo, kad šaltis pakamuotų plaučius. Snieguolei reikėjo nors kokio pojūčio, kad išsklaidytų tą nežinojimo rūką.

Ar galima taip išprotėti, kad pats šito nesuprastum? O gal paprastai šitaip ir sukvailiojama? Gal ji iš tikrųjų prarado sąlytį su realybe? Gal ji tik įsivaizdavo viską? Gal jokių laiškų nė nebuvo? Nė žinučių? Nė persekiotojo?

O jeigu viskas radosi Snieguolės mintyse, iš jos pačios pamišimo?

Snieguolė šoko prie tvoros, įsikirto į ją rankom ir batų galais, perlipo. Ir vėl leidosi bėgti. Prie Mustalahčio įlankos kažkas pavymui sušuko:

– Ei, mergaite! Eime drauge pratęsti!

Būrelis pusamžių vyrų veikiausiai grįžo iš kalėdinio vakarėlio. Bent jau taip atrodė, sprendžiant iš nykštukų kepurėlių ir raudonų nosių. Snieguolė bėgo toliau. Jai norėjosi pabėgti nuo visko, nuo savo gyvenimo, nuo pamišimo, į kurį grimzdo jos būtis.

Dar nebuvo visko iki galo išsiaiškinusi. Dar nežinojo, kas ją persekioja.

Atvėrus namų duris, Snieguolei norėjosi griūti ant grindų ir paverkti. Kiek gali iškęsti vienas žmogus? Kiek jis turi pakelti? Kada jis atsitrenkia į ribą ir sudūžta?

Snieguolei buvo taip sukvaišusi galva, kad per vėlai suprato namuose tvyrant svetimą kvapą. Kai šitai suvokė, rankos jau buvo stipriai užlaužtos už nugaros, burna užspausta rankos su odine pirštine, o rankovė pakelta.

Paskiausiai Snieguolė suvokė, kad į ranką įsmigo aštrus adatos galiukas ir kad jai kažko sušvirkštė.

Tada pasaulį pakeitė juoduma.

GRUODŽIO 15-OJI, PENKTADIENIS, PO VIDURNAKČIO

16

Šešėlis lingavo tarpais toliau, tarpais arčiau. Jo apribai buvo neryškūs, judėjo. Kas jis, Snieguolė nesuprato.

Ji mėgino geriau įsižiūrėti. Bet viskas skendėjo drumzlėse. Skaudėjo galvą, rankos ir kojos buvo sunkios kaip juodžiausiame košmare. Akys vėl merkėsi. Plėšte atplėšė jas.

Snieguolė gulėjo aukštielninka. Atitraukė į šalį kairę ranką ir ta atsimušė į kažkokią sieną. Tas pats atsitiko atitraukus dešinę ranką. Vieną koją, o paskui kitą. Sunkiai pakėlė ranką ir iš karto suprato, kad viršuje siena. Keista. Vis dėlto, pažvelgus į šonus ir aukštyn, buvo matyti. Kitaip tariant, būtų buvę matyti, jeigu visa nebūtų skendėję rūke. Rūkas tvyrojo prieš akis, rūkas tvyrojo mintyse, kurios taip pat neryškėjo.

– *Ir karalaitė pramerkė akis.*

Balsas buvo girdėti viršuje. Jis sklido nuo judančio šešėlio. Snieguolė miglotai suvokė, kad balsas pažįstamas, bet nesuprato kieno.

– Žinojau, kad tu stipresnė už pasakos karalaitę. Jokie nuodai tavęs ilgai neveiks. Tu kovotoja. Kovojai visą gyvenimą. Ir su manim narsiai kovojai. Neparodei baimės. Niekam nieko nepasakojai.

Rūkas Snieguolės galvoje pamaži sklaidėsi. Galų gale ji suprato, į kokias kliūtis atsimuša lėtai ir sunkiai judančios rankos ir kojos. Ji gulėjo karste. Spektaklio karste.

– Bet tavo kova baigėsi, – tęsė Šešėlis. – Tau daugiau nebereikės kovoti. Tu atsiduosi ir būsi mano.

Snieguolė pamėgino atsisėsti. Gyslos, rodės, aplietos juodu švinu, kuris trukdo normaliai judėti. Galva stuktelėjo į stiklinį karsto dangtį. Ji pamėgino jį pakelti.

Turėjo lengvai atsidaryti. Ji tai žinojo. Ne kartą buvo atidariusi per spektaklio repeticijas. Bet dangtis nė nesujudėjo.

– Oi, mažoji Snieguole. Gyvenimas kartais pateikia staigmenų. Ne viskas vyksta taip, kaip įsivaizdavai. Kartais iš stiklinio karsto ištrūkti paprasta. Bet tai ne spektaklis. Ne pasaka. Tai tikrovė. O tikrovėje stiklinio karsto dangtis, aišku, prisukamas varžtais.

Snieguolė akino savo dvejojančią sąmonę atpažinti balsą. Buvo labai girdėtas. Snieguolė turėjo žinoti, kieno jis. Turėjo sugrąžinti atmintin jo vardą.

Vardą to, kuris atrodė labai pažįstamas.

Vardą, kurį labai dažnai kartojo.

Bet vardas kol kas nesugrįžo į rūko apsiaustą jos sąmonę. Vis dėlto Snieguolė iš karto suprato, kad balsas nemeluoja. Dangtis tikrai buvo prisuktas varžtais.

– Galbūt nustebsi sužinojusi, kad, prisukus varžtais, karstas pasidaro hermetiškas. Tavim dėtas aš rečiau traukčiau orą į plaučius. Deguonies amžinai neužteks. Ir esu tikras, kad nenorėtum prarasti sąmonės tuo metu, kai papasakosiu, ką apie tave žinau.

Snieguolė vėl nurimo. Atsipalaiduok, paliepė sau. Kvėpuok pamaži. Nutilk ir nurimk. Antraip niekada iš čia neištrūksi.

Niekuomet iš čia neištrūksi.

Šiurpas nuėjo Snieguolei nugara suvokus tuos žodžius. Šitaip tikrai galėjo nutikti.

– Tu iš tiesų perskaitei visus mano laiškelius, todėl gerai supranti, kad šį bei tą apie tave žinau. Jau seniai rinkau žinias apie tave. Vaikščiojau paskui ir stebėjau, saugojau tave ir sekiau, stebėjau tave ir prižiūrėjau. Šitaip elgiausi todėl, kad iš karto pajutau, jog mudu panašūs. Mumyse įsikūrus tamsa.

Snieguolę pykino. Svarstė, ar nuo tų žodžių, ar nuo kvaišalo, kuriuo, be jokios abejonės, buvo apsvaiginta. Ji stengėsi kvėpuoti tolygiau, lengviau. Kad širdies ritmas nukristų iki ramybės būsenos lygio.

– Tave turbūt išgąsdino mano kalba apie kraują ir žudymą. Kelis kartus mačiau tavo veidą, kai skaitei

mano laišką. Atrodei sukrėsta, persigandusi. Visai be reikalo. Nebūčiau tau taip rašęs, jeigu nebūčiau žinojęs, kad ir tu esi žudikė. Tiesą sakant, iš mudviejų tik tu esi žudikė. Aš tik mėgaujuosi mintimi, kad galėčiau ką nors nužudyti. Manau, kada nors būtinai įgyvendinsiu savo svajonę. Vis dėlto kol kas to nepadariau. Jeigu būtum buvusi kvailesnė ir kam nors pranešusi apie gautus laiškus ir žinutes, būčiau padaręs tai, kuo gąsdinau. Būčiau radęs priežastį ir teisę. O kokia buvo tavo priežastis ir teisė, mano brangioji? Vien noras žudyti? Įgimtas blogis. Nesirūpink, aš manau, ir viena, ir kita vienodai jaudina.

Šešėlis suko ratu apie stiklo karstą kaip žvėris apie grobį. Svarstydamas, kada ir kurion vieton suleisti dantis. Ar pirmiau į blauzdą, į ranką ar į gerklę.

– Nežinau, ar tu puiki artistė, ar iš tikrųjų neprisimeni. Manau, bent jau su mano laiškais tau atmintis sugrįžo. Tavo rankos kruvinos. Kaip tu nužudei savo seserį Rožę.

Tą akimirką Snieguolės pulsas vėl ėmė tvaksėti, kaip apėmus panikai. Nejau Šešėlis iš tiesų žinojo? Ar tai tiesa? Ar ji iš tikro nužudė savo seserį?

– Oi, mano Snieguole, kokia tu išblyškusi. Gal ir neprisimeni. Gal ir neprisimeni, kaip suvarei aštrų peilį sesutei į pilvą ir šaltai stebėjai, kaip ji kraujuoja. Neatvedei auklės, kad ją gelbėtų. Kai atėjo auklė, jau buvo per vėlu. Visa tai perskaičiau bylos tyrimo protokoluose.

Drumzlinos Snieguolės mintys ir pojūčiai nė kiek nenušvito. Bet Šešėlio žodžiai jai staiga priminė praeitį. Ji užsimerkė ir vėl tapo trejų metų.

Snieguolei buvo treji, o Rožei – penkeri. Mama su tėčiu buvo kažkur išėję – gal į teatrą, o jodvi prižiūrėjo viskuo nepatenkinta paauglė kaimynė Jenika. Kaip tik tą vakarą tarp Jenikos ir jos vaikino kilo vaidas, kurį ji sprendė telefonu, – čia su juo, čia su savo draugėm, čia su jo draugais. Snieguolei su Rože vakarienės nutėškė vos vos pašildytų blynų su braškių uogiene.

– Tu turi teisę laižytis su visom, o kai aš pasikalbu su kokiu vaikinu, iškart išvadini kekše? – piktai užriko į ragelį Jenika – tą sykį savo vaikinui.

– Kas yra kekšė? – paklausė Snieguolė.

– Tai tokia mergina, kuri turi daug vaikinų, – su vyresnėlės pasitikėjimu atsakė Rožė.

Jenika nepatenkinta pasižiūrėjo į jas.

– Prižiūrėk šitą, – mostelėjusi į Snieguolę paliepė Rožei. – Porą minučių ištverkit neužmušusios viena kitos.

Tada, norėdama ramiai pasikalbėti telefonu, užlipo į antrą aukštą.

Braškių uogienės prie kelių nedidelių blynelių buvo per daug, jos liko lėkštėje.

– Pažaiskim mirtį! – sumanė Rožė.

– Kaip ją žaidžia? – paklausė Snieguolė.

– Šitaip, – paaiškino Rožė ir išsiterliojo braškių uogiene baltų naktinių marškinių krūtinę. – Čia kraujas.

Snieguolė padarė tą patį. Uogienė buvo slidi, varvėjo ant grindų. Rankos pasidarė lipnios. Snieguolė juokėsi. Bet Rožei dar buvo negana.

– Reikia kokio nors ginklo, kad bėgtų kraujas, – sumąstė ji ir priėjo prie spintelės.

Snieguolė išsigando, pamačiusi Rožės rankoje aštrų peilį.

– Mums draudžiama liesti peilius, – sušnibždėjo.

– Mamos su tėčiu nėra. Be to, tai tik žaidimas, – patikino Rožė.

– Taip, – dvejodama šnibžtelėjo Snieguolė.

– Aš baisiai nelaiminga. Aš norėsiu mirti, – paaiškino Rožė.

– Kodėl?

– Mane paliko vaikinas. Nebegaliu daugiau gyventi! – tragišku balsu sudejavo Rožė ir mostelėjo peiliu. – Nusižudysiu!

Tada nukreipė geležtės galą į pilvą. Aišku, laikė jį saugiu atstumu nuo naktinių marškinių.

Paskui viskas vyko greitai. Rožė paslydo pastačiusi kojį į uogienę, nuvarvėjusią ant grindų. Krito kniūbsčia su peiliu rankoje ir tas susmigo jai į pilvą. Ji sukniubo ant virtuvės grindų ir nebeatsikėlė. Snieguolė pripuolė prie sesers, niuktelėjo į petį. Rožė nė nekrustelėjo. Nuo jos ėmė plisti raudono kraujo bala.

– Šitas žaidimas kvailas, – pasakė Snieguolė.

Rožė tylėjo.

– Kalbėk su manim! – pareikalavo Snieguolė ir, įtempusi visas jėgas, atvertė Rožę ant nugaros.

Sesuo buvo atsimerkusi, bet nežiūrėjo į Snieguolę. Pro lūpų kertelę siureno kraujas.

Snieguolė suprato, kad kažkas negerai.

Ji bėgo bėgo bėgo laiptais į viršų. Šaukė Jeniką. Ši buvo užsidariusi antrojo aukšto tualete. Verkė ir rėkė:

– Aš nieko nemylėjau taip kaip tave!

Snieguolė ėmė daužyti kumštukais tualeto duris.

– Ko reikia? – burbtelėjo Jenika už durų.

– Rožė. Rožė. Tas žaidimas kvailas.

– Na, tai liepk žaisti kitokį žaidimą. Palikit mane ramybėje porą sekundžių, – verksmingu balsu riktelėjo Jenika.

Snieguolei irgi norėjosi verkti, bet ašaros nebėgo.

Ji nubėgo į tėvų miegamąjį ir išsiėmė iš namų vaistinėlės paketėlį pleistriukų. Kai teka kraujas, reikia užklijuoti pleistriuką. Ji paėmė tuos, kurie buvo su Peliuku Maršalu. Rožei jie patiko.

Tada puolė į apačią. Rožė tebegulėjo ant grindų. Raudono kraujo bala jau buvo labai didelė. Pilve styrojo peilis. Atrodė negerai. Peilis neturėtų taip styroti. Snieguolė mėgino jį ištraukti, bet nepavyko. Ji ėmė lipdyti greta peilio pleistriukus, bet jie iškart persisunkė krau-

ju. Balti Rožės naktiniai buvo suvis kruvini. Pleistriukai nepadėjo. Popa nepraėjo.

Kraujas buvo slidus kaip braškių uogienė, tik ne šaltas, o šiltas.

Galų gale iš antro aukšto nulipo Jenika paraudusiom akim. Sustojo ant virtuvės slenksčio.

– Kas per velnias?..

– Mes žaidėme mirtį, – pasakė Snieguolė. – Tai kvailas žaidimas.

Snieguolė žinojo, kad prisiminė gerai. Nieko neįsivaizdavo, ne nuo kvaišalų radosi tie reginiai. Viskas nutiko būtent šitaip. Ir šitai prisiminusi Snieguolė suprato visus keistus gyvenimo epizodus ir košmarus. Ji turėjo seserį, kuri jau mirusi. Bet tai nutiko netyčia. Snieguolė jos nenužudė.

Ar tėvai galvojo kitaip? Ar jie įsivaizdavo, kad Snieguolė išsiėmė iš stalčiaus peilį ir dūrė Rožei į pilvą? Ar dėl to slėpė nuo jos seserį ir viską, kas nutiko? Snieguolė turi su jais pasikalbėti. Tuojau pat. Ji turi ištrūkti iš stiklinio karsto.

Snieguolė atsargiai pajudino rankas ir kojas tikrindama, ar praėjo sunkumas ir vangumas. Nepraėjo. Ir kvėpuoti darėsi sunkiau. Deguonis vis seko.

– Visi manė, jog buvai tokia maža, kad nesuvokei, ką darai. Tai buvo palaikyta nelaimingu atsitikimu. Per eilinių vaikų žaidimus kartais taip nutinka. Bet koks ei-

linis vaikas iškart nebūtų bėgęs pagalbos pas auklę? Ir vaikų psichologo ataskaita rodo, kad buvai uždara, net pikta. Vis kartojai, kad Rožė buvo labai kvaila. Skaitydamas tuos dokumentus, pažvelgiau giliai į tavo sielą. Pamačiau, kad ji tokia pat juoda kaip mano. Juoda kaip juodmedis. Ir galiausiai tave pamilau.

Ne, ne, ne.

Snieguolė susimąsčiusi papurtė galvą. Viskas buvo ne taip. Jenika melavo. Snieguolė prisiminė, kad jau tada tuo stebėjosi. Ji nekentė melagės Jenikos, nekentė tėčio ir mamos, kurių tą vakarą nebuvo, nekentė Rožės, kuri užsimanė žaisti tokį žaidimą, kuris virto tikrove. Ji nekentė sesers už tai, kad numirė. Ji nekentė Rožės todėl, kad labai ją mylėjo, todėl, kad ji staiga pradingo.

Snieguolė stengėsi kvėpuoti taupiau. Nuo deguonies trūkumo sustiprėjo svaigulys, temo akys.

Ar stiklinis karstas taps jos karstu?

Snieguolė paieškojo drabužiuose kokio daiktelio, kuriuo galėtų pasinaudoti kaip šaltuoju ginklu ir priemone išsilaužti iš karsto. Neturėjo diržo, kurio sagtimi būtų galėjusi pasinaudoti. Net plaukų segtuko. Viena ranka pagrabinėjo kelnių kišenę. Kažkoks metalinis daikčiukas. Šaltas. Paviršius pirštams labai pažįstamas. Jos savasis drakonas.

Tai buvo sagė. O sagė segama segtuku. Gal Snieguolei pavyktų įbrėžti segtuko adatėle stiklą ir padaryti įtrūkį. Ji suspaudė pirštais drakoną. Suėmė segtuką, atkabino

nuo kilpelės. Segtukas buvo aštrus. Lėtai ir atsargiai ištraukė iš kišenės ranką. Šešėlis stovėjo iš dešinės pusės prie stiklinio karsto. Snieguolė iš visų jėgų prispaudė adatėlę prie karsto kairiosios sienelės ir brūkštelėjo.

Plonytė adatėlė neatlaikė. Sulinko perpus.

Baimės ir nusivylimo ašaros plūstelėjo į akis Snieguolei.

Ji niekada neištrūks iš stiklinio karsto.

Tikriausiai svarstei, kodėl būtent tu.

Nes tu ypatinga, mano Snieguole. Tu savyje turi šviesos ir tamsos. Tu ne tokia kaip visi. Tu stipriausia iš visų, kuriuos pažįstu, nors sykiu trapi, pažeidžiama. Nebijai būti viena. Žinai, kad kiti tau neprilygsta. Tu įvairiapusė ir įvairialypė. Turi savyje pavidalų, kurių daugelis niekada neturės.

Tu patyrusi liūdesį ir neapykantą. Nesi vien gerumo kupina.

Žinau, kad mes susitiksime kaip lygūs, nes mūsų abiejų gyslose ošia juodas kraujas, kurio kiti neperpranta.

Pirmą kartą tave pamatęs, aš iš karto supratau. Nuo tol prabėgo ne vieni metai. Tada dar nežinojai, kaip giliai ir aiškiai permatau tave. Mane ką tik buvo palikęs

žmogus, kuris manęs nepažinojo, nevertino mano minčių ir pačios mano širdies gilumos. Kai jis išėjo, maniau niekada nerasiąs į save panašaus.

Tada atsiradai tu.

Atsiradai kaip tyli audra. Niekas neperprato tavo jėgos, bet aš pajutau vėją, pamačiau audros debesis, žaibus, puikumą ir grožį, būdingą vėtrai.

Riders on the storm.

Štai kas mes esame. Audros raiteliai. Šio pasaulio ir visuomenės įstatymai ir normos mums negalioja, nes mes ypatingi.

Aš toks laimingas, kad greitai būsi mano. Vien mano.

17

Snieguolei, rodės, širdis sustojo, kai salėje užgrojo *Florence and the Machine* „Breath of Life".

– Juk šita tavo mėgstamiausia? Nevaidink nustebusios, brangioji. Juk sakiau, kad sekiau kiekvieną tavo žingsnį. Žinau, kokios muzikos klausaisi. Ir pagalvojau, kad šiomis aplinkybėmis ta daina puikiai tiktų. Tau reikia gelbstinčio įkvėpio, deguonies, oro. Labai greit galėsi įkvėpti. Tik pirmiau įsitikinsiu, kad tikrai mane myli ir supranti, jog mudu turime būti kartu.

Šešėlio balsas atrodė mažumėlę dirglesnis. Snieguolės smegenys dar nesučiuopė, kas jis. Neatrado jam reikiamo stalčiuko, negalėjo ant jo prilipdyti lapelio su teisingu vardu.

Kas tas pamišėlis iš tiesų? Ir ką ketina jai daryti?

Snieguolė suprato, kad negalės tik laukti ir stebėti. Ji turi ką nors daryti.

Snieguolė tebejautė delnu drakono žvynus. Papuošalas ją ramino, nors segtukas ir buvo išlinkęs. Ji glostė pirštu drakoną, jo galvą ir ausis, prie nugaros prigludusius sparnus, uodegą aštriu galiuku. Tokiu aštriu, kad dūrė Snieguolei į pirštą.

Uodegos galiukas. Jis tikrai stipresnis, tvirtesnis nei segtukas.

Snieguolė ramdė pagreitėjusį pulsą. Turėjo išlikti rami. Kuo stipriau širdis muš, tuo daugiau deguonies reikės. O deguonies trūko. Hipoksija. Ji ištinka, kai organizmui stinga deguonies. Snieguolė nenorėjo galvoti, kas nutiks ir kada.

Prispaudusi drakono uodegos galiuką prie stiklo, ji įtempė jėgas ir brūkštelėjo. Jautė, kaip metalas įsmigo į stiklą. Jai pavyko įbrėžti stiklą. Ar brėžis gilus? Ar stiklas jau sutrupės?

Snieguolė žinojo, kad mėginti gali tiktai vieną kartą. Jai turi pavykti iš karto.

Papuošalas įrėžė stiklą. Snieguolės ranka drebėjo, kai vėl įsikišo drakoną į kišenę. Akimirką kaupė jėgas. Reikia dar truputį pasistengti. Deguonies užteks dar minutėlei.

* * *

Snieguolė įtraukė į plaučius visą stikliniame karste likusį deguonį. Tada trenkė alkūne į tą stiklo vietą, kur buvo padariusi brėžį. Alkūnę taip suskaudo, kad akyse sublykčiojo raudoni žaibai.

Bet stiklas žvangtelėjo. Sienelė pabiro į šukes ir Snieguolė, prisidengusi veidą, išsirito iš karsto. Aštrūs pramušto stiklo kraštai draskė drabužius ir rankas. Smulkios stiklo aiženos smigo į odą. Snieguolė šito nepaisė.

Šešėlis akimirksniu prišoko prie jos. Snieguolė to ir laukė.

– Turėjau numanyti, kad neištversi... – pasakė, pasilenkdamas prie jos.

Snieguolė trenkė alkūne tiesiai jam į nosį, Šešėlis iš skausmo surikęs atsitraukė, Snieguolei pavyko kilstelėti nuo grindų tiek, kad galėtų kita alkūne smogti Šešėliui į tarpukojį.

Tai suveikė. Persekiotojas dejuodamas susirietė dvilinkas.

Snieguolė nusirito iki scenos krašto ir nusivertė nuo jos. Stengėsi kristi kuo švelniau, bet žnektelėjusi ant kietų grindų vis dėlto užsigavo. Kojos dar tebebuvo tarsi du sunkūs švininiai rąstai. Ji suprato, kad ant jų neatsistos. Bent jau kol kas. Ir, stumdamasi rankomis, leidosi šliaužti.

Greičiau dingti. Pasislėpti. Tik kur?

Greta salės buvo gimtosios kalbos klasė. Snieguolė ėmė šliaužti jos linkui. Kelias slinko skausmingai lėtai.

Jai diegė alkūnes. Stiklo aiženos, rodės, lenda vis giliau po oda.

Kažkur už nugaros stenėjo Šešėlis. Jis greitai atsigaus nuo smūgių. Ir pora šuolių atsidurs šalia.

Gimtosios kalbos klasės durys buvo praviros. Snieguolė jau girdėjo Šešėlį artinantis. Snieguolė ranka pastūmė duris, įšliaužė vidun, atsispyrusi pakilo tiek, kad pasiektų durų rankeną. Tą akimirką pajuto, kaip Šešėlis trūktelėjo ją iš kitos durų pusės. Snieguolė sukando iš skausmo dantis ir, ištiesusi kitą ranką, užrakino duris.

Tada jėgos pasibaigė ir ji klestelėjo ant grindų, šniokštuodama atsirėmė nugara į duris.

– Oi, Snieguole. Mano mažoji Snieguole, – anapus durų nusijuokė Šešėlis. – Nejau tu iš tiesų manei, kad aš neturiu rakto? Aišku, turiu. Palūkėk minutėlę, atsinešiu iš drabužinės. Tada galėsime ramiai pasišnekėti daugiau.

Snieguolei pasirodė, kad vėl trūksta oro.

18

Mirties baimė – stebuklingas dalykas. Išlikimo instinktas pripumpavo raumenis jėgos, kurios šiaip jau jie nebeturėjo. Snieguolės kojos ir rankos vėl netikėtai pradėjo judėti. Smegenys įsakinėjo raumenims taip greitai, kad Snieguolė nesuspėjo parengti strategijos suformuluotom mintimis. Ji tiktai veikė.

Užvertė duris pačiu didžiausiu kalnu suolų ir kėdžių. Ta kliūtis turėjo minutėlę sulaikyti Šešėlį. Po ranka pasidėjo viską, ką buvo galima paimti ir mesti. Atidarė langą.

Raktas durų spynoje pasisuko.

– Gelbėkit! – sušuko Snieguolė pro langą garsiai, kiek leido plaučiai.

Lauke nieko nebuvo matyti. Bet juk parke turėjo būti žmonių, vedžiojančių šunis, praeinančių pro šalį miesto centro ar „Kurtinio“ link?

Durys pamaži vėrėsi. Dejavo grindimis stumiamų suolų ir kėdžių kojos.

– Prikrovei į mūsų tarpą kliūčių, brangioji. O aš maniau, kad visos kliūtys jau pašalintos.

Šešėlis stenėjo, stūmė įsiręžęs ir atidarė duris. Pora suolų ir kėdžių nuvirto. Bildesys aidėjo klasėje ir koridoriuje.

– Gelbėkit! – vėl sušuko Snieguolė.

Lauke snigo. Lengvu, minkštu, baltu sniegu. Pirmą kartą šią žiemą krito tikras, gražus sniegas.

– Niekas tavęs negirdi, – pasakė Šešėlis.

Vis dėlto jo balse buvo girdėti abejonė. Tirtančiam Snieguolės kūnui ta abejonė suteikė daugiau jėgų. Šešėlis įsibrovė į klasę, bet šviesos neužsidegė. Norėjo laikytis tamsoje, susilieti su ja.

Bet kaip tik tą akimirką Snieguolė jį atpažino. Smegenis užgulęs rūkas išsisklaidė ir Snieguolė suprato, kas ją persekiojo.

Henrikas Virta. Psichologijos mokytojas.

Tai suvokusi Snieguolė išsigando. Kaip Henrikas surinko šitiek žinių apie ją? Nejau pažiūrėti empatiškas ir malonus mokytojas buvo toks pamišęs ir žiaurus? Snieguolė neturėjo kada svarstyti iškilusių klausimų, nes Henrikas įniršęs jau stumdė suverstus suolus ir kėdes į šalį.

– Tu velnio gundytoja! – užriko jis. – Kodėl su manim šitaip elgiesi? Aš noriu tik mylėti tave ir globoti.

Apsaugoti tave nuo visų piktybių. Mūsų sielos panašios – tavo ir mano.

Snieguolė čiupo vielasiūlę ir iš visų jėgų sviedė į jį. Jam pavyko paskutinę akimirką atšokti ir vielasiūlė trinktelėjo į sieną.

– Nepataikei, – su pasitenkinimu pareiškė Henrikas.

– Taip pat, kaip ir tu su savo psichologiniu įvertinimu, – nesusilaikė Snieguolė. – Mes neturim nieko panašaus. Tu niekada manęs nepažinojai ir nepažinsi. Tai ne meilė. Tik liguistas apsėdimas.

Snieguolės baimė buvo išgaravus. Ji išgaravo tą akimirką, kai atpažino Henriką ir suprato, kad iš tikrųjų jis nesuvokė jos giliausių minčių ir jausmų. Snieguolės siela, širdies giluma jam nepasiekiama. Jis niekada jos nepasieks.

– Jeigu aš negausiu tavęs, kiti irgi negaus.

Henriko balsas pasidarė tylus, žemas. Snieguolė suprato, kad jis nejuokauja. Jis užmuš Snieguolę, jeigu iki jos prisikas.

Skylmuša. Snieguolė paleido jį Henriko pusėn. Šis nespėjo pasitraukti ir aštrus skylmušos kraštas kliudė smilkinį. Henrikas nustebęs pakėlė ranką, palietė veidą.

– Dabar krauju plūsta ne vien širdis, – sušnibždėjo jis.

Henriko dramatizmas Snieguolei kėlė vėmulį. Atrodė, kad jis įsivaizduoja vaidinąs kažkokiame spektaklyje ir tariąs niūriausius ir šiurpiausius žodžius.

– Gelbėkit! – dar kartą sušuko Snieguolė jau užkimusiu balsu.

Henrikas pastūmė paskutinį užtvaros suolą. Žengęs porą žingsnių jis atsidurs šalia Snieguolės.

– Tu nepaspruksi, – suurzgė jis. – Nesuprantu, kodėl nepasiduodi.

Niekada, pagalvojo Snieguolė ir užsilipo ant palangės.

– Ką tu darai?

Henriko balse staiga pasigirdo išgąstis.

Snieguolė atsisėdo ir atsistūmė rankomis iki palangės krašto. Tada šoko, bet dar pakibo ant šaltos palangės krašto. Pažvelgė žemyn. Paskui ilgai krito. Pernelyg ilgai. Bet nieko kita jai neliko.

– Nekvailiok! – prieš jai krintant sušuko Henrikas.

– Tai tu čia kvailioji, – atkirto Snieguolė.

Snieguolė dar pajuto, kaip Henrikas palietė jos pirštų galiukus, bet tą akimirką jau buvo atleidusi rankas ir supstoma snaigių lėkė žemėn. Stengėsi kuo labiau atsipalaiduoti, kai žnektelės mokyklos kieme.

Gulėdama aukštielninka ant ką tik iškritusio sniego, Snieguolė akimirką nusistebėjo, kad nejaučia jokio skausmo. Snaigės šoko tobulą menuetą, leidosi jai ant veido, tirpo ant skruostų.

Tada pajuto skausmą.

PO DVIEJŲ SAVAIČIŲ, GRUODŽIO 28-OJI, TREČIADIENIS

19

Iš pradžių Snieguolė judino tiktai rankas. Ištiesusi braukė jomis iš lėto, pamaži, beveik iki ausų, paskui traukė žemyn, beveik iki šonų. Sniegas buvo pūkinis, minkštas. Rankos lengvai stumdė jį į šalis. Tada prisiminė, kad reikia judinti ir kojas.

Daug laiko prabėgo nuo tol, kai šitai darė paskutinį kartą. Kažkada vaikystėje. Tada dar nelankė mokyklos? Veikiausiai. Mokyklos metais kankintojos tiek sykių buvo pargriovusios ją ant sniego, kad visai nesinorėjo gultis ant jo pačiai.

Sniego angelas.

Gražūs žodžiai, nors jie reiškia tiktai atspaudą, kurį kūnas palieka ant sniego. Sparnus, kurie nupiešiami judinant rankas. Angelo drabužį, kurį nubrėžia judinamos kojos.

Sniego angelas. Kažkada Snieguolė su Rože išpaišė jais visą kiemą. Prieš užmiegant Rožė papasakojo jai istoriją apie būrį angelų, naktį nusileisiančių kieme nakvoti, nes visi ras paruoštus guolius. Rožė ketino budėti tol, kol pamatys nusileidžiant kieme švytinčias būtybes. Snieguolė reikalavo, kad sesuo pabudintų ir ją. Rožė pažadėjo ir suėmė delnu jos rankutę. Ir Snieguolė nugrimzdo į miegus, Rožei švelniai šiltu delnu gniaužiant jos ranką.

Ašaros siureno Snieguolei į paausius.

Prisiminimų kasdien radosi vis daugiau. Lyg iš komodos su daugybe stalčių. Jie atsidarė vienas po kito. Visi, kurie tiek metų buvo užrakinti.

Kartą gyveno mergaitė, kurią slėpė.

Kartą gyveno mergaitė, kurios nebuvo.

Rožės jau niekas neslėpė. Nors mirusi, ji jau buvo gyva prisiminimuose, nuotraukose ir pokalbiuose. Jau niekas jos neištrynė ir nenaikino. Snieguolei dar buvo sunku suprasti, kodėl nuo jos buvo slepiama sesuo. Jai tai atrodė keista ir baisu. Ji niekada nesupras, kodėl tėvai buvo šitaip nusprendę.

Jie šitaip nusprendė apimti šoko, liūdesio, apkvaitę nuo sukrėtimo. Tėvai iš tikrųjų manė, kad Snieguolė nužudė Rožę. Galbūt vis dėlto netyčia, per žaidimą. Jenikos pareiškimas sustiprino jų nuomonę, net vaikų psichologai nenustatė, kad, būdama trejų, Snieguolė

nenužudė savo sesutės. Jie manė, kad Snieguolė tiktai sakė, kad jiedvi „žaidė mirtį".

Snieguolės tėvai nutarė, kad vaikui tokios kaltės našta bus per sunki. Todėl dalį praeities verčiau sunaikinti. Snieguolė manė, kad šitai dar labiau nulėmė tėvų nesugebėjimas susitaikyti su netektimi. Jie prarado dukterį. Jiems buvo lengviau manyti, kad niekada jos nė neturėjo. Tėvai paprasčiausiai atmetė tiesą, nes tiesa buvo nepakeliama.

Taigi jie tartum sukūrė naują šeimą, auginančią vičvieną vaiką. Sunaikino beveik visus Rožės pėdsakus. Tik nuotraukas saugojo užrakinę skrynutėje, kurioje mergaitės kitados laikė savo brangenybes. Išsikraustė iš Turku. Prisaikdino visus giminaičius nė žodeliu neužsiminti apie Rožę. Saugoti paslaptį. Ir tapo šeima, kurioje nekalbama. Sunku suvokti, kad jiems pavyko viską nuslėpti. Iš pradžių Snieguolė klausinėjo apie sesutę, bet į jos klausimus niekas neatsakydavo arba paaiškindavo, kad jokios sesers nebuvo, ir ji nustojo klausinėti. Tėvai manė, kad ji užmirš, nes vaikai užmaršūs. Panašiai ir nutiko, daugelį metų ji neprisiminė sesers.

Bet praeities neištrinsi be pėdsakų. Viskas žmoguje palieka žymių.

Kurį laiką, vykstant bylos tyrimui, tėtis nepajėgė dirbti. Vienas išvažiavo į Prahą, ten mąstė, kaip gyvens toliau. Tėvai ketino skirtis. Apie tai Snieguolė sužinojo po visko. Užgriuvus finansiniams sunkumams, jie ne-

galėjo leisti sau gyventi tokiame dideliame ir gražiame name, kokį turėjo Turku. Jie tapo šeima, kurioje apie svarbius dalykus nekalbama. Jie tapo scenos dekoracija, vaizduojančia šeimą.

Kalėdų išvakarės, prieš keturias dienas.

Snieguolė sėdėjo ant sofos ir žiūrėjo į židinio atbrailą. Ant jos dabar stovėjo ne vienos, bet dviejų mergaičių nuotraukos ir abiejų mergaičių drauge. Taip, kaip visada turėjo būti. Mama atnešė jai puodelį karšto vyno. Jie buvo ką tik pavalgę šventinę vakarienę.

Mama švelniai ir nedrąsiai palietė Snieguolės plaukus. Tuo prisilietimu ji pasakė daugiau nei ilgiausiu monologu. Tuo prisilietimu ji atsiprašė už prabėgusius metus, kai negalėjo būti jai gera mama.

Tyli naktis, šventa naktis!
Viskas miega, tik dar vis
Motinėlė ten budi viena.
Kūdikis su meilia šypsena
Ilsisi miega ramiai
Ilsisi miega ramiai.

Tėtis tyliai niūniavo giesmę kartu. Snieguolė pastebėjo, kad jo skruostais ritasi ašaros. Ji susivokė dar nė sykio nemačiusi tėčio verkiant. Gal dar ateis tas laikas, kai Snieguolė sunkią akimirką nesivaržydama pakils nuo

sofos, prieis prie jo, sėdinčio krėsle, guosdama apkabins ir ilgai glaus prie savęs. Kol kas tas laikas neatėjo.

Jų šeima buvo tyli, nekalbi. Daugel metų gyvenusi tyloje, per porą savaičių ji nepasikeis. Vis dėlto tyla dabar tvyrojo kitokia – ramesnė ir atviresnė. Ji neslėgė ir nedusino. Neužkišo burnos, neveržė gerklės, leido kvėpuoti, perėmė ramybe ir tikėjimu, kad žodžių tikrai atsiras, kai ateis laikas.

Laimei, kad tuo vėliu metu, kai Snieguolė iškrito pro langą, žmogus netoliese vedžiojo šunį. Jis iškvietė greitąją pagalbą. Snieguolę greitai nuvežė į ligoninę. Vis dėlto sužalojimai buvo nedideli – kraujosruvos ir patempimai, jokių kaulų lūžių. Kaklo įtvarą teko nešioti maždaug savaitę, bet tai niekis.

Kai tėvai atėjo į ligoninę, Snieguolė jiems viską papasakojo. Palengvėjimo banga siūbtelėjo sterilios palatos sienomis, kai jie suprato, kad Rožės mirtis buvo atsitiktinė. Jie susisiekė su Jenika, kuriai po daugybės metų irgi akmuo nuo širdies nusirito, nes pagaliau radosi proga papasakoti teisybę. Melas ir ją slėgė.

Rožė mirė per tragišką atsitiktinumą ir niekas dėl to nebuvo kaltas. Spėlionės, kaip galėjo būti, jos nesugrąžins. Tai supratus ir susitaikius palengvėjo visiems, kuriuos palietė ta tragedija. Susigrąžindami po dalelę, žengdami po žingsnelį jie pripažins atstumtą praeitį savo gyvenimo ir savęs dalimi.

Snieguolė kramsnojo karšto, saldaus raudonojo vyno prieskonius. Cinamoną, gvazdikėlius, imbierą. Žvelgė į lėtai, mieguistai linguojantį šiaudinį sodą, pakabintą ant lubų. Lauke snigo baltu sniegu. Kalėdinių giesmių plokštelė greitai baigsis, ateis laikas miegoti.

Snieguolė neabejojo, kad miegos ilgai ilgai giliu miegu, nesapnuodama košmarų ir ramut ramiausiai.

Snieguolė toliau darė angelo figūrą, ryškino sparnus. Prisiminė Henriką.

Šešėlis. Persekiotojas. Apsėstasis, kurio fanatiško pamišimo mastas išaiškėjo tik tada, kai buvo sučiuptas. Kai Snieguolė iškrito pro langą, Henrikas spruko namo. Po poros valandų policija įsilaužė į jo butą. Rado gulintį lovoje be sąmonės. Buvo išgėręs didžiulę dozę migdomųjų, bet jį pavyko išgelbėti.

Henriko namuose policija iš karto nerado jokių kaltę sunkinančių dalykų, bet vėliau paaiškėjo, kad palėpės kambarėlyje jis buvo įsirengęs „Snieguolės kambarį", kurio sienas buvo apmušęs kartonu, kad šito nebūtų matyti.

Galų gale, kai Henriką buvo leista apklausti, paaiškėjo, kad jo apsėdimas ėmė vystytis dar prieš porą metų, kai Snieguolė pradėjo mokytis gimnazijoje. Henriką netikėtai paliko ilgametė draugė ir jo psichinė sveikata pašlijo. Jis pastebėjo Snieguolę, kuri išsiskyrė iš kitų gimnazistų, ir įsimylėjo. Ir pradėjo rinkti apie ją žinias.

Henrikas buvo neįtikėtinai kantrus, atkaklus ir suktas. Jis nuvažiavo pasikalbėti su tais, kurie pažinojo Snieguolę ankstesnėje mokykloje. Iš kai kurių senųjų klasės draugų sužinojo apie patyčias. Paskui išsiaiškino, kuo buvo vardu kankintojos ir patyčių mastą. Henrikas gebėjo daryti žmonėms įspūdį: buvo ramus, charizmatiškas, patikimas. Prisistatydavo čia pačiu savimi, čia žurnalistu, čia Snieguolės klasės auklėtoju ar gydytoju. Žmonės juo tikėjo.

Henrikas susirado Snieguolės giminaičius. Sykį bare, į vakaro pabaigą, Snieguolės tėčio pusbrolis Matsas Andersonas atskleidė, kad Snieguolė turėjo vyresnę seserį, kurios jau nebėra tarp gyvųjų. Pasinaudojęs visais gebėjimais ir ryšiais, Henrikas galiausiai gavo policijoje surašytus Rožės mirties aplinkybių protokolus.

Visada randasi tokių, kurie pažįsta reikalingus asmenis. Suomija – maža šalis. Norint ką nors sužinoti, gana būti ryžtingam ir gudriam. Būdingas Henriko psichopatijos bruožas buvo tas, jog jis gebėjo pasinaudoti protu ir žavesiu, kad pasiektų tikslą, nepaisydamas, kiek laiko tai atims.

Snieguolės draugystė su Sampsu pastūmėjo Henriką veikti. Apsėdimas neapsakomai sustiprėjo. Henriką pagavo nenugalimas poreikis bet kokiom priemonėm gauti Snieguolę. Jis panūdo sužinoti apie Snieguolę viską, užvaldyti ir valdyti ją savo surinktomis žiniomis. Tos žinios taip pat buvo dalis liguisto Henriko žaidimo.

Henrikas šnipinėjo Snieguolę. Sekė ją. Sekiojo įkandin. Žinojo kiekvieną Snieguolės žingsnį. Įžūliausiai pasielgė, nueidamas pasikalbėti su Snieguolės tėvais. Pasakė, kad gimnazijoje dirba ir psichologu, kad Snieguolė pas jį buvo užėjusi kelis kartus išsipasakoti niūrių minčių. Henrikas prisaikdino juos neužsiminti Snieguolei apie tą apsilankymą. Sykiu pavogė nuotraukų skrynutės raktelį, kurio slaptavietę jam išdavė Matsas Andersonas.

Ne viską, ką Henrikas buvo padaręs, Snieguolė žinojo. Bet ji ir nenorėjo visko žinoti. Svarbiausia, kad Henrikas buvo suimtas ir nebegalėjo jos persekioti.

„Juodojo obuolio" premjera buvo nukelta, bet spektaklis įvyko kalėdinių atostogų išvakarėse. Snieguolė norėjo, kad, nepaisant to, kas nutiko, spektaklis vis tiek būtų vaidinamas. Pati išėjo į sceną su kaklo įtvaru, o spektaklį galiausiai pavyko sukurti dar geresnį, nei visi manė.

Snieguolei tas vakaras buvo svarbus. Ji turėjo pamatyti, kad niekas neįkūnijo Henriko žadėtų šiurpulingų paveikslų. Tai buvo liguistos vaizduotės padariniai, laimei, niekuomet nevirsiantys tikrove.

Snieguolei nugara dar nešalo. Dar ne. Nutarė dar valandėlę pagulėti, pažiūrėti į giedrą žvaigždėtą dangų, gobiantį tamsiu, tolimu, šviesulių nusagstytu skliautu.

Ji netikėjo, kad mirusieji virsta angelais. Nemanė, kad Rožė žvelgia į ją iš kažkokios tolumos ir stebi jos gyvenimą. Snieguolei buvo sunku patikėti, kad egzistuoja gyvenimas po mirties, bent jau panašus į šitą.

Dėl to nesijautė blogai ir neliūdėjo. Taip buvo, ir tiek. Žmogaus gyvenimą apibrėžia tam tikra trukmė, jis turi pradžią ir pabaigą. Į atkarpą tarp pradžios ir pabaigos telpa nepaprastai daug. Kiekvienas įkvėpis talpina daugiau, nei mes įsivaizduojame.

Snieguolė žinojo, kad, nusprendusi vienaip, dabar sniege gulėtų susikibusi už rankų su Sampsu.

O nusprendusi antraip, gulėtų susikibusi už rankų su Liepsna.

Snieguolės ranka nelaikė nė vieno jų rankos. Ji buvo viena.

Ji turėjo pasakyti Sampsui, kad negali daugiau draugauti su juo. Jai patiko Sampsas, su juo buvo gera, ji savotiškai jį mylėjo. Bet Sampsas nematė jos minčių gilumos ir miško šešėlių. Ir nebūtų pamatęs, nes jam tai neegzistavo. Jo pasaulis buvo kitoks, šviesesnis.

Ir Liepsnai Snieguolė turėjo pasakyti, kad negalės sugrįžti. Ji mylėjo Liepsną ir tebemyli tikriausiai, visa širdimi ir visu karštumu. Liepsna matė ją kiaurai, matė ją visą. Bet ir sužeidė taip skaudžiai, kad Snieguolė bijojo, jog teks dar kartą tai išgyventi.

Bet svarbiausia priežastis, dėl kurios Snieguolė turėjo atsisveikinti ir su Sampsu, ir su Liepsna, buvo ta, kad ji

nebegalėjo nė vienu jų pasitikėti. Ir vieną, ir kitą ji įtarė persekiojimu. Nesvarbu, kad tik menką akimirką Serkeniemyje, nesvarbu, kad įtarimai vėliau atitolo. Vis dėlto jie bylojo, kad Snieguolė visa širdimi nebepasitiki nė vienu jų. Ar ji galėjo likti su tuo, kuriuo nepasitiki, ar galėjo žvelgti jam į akis? Su tuo, kurį įsivaizdavo, įtarė, – kad ir minutėlę, – galint būti tokį piktą ir žiaurų? Nė vienas neturėtų likti su žmogumi, sukeliančiu tokių minčių.

Ašaros tebesiureno. Snieguolė liejo jas netvardydama.

Ji verkė dėl daug ko išsyk.

Verkė mirusios savo sesutės, kurios negalėjo gedėti prabėgusiais metais.

Verkė dėl savo šeimos, kuri niekada nejaus tokios šilumos, pasitikėjimo ir tarpusavio artumo, kokį gali jausti šeima.

Verkė dėl to, kad turėjo atsisakyti laimės ir meilės.

Verkė dėl to, kad liko viena.

Žvaigždėtas dangus staiga priartėjo. Tolimų saulių šviesos mirgėjo skaisčiau ir guodė labiau. Visata neišmatuojama. Snieguolė liovėsi ašaroti. Staiga jai pasidarė geriau. Ji pasijuto tokia maža visoje visatoje. Joje mes visi esam po vieną, bet nė vienas nesame vienišas. Mes visi sudaryti iš vienodų dalelių. Snieguolė buvo lygiai stipri ir sykiu silpna – kaip kristalai ir akmenys, bangos ir nendrės, žolė ir pūvantys lapai, karštas saulės branduolys ir kosmoso šaltis.

Ji buvo daugiasluoksnė ir šakota kaip tūkstantmetės pasakos, kurios prasidėjo gerokai anksčiau negu žodžiai „kartą gyveno“, ir tęsis gerokai ilgiau, nei bus ištarta „gyveno ilgai ir laimingai“. Nes iš tiesų viskas vyko ne kartą. Istorijos kartojasi daug sykių įvairiom atmainom. Ir niekas negyvena ilgai ir laimingai. Arba nelaimingai. Visi gyvena laimingai ir nelaimingai, gyvena ir vienaip, ir kitaip skirtingais tarpsniais, ir vienaip, ir kitaip vienu tarpsniu.

Tokia buvo Snieguolės visata. Jos tamsa ir šviesa talpino įkarštį ir baimę, neviltį ir džiaugsmą. Tos visatos oras sustiprino jai plaučius. Žvaigždėto dangaus glėbyje ji tapo vientisesnė. Tapo laisva. Prispaudė delnus prie apsnigtos žemės ir pajuto norą pavirsti viena iš ką tik nusileidusių snaigių, įsilieti į jų tarpą, susijungti su kitomis snaigėmis.

Švelnus nakties vėjas sujudino juodas parko medžių šakas ir jų šešėlius ant sniego.

Pasaulis dūsavo ir tvinkčiojo aplinkui tartum vienu pulsu. Pačios Snieguolės pulsu.